

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

7. SEPTEMBER 1984
NUMMER: 39

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Türkiye tekerci basınında azgın bir şoven dalga estirilerek kanlı askeri operasyona meşruiyet kazandırılmak isteniyor

“Terör” bahanesiyle Kürdistan’da kanlı bir devlet terörü sürüyor

18 Ağustos günü Türk basınında birinci sayfaдан duyurulan ve Genel Kurmay Başkanlığı’nın bir açıklamasına dayanan haberlerde Hakkari’nin Şemdinli ve Sirt’in Eruh ilçelerinde “aynılık teröristler”in silahlı baskınları düzenledikleri bildirildi. Olaydan üç gün sonra yayınlanan bu haberlerin ardından Türkiye’de uzun yıllardır benzeri görülmemiş bir “sovenizm propagandası” başladı. Türkiye Postası başkaya hazırlanırken sürmekte olan bu şoven propaganda, Türk ordusunun “olayı” bahane ederek Türkiye Kürdistan’ında sürdürdüğü ağır ve kanlı teröre “meşruiyet kazandırma” amacını güdüyor. Resmi açıklamada “60-70 aynılık terörist” denirken, o-

lay yerine zırhlı araçlarla, bombardıman uçakları ve helikopterlerle desteklenmiş 4 bin özel komando gönderildi. Ayrıca büyük çaplı askeri kaydırmalara girişildi. Bu arada kamu kuruluşlarına ait sivil araçları bile “askeri amaçlarla” eklandı. Şu anda Türkiye Kürdistan’ında binlerce Kürt köylü asker çemberi altında. Yüzlerce kişi tutuklandı ve ağır işkenceler altında. Üstelik Kürt halkına yönelik saldırı Türkiye sınırlarını da aştı ve İran ve Irak Kürdistanı’nda 50 kilometreye kadar ilerleyen Türk askeri birlikleri hemen hemen tüm Kürdistan’ı içeren bir operasyon uygulamaya başladılar.

● Yazısı 3. Sayfada

12 Eylül dördüncü yılında Avrupa’da protesto ediliyor

Bundan dört yıl önce, 12 Eylül 1980 günü iktidara el koyan generallerin kurdukları diktatörlük, dördüncü

Askeri Yargıtay, Barış Derneği kararını usul yönünden bozdu Yargıtay savcısının beraat ettirilmelerini istediği yöneticiler de dahil tutuklu bulunan sanıkların tahliye istemleri ise kabul edilmedi

Demokrasi güçlerinin bir kazanımı: DİSK yöneticileri özgür ! Sıra Barış Derneği’nde

İdamla yargılanan DİSK yöneticileri 3 yıl, 11 ay, 10 gün tutuklu kaldıktan sonra 22 Ağustos günü yapılan duruşmalarında tahliye edildiler. Bu tahliye kararıyla Genel Sekreter Fahmi Işıklar, Yürütme Kurulu Üyeleri A.Rıza Güven, Mukbil Zırlıoğlu, Celal Küçük, Tuncer Kocaman, Kemal Nebioğlu ve Yürütme Kurulu eski üyesi Cevat Özhasırcı serbest bırakıldılar. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştuğ ile Yürütme Kurulu üyesi Mustafa Aktulga başka davalardan kısa süreli mahkumiyetleri bahanesiyle serbest bırakılmadılar. Oysa her iki DİSK

yöneticisi de 4 yıla yakın bir süredir tutukluydular ve mahkum oldukları kısa süreli hapis cezalarının bu süreye sayılması gerekiyordu. DİSK yöneticileri tahliyelerinden 6 gün sonra Barış Derneği Davası’na bakan Askeri Yargıtay, davayı esastan değil, “eksik soruşturma” nedeniyle bozarak sıkıyönetim mahkemesine iade etti. Böylece Barış Derneği yöneticilerinden sıkıyönetim mahkemesi kararıyla beraat etmiş olanları bile tahliye edilmedi.

● Yazısı 4. Sayfada

gündüktür el kovan generaleri, kurdular diktatörlük, döndüncü yılında Batı Avrupa'nın bir çok kentinde ve Avustralya'da yığımsal gösterilerle protesto ediyorlar. Köln, Duisburg, Amsterdam, Brüksel, Kopenhag, Stokholm, Paris, Atina, Bern ve Sydney kentlerinde yapılacak olan gösterileri, yurt dışındaki Türk ve Kürt örgütleri düzenliyorlar. 7-17 Eylül tarihleri arasında yapılacak protesto eylemleri, Avrupa kamuoyuna, Türkiye'deki diktatörlüğün parlamenter bir kılıf altında bugün de sürmekte olduğunu ve demokrasiye geçilmediğini bir kez daha hatırlatacak.

● Yazısı 16. Sayfada

DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve Yürütme Kurulu üyesi Mustafa Aktulgalı tahliye kararına rağmen serbest bırakılmadılar

Dördüncü yıl

Ahmet KARDAM

"Bu böyle daha ne kadar sürecek?" Cumhuriyet tarihinin en karanlık dönemini başlatan 12 Eylül darbesinin döndüncü yılını nefret ve öfkeyle karşılayan herkesin kafasının bir yerinde vardır bu soru. Sorunun yanıtı yok. Yok ama, parlamenter kılıklı bu faşist rejimin ömrünün neleere bağlı olduğu açık. "Daha kaç yıl?" sorusunu sormaktan çok, bütün diktatörlerin faşist rejimin ömrünün neye bağlı olduğu noktasında yorumlaştırılması elbette daha yerindedir.

"Bugünkü rejim esas gücünü nereden alıyor?" Yanıtlanması gereken ilk soru budur. Doğru yanıt bulabilmek için gözümüzü Türkiye'nin sınırlarını ötesine çevirip uluslararası duruma bakmak gerekir. ABD yönetiminin "sosyalist ülkeleri yok etmek" amacıyla yürüttüğü uluslararası pergelinliği arttırma, bir atom savaşını bile göze alma politikası yenilgiye uğratılmış olsaydı... Böylece Reagan yönetiminin ve NATO patronlarının Türkiye'yi kullanabilmek için 12 Eylül rejimine verdikleri desteğin temelleri danımlenseydi... O zaman bugünkü rejim değildi dert yılı, dert ay bile ayakta kalabilirdi miydi?

Sosyalist ülkelerin ve kapitalist ülkelerdeki baş hareketinin dünyayı bir felekten kurtarmak için verdikleri savaşın her başarısını, Türkiye'deki Evren-Özal rejiminin ömrünü kısaltmakta onaydığı dolaylı rolü görme için başka ülkelerin örneklere bakmaya gerek yok.

Türkiye'deki 12 Mart rejiminin 10 yıl önce nasıl çürüyüp gittiğine bakmak yeterli. 1980'ten yılının sonunda ve 1970'li yılların başında Helsinki Konferansı'nın yapılmasını mümkün kılan yumaşma dalgası bütün dünyayı sarma-

saydı Türkiye'deki 12 Mart dönemi politik ve sosyal yaşamda o kadar az iz bırakarak ve o kadar kolay çekip gitmek zorunda kalmayacaktı.

Ama bu, kuşkusuz ki, Türkiye halkının demokrasiye ve özgürlüklerine kavuşmasını yalnızca ve yalnızca Reagan yönetiminin uluslararası planda gerçekleştirilmesine bağlamak anlamına gelmiyor. Böyle bir iddia hem barış savaşını ile demokrasi savaşını birbirinin karşısına koymak, hem de yurt içinde ve yurt dışında dört yıldır yürütülen demokrasi mücadelesinin ve dayanışma hareketinin bugün yaptığı noktayı inkar etmek olurdu. Şu dört yıldır NATO patronlarının Türkiye'deki rejime verdikleri destekte hiç bir zayıflama olmadıysa halde, alınan yol hiç de az değildir. 25 Mart'taki yerel seçimlerde rejimin karşısına yüzde 43'lük bir net muhalefet oyu çıktı. Avrupa Konseyi'nin Mayıs ayında ki toplantısı Türkiye'de "demokrasiye geçildiğini" kabul etmişti. 1258 aydın her türlü baskı ve hapis cezası göze alarak "demokrasi" istedi ve bu yığıt başkaldırı yurt dışında büyük yankılar uyandırdı. İdamla yargılanan DISK yöneticilerinin tahliyesi sağlandı. Barış Demerği Davası'nda henüz yargı süreci ulaşmadıysa bile, yargıtay başsavcısı mahkumiyet kararının temelini oluşturan "barış savunmak komünizmi savunmaktır" tezini reddetti. Gerek DISK tahliyeleri, gerekse Barış Demerği Davası'nın seyrı, sıkıyönetim mahkemelerindeki davaların tümünün temellerini saracak niteliktedir. "Genel af" için yürütülen mücadelede önemli bir noktaya gelindi.

Bunlardan hiçbirisi kendiliğinden olmadı. Hepsi de Türkiye'de en zor koşullarda yürütülen mücadelenin ve yurtdışındaki dayanışma hareketinin başıdır. Bu başın, diktatörlüğün karşısına yer alan bütün partilerin ve hareketlerin, aralarındaki diyalogu daha da geliştirmeleri ve alternatif arayan halk yığınlarının önüne birlikte düşmeleri halinde çok daha kısa zamanda ne kadar daha uzun bir yol alınabileceğini gösteriyor.

12 Eylül döndüncü yılını yurt dışında tamamlarken beşinci yılı, altıncı, yedinci, sekizinci... yılları izlememize için Türkiye'li her ilerciy ve demokrat kişiyi ve örgüt kendi üzerine düşenleri bir kez daha gözden geçirmelidir. Türkiye'li göçmen işçileri barış, demokrasiye daha geniş bir biçimde katabilecek. Bu bağlamda işçiyüklerinin bulunduğu ülkelerde "eşit haklar" elde etme savaşına önderlik edebilecek... Türk ve Kürt örgütleri arasındaki eylem birliğinin zarar görmemesi ve genişleyerek güçlenmesini sağlamak... Bu eylem birliği temelinde Avrupa kamuoyuna öüne tek vücut olarak çıkmak ve Türkiye demokrasiye gücünüyle dayanışmayı daha da güçlendirmek.

Türkiye Postası, bugüne kadar olduğu gibi pıncan böyle de bu savaşına yardımcı olmak için elinden geleni yapacaktır.

Stuttgart Zeitong, Fritz Meinhart

Yedigimiz, içtiğimiz, yandımız, yöremiz hep zehir. Ama burjuva hükümetler konuya dayarsız. Tıpkı üç maymun öyküsü gibi: Görmedim, daymadım, bilmiyorum...

Çevre kirlenmesinden çevre cinayetlerine doğru

Bugün Avrupa'nın pekçok ülkesinde olduğu gibi Federal Almanya'da da hava kirliliği artık tehlike sınırı aşan boyutlara varmış bulunuyor. Örneğin Mannheim'da insanların üzerine günde 10 ton sanayi tozu yağıyor. Tüm Federal Almanya'da yılda 64 bin kültür dioksit havaya karışıyor. Çevre kirlenmesinin yol açtığı tehlikeler, hastalık ve sorunlar geniş çevrelerde tartışılırken "Krupp öksürüğü" de bu hastalıklardan, hem de çocuklar açısından en tehlikelilerinden biri olarak tartışmalarda yer almaya başlamış durumda.

● Yazısı 6. Sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Halkın ekmeğiyle oynayanlar kim ?

Ekmek fiyatı son 5 içinde tam 10 kat arttı. Türkiye'nin çeşitli illerinde ekmekçi yapılan son zamlardan sonra, 1979 yılında kilosu 9,5 Lira olan ekmeğin kilosu, 1984 yazında 102 Lira'ya yükseldi. 1982 baharından bu yana ekeği kibukub'u yıl içinde ise örneğin Ankara'da bir ekmek 20 Lira'dan 50 Lira'yı çekti. İnsanları Sivket Aksal-
"Evde dokuz nüfüzü. Günde 10-12 Ekmek alırım. Ayda 18 bin Lira ekmekte,
10 bin Lira geçecekduya verince efime geçen 32 bin Liradan polak çocuğu beslem-
leşmek için de kalır vana her hesap 100 Lira derken bütün gıda maddeleri
günde 8 ekmek alırım. Artık onun başkasına da zorlanacak" diyor. Türkiye'de fiyat
artışlarının dar gelirlinin bütçesine yansımaları en iyi ölçütlerinden biri sayılabilir.
Ekmek fiyatlarında gelişmeler gösteren aşağıdaki küçük tablo durumu ne kadar

**Şimdi de
yumurta yok oldu**

Son haftalarda yumurta öyle her bakımdan bulunmaz oldu. Bununca da tanesi 40 lira civarında. Yumurta piyasasıyla ilgili olanlar, çok aylarında yumurtanın tansinin 50 liradan aşağı yenemeyeceğini; yoklugin ve pahalligin nedininise di satim oldugunu soyluyorlar. Etin kilos 1000 liradan 1500 liraya dogru turmanirkin dargelirilerina ana protein kaynagi ve gidalardan olan, ozellikle cocuklarin yeterli beslenmesinde onemli yer tutan yumurtanin da yanina yaklasik mahlz gelmesi, beslenme sorununu biraz daha guclustiriyor.

Demek uzun süredir etsiz, sütsüz, peynirsiz sofralarda iki yumurta kırıp bol ekmelele karnımı doyuran halkımız bundan böyle sadece "bol ekmek"le yetinmek zorunda. Özal ve çetesinin buna karşı dedikleri ise, Marie Antuvanet'in dediğinden farksız: "Öyleyse nasta vesinler!"

●1983:47 terk●1984(12):140 terk

**Ortadirek
çocuklarını
terk ediyor**

Ortadirek çocuklarını terk ediyor !

Yukarıdaki başlık birer de $\ddot{u}$ şil. Evren-Özal rejiminin başta destekçilerinden birisi olan bir Türkiye gazetesine ait. Gerçekten de yurtdışında çok meşhur olı sokakta bulunan bir bebek veya küçük çocuk haberi gazetelerde yer almıştı! Resmi rakamlara göre, çocuk terki olayları 1981'den bu yana artışa geçmiştir. 74'de, 1984'ten itibaren 1981'de Darılaceviz 58 çocuk getirilmişken, bu sayı 1983'de 47'ye, 1984'ten itibaren 1984'de 140'a yükseldi. İlgililer, ayrılaran genç kısıllarının evlilik dışı ilişkileri arıydu $\ddot{u}$ şu fuhuş kördüğümüne veya aileleri ya da yalnız yaşamak zorunda olan anaları çocuklarını besleyip büyütenlere duruma getirdiğini, çocuk terki olaylarının bu kısılların sonucu olduğunu bildiriyorlar.

Türkiye'de hak arayan işçilerin cezası açlık mı ?

**Baş sokacak
bir kümes
bulabilene
ne mutlu !**

Türkiye'nin büyük kentlerinde kiralık ev bulmak^{en} çadan vatandaş yani "Ortaadirek" için hayal oldu. Kiralık ev bulunsa bile

SU "BİZİM" AVRUPA

Aslı sahtesinden nasıl ayrılacak ?

Yabancı düşmanlığı Federal Almanya'.

Problem: Ausländer-Wahlrecht – 3500 Helfer gesucht stellt Türkin an die Spitze

bulunması, vatandaşın yatan odasına ya "Ortalırek" için hıyal oldu. Kıralk ev bulunsa bile ev sahiplerinin istedikleri kirayı verebilecek babayılığ bulunamıyor. Gecekondu-larda, iki göz evin kapısı 15 bin liradan açılırken, suyu, elektrikli, merkezi ısıtması olan gürece oturulabilecek bir dairenin ki-rası 50-60 bin liradan başlıyor. Ev sahiplerinin altı aylık peşin ve en az yüz bin li-ra depozito istemi, artık genel geçer kural haline. Emlak komisyoncuları bile "Ya-zahanerimizde aylarca uygun kıralk ev bekleyen ortadağirir durumu yürekler acısı" diyerek müşterilerine acıklıklarını be-lirtiyorlar. Altı aylık peşin, depozito falan derken, ortalama bir dairenin kapısı 500 bin liraya açılıyor. Komisyonculara giden-ler "aylığı 30-40 bin liraya bulamazsınız; 50-60 bin lira civarındaki evler için bekle-yen en az 100 kişi var" gibi cevaplar al-ıyorlar. Dar gelirliher nerdeyse köprü al-tında yatacak haldeyken deniz manzaralı, mermer banyolu, altın kaplama mutfuklu, geniş salonlu, birkaç yatakodali lüks da-reler de var. Kadıköy Çiğdemavuzlar'da böyle bir dairenin kirası 400 bin lira. Ev sahibi bir yıllık peşin istiyor. İsterseniz kiracı mark veya dolar olarak ödeme "ko-laylığı" da sağlıyor. Ama evi kiralayabil-mek için eski ev sahibinden iyi hal kağı-dım, işyerinden gelir belgesini, tanınmış iki kefli ve muhtarlık belgesini de 2,5 mi-llyona çekmek zorundasınız.

Türkiye gurbetçilerin gözünü korkuttu

İzin dönüsünde gurbetçilerin gözünü en fazla korkutan ve kesin dönüş karar vermeyenleri ne bahasına olursa olsun kalma kararına yönlendiren, Türkiye'deki akıl almaz pahalılık oldu. İzin dönüsünde, hangi Türkiye'li işçile konuşulsa "yandım Allah" diyor ve "Fiyatlara bizim Mark'lar bile dayanmıyor, eriyip gidiyor. Vatana ama dönersek aç kalırız" diye ekli-yor. Federal Almanya'da altı aydan bu yana süren ilk dönüş akımından sonra, şimdi karar almaya başladıkları gözlemleniyor. Yurda dönüş eğilimlerini fõrpele-yen ve göz korkutan nedenlerin başında Türkiye'deki hayat pahalılığı ve bitmez tükenmez zamlar gelirken, ilk deneme-lerin gösterdiği gibi çocukların anavata-na uyum sağlamakta karşılaştıkları ağır güçlükler ve bu güçlükleri yennemekte ki-mi göstermelik ve komik sözde önllemler dışında devletin hiçbir yardım ve destek alamaması da vatana dönüş eğili-mi getirten ikinci bir neden oluyor.

Oluyor ama göçmen emekçilerin hali "Yukan tikürsen byık, asag tikürsen sakal" özeşinden farklı değil ki. Gözü korkut dönmeme karar alanlar için nere-deyse Batı Avrupa'nın tümünde cadı ka-zanlar kaynatılıyor. Duisburg'da evler kundaklanıp 8 yurttasımı diri diri yakıl-ırken, Federal Parlamento'da da Zimmer-mann, Yeni Yabancılar Yasası tasarıları ile 1933'terin Almanya'sı'nda Yahudilere kar-şı çıkarılan yasaları çağrıştırıyor ve üste-lik bundan hiç de şikâyetçiyse benzemiyor. Koalisyon ortak FDP'nin ısrarlı itirazları ile henüz bir sonuç vermedi.

Yabancı düşmanlığı Federal Almanya'da artık resmi politikaya dönüşüyor. Ya-bancılara evli Alman kadınlardan tümüne "maddi çıkar karşılığı sahte evlenme yap-mış" görüyle bakan polis, özellikle Batı Berlin'de geceyarınları evlere baskın yapı-yatak odalarına kadar girip herşeyi didik didik etmeye kadar varlırdı. Ama hiç bir altahın kulu çıp da bu tür evliliklerin sahtesi ile gerçeğinin nasıl ayırdedileceğini söyleyemiyor. Sonra da "sosyal - hukuk devleti" Federal Almanya'da polis yaban-cıların yatak odasına kadar giriyor...

MESLEĞİNİ SEVİYOR
Alman kadınlar
göbek dansı öğretip
milyoner oldu

İş bilenen,
göbek atanın...

Gurbete yıllarını verdikten sonra yurda elileri boş dönmeleri olduğunu gibi kolay yurda milyonlar kazanırları da var. Örneğin Frankfurt'a Alman kadınlar göbek dansı öğreten Yasemin Can adı bir "girişimci-mis" işinden çok memnun olduğuna, çok iyi para kazandığını, sadece bu yıl Merkez Bankası kanunıyla 120 bin Mark bez-dürdüğüne ve tüm parasını Türkiye'de mülke yatırdığını söylüyor. Şimdiki Tür-kiye'ye dönmeyi düşünmediğini, mesleği iyi para getirdiğice Almanya'da kalacağını açıklayan "Göbek hocası" Almanya'da göbeğin geçer akçe olduğunu vurguluyor.

Yabancı düşmanlığına cesur bir çıkış

Essen'de 30 Eylül'de yerel seçimlerde Alternatif Yeşil Liste'nin liste başı Türkiye'li bir genç kadın. Essen Yerel Seçimleri'nde Alternatif Liste'nin başına ilk buçuk yıl-dır Essen'de yaşayan siyasal sığınma isteminde bulunan 35 yaşında iki çocuk anne-Sabiha Serap Erbaş'ın getirilmesi çarpıcı bir olay sayılıyor. Alman vatandaşları olmayanların seçme ve seçilme haklarının bulunmadığı bir ortamda, Yeşiller bu yön-tekle dikkatli yabancıların seçilme hakkına çekmek ve yabancı düşmanlığına karşı bu yolla da savaşım vermek istiyorlar.

Dostluğu çocuklardan öğrenmek...

Türkiye'li işçilerin vatanlarına dönüşleri sırasında, özellikle Almanya'ya vatan omış, buralarda doğup büyümiş çocukların aynısı yanıyor. Osnabrück'deki bir okulun beşinci sınıf öğrencileri, Türkiye'ye kesin dönüş yapan sınıf arkadaşları Sema ve Çiğdem'i uğurlamaya gelmişler. Sema ile Çiğdem kardeşlerin ülkelerini dönmeklerini öğrendiklerinden günden bir sınıf arkadaşları, onların Almanya'daki son günlerini ki-yi geçirmek tatlı anılarla süslemek için adeta yarış etmişler. Şimdi, hareket etmekte olan kara-trene el sallarken, son veda sözcükleri söylenirken iki taraf da kalbinin yansımın bir yanda kaldığını hissediyor. Nazi bозmaları ve gerici emeller çevrele-re körüklenen ve yüzyıllarıstırlan yabancı düşmanlığına karşı en iyi savaşım yöntemi belki de çocukların kardeşliği, dostluğu ve yakınlaşmanın yarınlara doğru uzanması...

Türk askeri birlikleri İran ve Irak topraklarındaki Kürt köylerine baskınlar yapıyor

“Terör” bahanesiyle Kürdistan’da devlet terörü

18 Eylül günü Türkiye’de başta boyalı baskın olmak üzere günlük gazeteleri açanlar “öldüğü bayat” bir haberle karşılaşacak. Gazeteler arasındakilerden “haber atlama” yanlış anlaşılabilir ve kez içlemiş, faşizmin ağır sansürüne karşıpıştı. Haber: 15 Ağustos 1984 gecesi Siirt’in Erüh ve Hakkarî’nin Semdinli ilçelerinde “ayrılıkçı teröristler”in çıkardığı “olaylar” sözünüldü. Örneğin Hürriyet gazetesinin “Güneyde Operasyon” başlığı ile verdiği haberlerin devamında ise Genelkurmay Başkanlığı’nın “resmi” açıklaması ile yetiniliyor. Açıklamada Erüh’ü jandarma kankol binasına karşı bombalı ve otomatik silahlı saldırıda bir jandarmaların öldüğü 9 kişinin de yaralandığı belirtiliyor ve aynı gün Semdinli’de de benzeri bir “saldırı”nın öldüğünü de bildiriliyor, orada da bir subay, bir asubay ve bir erin yaralandığı kaydediliyor.

18 Ağustos’u izleyen günler ise tüm boyalı baskın tek merkezden yönlendirildiği iyice sırtın bir “sovenizm propaganda-sı”na giriyor. Türkiye Postası yayına hazırladığı sırada sürmekte olan bu propaganda saldırısı, aslında sözkonusu “olay”ı bahane eden faşizmin, Türkiye Kürdistanı’nda amansız bir teröre girişmesini hakkı göstermeye yönelik.

Nitekim gazeteler bir yandan 60-70 kişilik bir “ayrılıkçı terörist grubu” saldırısından söz ediyor öte yandan da başta 4 bin kişilik bir komando birliği olmak üzere Türkiye Kürdistanı’na büyük çaplı askeri birlikler sevk edildiğini haber veriyorlar. Nitekim daha sonraki günlerde Erüh ilçesindeki bir köy sokak askeri amaçlarla geçici olarak elkonulduğu haberleri de yayınıldı. “Operasyon”a ayrıca indirme birlikleri, zırhlı araçlar, iki bombardıman filosu ve bir helikopter filosu da katılmıştı. Genel Kurmay Başkanı Or-

general Necdet Ürüg, İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Mehmet Büyükk, Emniyet Genel Müdürü ve 2. Ordu Komutanı Orgeneral Adnan Doğu’nun bölgeye gelerek bizzat yöneticileri saldırı hareketinde, Silahlı Kuvvetler’e ok olarak resmi kuruluşlara, YSE ve Karayolları Genel Müdürlüğü’ne bağlı ağır silah araçları da kullanıldı.

İzleyen günlerde gazete başlıkların “Yakalandılar, kaçamayacaklar, kısırdılar, kuşatıldılar, birer birer teslim oluyorlar” gibi tek sözcüklü başlıklarla olayı kamuoyuna sunuyor, bir yandan da burjuva basınının haberlerinden bile kolayca izlenilen çok ağır terör meşruiyet kazan-dırma cabalıyorlardı.

Türkiye Postası yayına hazırladığı ana kadar sözkonusu “olay”la ilgili bilgilerin kaynağı burjuva basınından ibaret. Bu bakımdan konuyla ilgili ayrıntı bir haber ve değerlendirmeye yamak mümkün değil. Ancak tartışma kabul etmez bir açıklıkla Türkiye Kürdistanı’nda çok ağır bir terör estirildiği gözleniyor. Tüm bölge asker kordonu altında ve Kürt köyleri basılıyor, yüzlerce kişi tutuluyor, işkence görüyor. Ancak herşey ağır bir sansür duvarının ardında.

Olaya yabancı basın ajansları da ağırlık tanıyorlar. Nitekim Alman DPA ve ABD’nin UPI ajanslarının haberlerine göre, Irak ve İran hükümetlerinin izniyle Türk Silahlı Kuvvetleri her iki ülkenin sınırı 50 km. geçerek İran ve Irak Kürdistanı’nda operasyonlara başladı. BBC Haber Ajansı ve İngiltere’de yayınlanan The Guardian gazetesi Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Doğu’da başlatıldığı operasyonla birlikte İran Silahlı Kuvvetleri’nin İran Kürdistanı’na saldırıya geçtiği haberi vererek, her iki olayın aynı anda başlatılmasına dikkati çektiler.

Evren-Özal rejiminin “olay”ı bahane ederek giriştiği bu büyük çaplı saldırının, bir yarıyla Türkiye Kürdistanı’ndaki yurt-severleri tutuklamak, Türk halkına gözü-gözü vermemi ve öte yandan da, ABD’nin Ortadoğu’da Türkiye’nin de içinde olduğu gerici Arap rejimleriyle oluşturma başlatıldığı kadar komünist ekonomik ve askeri ittifaklarının önündeki engellerden birisi olan Kürt ulusal kurtuluş hareketini ez-meyi amaçladığı yorumu yapıyor.

İran’ın Kürdistan’a aynı anda saldırması rastlantı mı?

Türk Silahlı Kuvvetleri’nin İran, Irak ve Türkiye Kürdistanı’nda operasyonla başlarken, aynı anda 19 Ağustos tarihinde İran Silahlı Kuvvetleri de İran Kürdistanı’na saldırıya başladı. BBC’nin haberine göre, İran Kara Kuvvetleri Komutanı Albay Sirazi’nin yönettiği saldırının ana hedefi Kürdistan Demokratik Partisi ile ilgili grupları ve Halkın Mücahitleri’ne yöneltilmiş bulunuyor. Yabancı basın ajanslarının geçtiği haberlerde, İran Silahlı Kuvvetleri’nin Irak sınır bölgesindeki 10 bin Kürt ailesini bölgeden sürme-yi amaçladığı belirtilir.

Ayrıca, saldırının niteliği Batı A-zerbaycan’daki Ordu ve Devrim Muhafızları’nın ortak karargahından radyo yayınları yapıldı. Kürtlerin teslim olmaları isteniyor ve bu uyarıyı dikkate almayanlar halinde büyük bir temizliğe girişileceği ve teslim olmalarıyla ölümlerecektir belirtiliyor. İran Silahlı Kuvvetleri’nin bu saldırısından iki hafta kadar önce de, silahlı kuvvetler sözcüsü İran televizyonunda bir konuşma yapıp, Kürdistanı teslim olmaları istemişi ve aksi halde yakında büyük bir saldırı başlatılacağını söylemişti.

OYA BAYDAR

Yorum

Eski dostlara geç kalmış mektuplar

BUGÜN takvime baktım da, tam dört yıl olmuş görüşmeyeli. Üç gün sonra buluşmak için ayırdığımızda, güzel bir Eylül günüydü. Çocuklarımızın geleceğini konuşmuştuk seninle. “Şu halimize bak” demistik. “Çocuklarımızı birbirimize emanet de edemeyiz.” O kadar içiçeydi ki kaderimiz. Ve toplumu altüst edecek fitnenin havada ele tutulacak kadar yakındı. Hayatı ince bir alayla yenen o güzel, derinli inadinla, tam da o günlerde bir köpek alınıp. Köpek iki gün sonra evden kaçmıştı da “Köpek bizden akıllı çıktı. Bizde geleceğin pek sağlam olmadığını anladı, gitti” demiştim gülerek... Kaçak yapıyor muydum duydum. Kaçak lafına takılma, bilirim kaçaklığın hiç bir biçimini sevmesin. Kaçak dediysem, kavgaya kaçtığı değil, aksine tam kavgaanın içinde, ortasında. Bir dost “Bildiyin gibi” dedi. “Çekmedin kalmadı, ama yine aynı inanç, yine aynı umut. Bir millet bile geri kalmamış...” Karnı hapisteymiş. Çocuğu yaşlı anan bakıyormuş. İşsizmiş. Ve dilinden hâlâ eksik etmiyor-muşsun o çok sevdiğin dizeyi: “Herhal herdedir yavaşanacak gülerlerin en güzelini”. Bizli sorarsan, iyiyiz. Öğlum büyüyor. Seni anlatırım ona. Senin gibi olup “Kaka amcalar” yurdumuzdan kovmak istiyor büyüyene...

...

NE zamandır seni düşünmediğimi sanıyordum. Meğer hep içimdeymiş-in, ana korkuyumşum bilincime çıkarmaya. Nasıl korkmam? Bana hak ver. Yirmi yıl geçmiş Nazım’ın şiirlerini ele yazmış defterlerin birlikte okuduğumuz günlerden bu yana. Hani o yoksul bahçelerin süsü, baygın kokulu, pembe reçel güllerinin dibinde. İçer-gi ezberlemeye çalıştığımız dizeler. Sonra yirmi yıl omuzomuzda değışse bile yazıyı yürümüşüz. Sen hep namuslu, hep ilericî çiz-gide... Simdi biziyle suçluyomuşsun. İnnamak istemedim önce. Hep seni izledim, kendime bile itiraf etmedim. Beni alamayacak-sın belki, ama tutuklandığını duymay, veya yurtdışına çıkıyor, veya ne bileyim, mesela “Aydınlık Düşünceler”inde imzayı, yani kasaca bizim-le oludüğün görmek istediğin. Yoktun... İlin iyi, yerin oldukça sağ-lanmış. “Kendilerine yazık ettiler” diyor musun bizim için. Ne za-mandır seni düşünmek istiyordum aslında. Kavda sürerken kay-bolanları, ayrılanları düşünmek acı veriyor insana. Simdi sana yazdı-ğım için de korkacak-sın belki, kaçaksan bana. Ama ne yapayım, güzel içli Nazım’ın dizeler okuduğumuz, pembe gül fidanının eşi bir fidanının yanından geçiyordum da, en sevdiğin dizeyi hatırladım: “Varılır yoksula dokur mu kelim/ey cevizin halim, ey benim halim”. Bizli sorarsan iyiyiz. Öğlum büyüyor. Kızma, beni anla, seni anlat-madım ona...

...

ÖLÜLERE mektup yazılmaz derlerse de inanma. En çok sana yazmak geçti içimden. Belki de en çok seni özledim de ondan. Meza-rın yerni bile biliyorum. Vuruldu mu, asıldı mı, onu da unuttum. Her yokuşunu biliyorum, bir de cellatların adını. Cellatlar hala “dev-let kotukları”nda oturuyorsa da aldirma. Hiç de dört yıl önceki

"Olay yeri" Semdinli ve Eruh. Ama Türkiye Kürdistanı'nın tümünde, bütün yollar askerlerce kesilmiş durumda. Herkes ve herşey aranyor ve sorgusuz sualsiz yüzlerce Kürt işkence görüyor, zulme uğruyor

Grev ve toplu pazarlık lafta, emeklilik de mezara kaldı

"Faşizm işçilere ne getirir?" sorusunun cevabı şu günlerde Türkiye'de yaşanarak cevaplanıyor. Gerçek işçi ücretlerinde, işçilerin satılma gücünde son dört yılda yarıyarı azalma olduktan ve işçilerin nice savaşım lar bahasına 40 yılda kazanılmış tüm ekonomik ve sendikal hakları birer ellerinden alındıktan sonra, sıra şu günlerde, 12 Eylül sonrası sözde yeni çalışma yasalarının uygulanmasına geldi. Gelince de yeni faşizm yasalarında yer alan "büt toplu pazarlık" na sadece sözde kaldığı anlaşıldı. Önce Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), tüm üyelerini bağlayan ve toplu pazarlıklarda işverenlerin işçi kesimine ve rebilecekleri zam ve sosyal hak sınırları kısıtlayan ilke kararlarını aldı. Ardından kamu sektörü kuruluşlarında yapılacak toplu sözleşme görüşmelerini yönlendirecek bir "Koordinasyon Kurulu" oluşturuldu. Hükümette bağlı bu kurulun görevi, tüm kamu işletmelerinde toplu pazarlık ve toplu sözleşmelerin belli sınırlar içinde kalmasını sağlamak... Koordinasyon Kurulu ilke kararın olarak, kamu sektöründe verilecek ücret zamlarının yüzde 30'u geçmemesini dayattı. İş uygulama aşamasına gelince, yılın daha ilk 8 ayında enflasyon oranının yüzde 50'e vardığı Türkiye'de alınan bu yüzde 30 ücret zammı sınırı kararının hiç de söylene den ibaret olmadığı anlaşıldı. Sadece bu dönem toplu sözleşmeleri için 250 bin iş

Patron ve en yakın "arkadaşı" başbaşa yemekte. Solda Türk İş Başkanı Şekvet Yılmaz, solda da TİSK Başkanı, büyük tekel Narin Mensucat'ın patronu Halit Narin. Bu iki cancağır arkadaş aynı kaptan yemek yiyor ve aynı kaba "sey" ediyorlar...

çisi ilgilendiren kamu kesimi sözleşmelerinin tümünde, iş ücret zammına dayanınca, işveren Kuruluşu Koordinasyon Kurulu'nun, yani Hükümet'in koyduğu yüzde 30'luk sınırı öne sürerek yüzde 30 zammın üstüne çıkmayı reddetti. Şu sırada Zonguldak Kömür İşletmeleri ve SSK sözleşmeleri uyuşmazlığa girmiş durumda.

Şimdi ne olacak? 12 Eylül sonrası kartulan iş yasanın, çalışanların yarısından

fazlasına grev yasağı getirildiğine göre, verilecek ücret zammının kabul etmeyen pek çok sendikaların grev hakkı zaten yok. Grev hakkı olan işyerlerinde ise Hükümet'in sınırsız grev etileme yetkisi var. Örneğin, kırmazsa giren toplu sözleşmelerde, sadece kamu kesiminde değil, özel işyerlerinde bile grevleri etelemek üzere Çalışma Bakanlığı ve Hükümet'in şimdiden harekete geçtiği açıkça biliniyor. Aslında buna bile

gerek yok, çünkü toplu sözleşmelerin sürdürüğü işyerlerinin hemen tümü skıyocim veya olağanüstü hal bölgelerinde bulunuyor ve buralarda grev zaten yasak. Elinde grev silahı olmayan işçinin direnme gücü ne olacak? Öte yandan, uyuşmazlıklarda son merci kılınan ve işçi düşmanlığıyla tanınan Yüksek Hakem Kurulu'nun yüzde 25 artı 2500 lira ücret zammı tavanını aşmayacağı da kesinlikle belli. Durum buyken, kimi toplu sözleşmelerde işçilerin yüksek zam aldıkları yolundaki haberler, sadece işçi kesiminin ve ilgili kesimlerin öfkesini bastırmak ve kamuoyunu yanıltmak amacını taşıyor. Bu sözleşmeler biraz yakından incelendiğinde, ya alındığı söylenen zammın ilk yitlik olduğu, ya küçük, genel tabloyu bozmayacak işyerlerini ilgilendirdiği, ya da tüm abartmalara rağmen yıllık enflasyon oranının yine de çok altında olduğu ortaya çıkıyor.

Pek çok kapitalist Batı ülkesine göre, işçi haklarının 12 Eylül öncesinde de oldukça geri olduğu Türkiye'de, kimi gelişmiş kapitalist ülkelere göre "ileri" sayılabilecek işçi haklarından biri, emeklilik yasağıydı. 12 Eylül sonrasında, işçiler lehine böyle "ileri" bir uygulamaların uzun ömürlü olmayacağı açıktı. Nitekim son 5 Yıllık Plan'da, satırlar arasında emekliliğin yasının, hizmet süresi ne olursa olsun erkeklerde 55'e kadırlarda 50'ye yükseltileceği yer alıyordu. Şu günlerde ise, konu

yasalaşma aşamasında. Başbakan Özal, emeklilik yasının yükseltileceğini açıkça söylerken ve emeklilik yasının yükseltilemesini temellendirmek için "İnsanlar 45 yaşında emekli oluyolar, sonra 25, 30 yıl emekli maaşı alıyorlar" derken, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün rakamları bu sözde kanıtları yalanlıyor. Resmi rakamlara göre, Türkiye'de ortalama emeklilik yaşı 50; emekli maaşı alanların yaş ortalaması 56-57. Bu durumda, ortalama 6 yıl emeklilik maaşı alıyolar. Yine ortalama yaşam yılının 57 olduğu Türkiye gibi bir ülkede, kazanılmış erken emeklilik hakkının geri alınmasıyla, işçileri bekleyen son, "mezarda emeklilik" oluyor.

Türkiye işçi sınıfı faşizm baskısını şu günlerde sırtda daha ağır hissediyor ve boğ lafları birer balon gibi söndüğünü kendi günlük deneyimleri, yaşayarak kavıyor. Türk-İş üst yönetimi ve Başkan Şekvet Yılmaz işe, emeklilik yasının yükseltmesi gibi çok tepki doğuran bir konuda bile! utanıp sıklamadan "Bu kanunumuzun yasası. İşçilerin panjile kapılması. Ama SSK'yı ve işverenleri de zor durumda bırakmamak gerek" diye konuşabiliyor; kendisi için işverenlerin çıkarlarını önce geldiğini açıkça ilan ediyor.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde, önümüzdeki günlerde, Türk-İş'te tabandan yukarılara doğru yayılan ciddi anlaşmazlık ve patlamalar beklemek hayalçilik değil.

Başka bir "suç" icat edildi ve Abdullah Baştürk'ün tahliyesi engellendi

Faşizm DİSK davasında geri adım attı, Barış Derneği davasını zamana bıraktı

22 Ağustos 1980 günü DİSK davasında ölüm cezası istemiyen yargılanan ve neredeyse dört yıldan bu yana tutuklu bulunan son 9 yönetim kurulu üyesinin de tahliyesine karar verildiği zaman, yurt içinde ve yurt dışında demokratik çevrelerde, DİSK'çiler adına duyulan sevinçle birlikte bir iyimserlik ve umut havası da hakim oldu. Faşizmi ve diktatörlüğü sadece üniforma sayan, demokrasiyi de seçim sandığıyla ve sivil elbiseyle eş görenlere göre, "demokrasiye geçişi sağlanmakla görevli Özal" yavaş yavaş varlığını gösteriyor ve yumaşmanın ilk önemli belirtirleri görülmüyordu. Bu yorum ve değerlendirmeler yapılırken, gözler ve beklentiler, bu defa 29 Ağustos günü, Askeri Yargıtay'ın Barış Derneği Davası'nda vereceği karara dönmüştü. Türkiye'de ve dünyada, geniş çevrelerde, Askeri Yargıtay 3. Dairesi'nin mahkumiyet kararlarını bozaçağı ve Barış Derneği davası sanıklarının tahliye edileceği kanısı yaygındı. DİSK davasındaki tahliyeler yumaşmanın ilk belirtirleri sayılıyor, ikinci adımın Barış Derneği Davası'yla gelmesi bekleniyordu. Ancak, Askeri Yargıtay karar açıkladığı zaman iyimser tahminlerin ve mutlu beklentilerin yerini önce şaşkınlık, sonra kararsızlık aldı. Askeri Yargıtay 3. Dairesi gerçeği mahkemelerin kararını usulden bozmuş ama, tek bir tahliye kararı yoktu. Belirleyici etken uluslararası dayanışma oldu.

Reagan'ın damşamanı bile...

DİSK davasının tüm tutuklu sanıkların için anılan tahliye kararının zamanı ve uygulaması ilgi çekiyordu. Bu karar Başbakan Özal'ın Federal Almanya'ya yapaçağı gezinin ve Avrupa Konseyi'nin Eylül toplantılarının hemen öncesine ve Reagan'ın İnsan Hakları Danışmanı Abrams'ın "nazik uyarıları"nın hemen sonrasına rastlıyordu. Oye yandan, son günlerde MHP Genel Başkanı Türkiye'nin tahliyesi için yoğun paba sarfeden kimi çevrelerin bu gebalarını ve hükümet kanadından gelen Türkiye'nin tahliyesi yönündeki tepkilerinin de hissiyatını unutmamak

Barış Komitesi'nin yöneticilerinden üçü. (Soldan sağa) Enis Coşkun (sürgünde), Mahmut Dikerdem (tutuklu), Reha İsvan (tutuklu).

bi Barış Derneği davasını "ekskl soruşturma" nedeniyle bozmuş, gerekçeli kararlarda Barış Derneği'nin toplanılacağına tutulan ve mahkumiyete esas teşkil eden raporların hükümet komiserleri tarafından değil, gizli polisler tarafından hazırlanmış ve buna ek olarak, savunmanın istemesine rağmen ses bantlarının gözülmemesi ve dinlenmemesi, Barış Derneği'nin amaçları dışında çalışıp çalışmadığını bilim kuruluna incelenilmemiş olması nedenleriyle davanın bozulduğu belirtilmişti.

Faşizmin tarihi ve bugünkü pratiği, zorbalık rejimlerinin gerek ülke içinde gerek

chet Şili'sinde Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Corvalan'ın serbest bırakılması ve yurt dışına çıkmasına izin verilmesi hep bu uluslararası dayanışmanın ürünüydü.

Enis Coşkun'un açıklaması

Askeri Yargıtay'ın Barış Derneği konusunda karar üzerinde Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun bir basın bildirisi yayınlıyarak, yargıtayın verdiği kararın 24 aydır tutuklu bulunan Barış Derneği yöneticilerinin tutukluluk suçlarının da uzatılacağı söyledi. Coşkun, basın bildirisinde şöyle şır görü-

luk duyan herkes gibi ölüm ve yıkım getiren savaya karşı çıkmanın insanlık görevi olduğunun bilincine taşıyarak gereğini yapmışlardır. Bu dava başından beri hukuksal değil, tamamen politik bir dava niteliğini taşımıştır. Barışseverler askeri mahkemece savay hali usul ve hükümleri ile saunna hakları kısıtlanarak yargılanmış ve mahkum edilmişlerdir. Askeri yargıtayın kararının bu niteliğini bir kere daha kanıtlamıştır. O aynı zamanda Türkiye'deki rejimin niteliğini, onun dış politikasındaki tehlikeli ve savayış özelliği ve demokrasinin gerçek olmadığını da göstermektedir. Bu haksızlık ve adalet-

Türkiye Komünist Partisi 64 yaşında

Türkiye'nin varolan en eski siyasal örgütü Türkiye Komünist Partisi (TKP), 10 Eylül günü 64. savayış yılını kutluyor. TKP, Kurtuluş Savayış'ında 10 Eylül 1920'de Baku'da yapılan kongreyle kuruldu. Bu kuruluş kongresi, Mustafa Suphi'yi Başkanlığa, Ethem Nejat'ı Sekreterliğe seçti. Kurtuluş Savayışına aktif katılmak üzere Türkiye'ye dönmekte olan Suphi, Nejat ve 13 Merkez Komitesi üyesi Ocak 1921 gecesi Trabzon açıklarında öldürüldüler. 1922 yazından ikinci kongresinin hemen ardından parti yasaklandı. TKP o tarihten bu yana geçen 62 yıl boyunca gizli çalışmak zorunda bırakıldı. 1925'de 3. ve 1936 yılında da 4. kongresini yaptı. 1920'den 1951-52'ye kadar, ağır saldırılar ve tutuklamalar sonucunda dönem dönem kopukluklar olmasına karşın, örgütsel yapısını ve çalışmalarını sürrekliliğini koruyabildi. 1951-52 yıllarındaki tutuklamalar, parti örgütlerinin bağlarının kopması ve tutuklu hıklarının çıkması yüzünden TKP uzun yıllar güçsüz kaldı. Parti, 1973 yılında I. Bilen'in önderliğinde yeni bir atılımı gerçekleştirdi. 1977 Parti Konferansı yeni Program ve Tüzüğü onayladı. Merkez Komitesi'ni seçti. 1977-1980 dönemi TKP'nin tarihindeki en hızlı gelişme dönemiydi. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra ağır yaralar aldı. 1983 yılına kadar geçen sürede toplanan ve parti örgütlerini yeniden kuran TKP'nin, Nisan 1983'deki Merkez Komitesi Plenumu, parti yönetiminin ve örgütsel yapının sürekliliğini nın güvenve altınla alındığını ve 1973 atılımının hedeflerine ulaştığını saptadı ve Kasım 1983'de 5. Kongresini toplanması başaran TKP, yeni bir program ve tüzük kabul ederek parti tarihinde yeni bir atılım dönem-

çerçevesi bu tabii ki Türkiye'nin hukukunu kandıran gelen Türkiye'nin tahliyesi yönünde teklinleri de bütünlükten unutmamak gerekiyor. Türkiye'nin özümlendiği günlerde muhtemel tahliyesi sırasında, bu olayda denen unsuru olarak kullanılabilir ve sağa da sola da eşit davranılmıyormuş izlenimi yaratabilecek ödenekler de varsa DİSK davasıydı. Ama, rejim açısından politik nitelikte olan böyle bir tahliye kararına sadece Türkiye'si kurtarma manevrası olarak yorumlanamazdı. Rejimi böyle bir karara zorlayan asıl neden, DİSK davası çevresinde, dört yıldan bu yana yükselen uluslararası dayanışmasıydı. Dünya kamuoyunun gözünde hiçbir tutarlılığı ve hukuksal dayanağı olmayan; terörizm, anarşizm gibi diğer pelesenk olmuş iddiaların baştan geçersiz kaldığı şu durumda, aslında rejim köyepe sıkışmış durumda. Öyle ki, Reagan'ın damgasını bile Avrupa'nın NATO müddetlerinin "Sunlaryo-la getir yahu, rezil oluyoruz" uyarılarla doğrultulmuş. DİSK ve Barış Derneği davalarının yumuşak halledilmesini istemiş bulunmaktaydı.

Başörtük hâlâ zindanda

Ancak, böyle bir yorum Barış Derneği davası çevresinde uluslararası dayanışmanın boyutlarının DİSK davasından hiç de aşağı kalmadığını ve Barış Derneği davasından neden tahliyeler yapılmadığı sorununu hemen aklı getirmekteydi. Bu sorunun cevabı ise, bir yandan rejimin kendisi içindeki tepişmelerle, sertlik yanlırlarının "o kadar da değil" nağmaları, öte yandan zaman kazanmaya ve dünya kamuoyunu yönlendirmeye yönelik işe hesaplara dayanıyordu. Yine aynı hesaplar ve "rehin tutma" mantığıyla DİSK Genel Başkanı Başörtük başka bir davadan tutuklu olduğu bahanesiyle salıverilmedi, "DİSK davasından herkes serbest" naranlarına karşılık, zindanda tutulmaya devam ediliyordu. Amac ne yumsuama, ne demokratik adanmadığından ve dünya kamuoyuna bir gösteri yapmaka yetinmek istendiğinden, iş bars davasına gelince orada durulmuş ve zaman kazanma yoluna gidilmişti. Askeri Yargıtay 3. Dairesi'nin kararını, ilk ağzda tahliye yapılmaması bir yana, olumsuz sayılamazdı. Teknik olarak dava, yeniden görüldüğü mahkemeye gidince ve gelişmeler ne olursa olsun daha fazla ceza talebi ve karar mitingün olamayacağı, üstelik de baskı kararının gerekçesi incelendiğinde lehte yanları ağır- laktaydı. Bütün bunlar işe, yine uluslararası demokratik kamuoyunun baskısına ve dayanışmasına öte yandan rejimin bir zaman kazanma hesaplarına bağlıydı.

Bilindiği gibi, Askeri Yargıtay 3. Daire-

başızın tarihi ve bugünkü pratiki, zor- buluk rejimlerinin gerek ülke içinde gerek uluslararası kamuoyundan gelen baskılara karşı, göstermek istedikleri kadar duraysız ve kararlı olmadıkları kanıtlanıyor. Örneğin Nazi Almanyası'nda Dimitrov'un serbest bırakılması, faşist Pino-

cherlini daha da zora sokmuştu. Çoğunluk, basım bildirisinde özellikle şu görüşlere yer verdi:

"Barış Derneği yöneticileri insanlığı tehdit eden savaş tehlikesine karşı barışı savunmaktan başka bir eylemde bulunmuşlardır. Dünyaya yaşam için sorumlu-

demokrasi iddialarının gerçek olmadığını da göstermektedir. Bu haksızlık ve adaletsizlikten sonra emes, Türkiye'deki barışçılar serbest bırakılması, dünyada barışı ve demokrasiyenin yana olan insanların seslerini yükseltmeleri ile gerçekleştirilecektir."

SENDİKACI GÖZÜYLE

Mehmet KARACA

Üç yıl onbir ay on gün sonra...

12 Eylül 1980 sabahı kendisini Milli Güvenlik Konseyi ilan eden Cunta, aynı günün sabahı 7 numaralı bildirisiyle Devrimci İki Sendikalar Konfederasyonu'nun (DİSK) ve üye işçi sendikalarının yöneticilerinin "güvence" altına alındığını söylüyor. İşte bu "güvence" üç yıl onbir ay on gün sonra, 22 Ağustos günü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Mahkemesi'nde **güvencesizliğe** dönüştü ve arkadaşlarımız **gimlilik** cezaevi dışına bırakılarak özgürlüklerine kavuştular. Cunta'nın üç yıl onbir ay on gün süren **güvencesiz** baskı, zulüm ve işkence; **güvencesizliği** işe başörtük oldu. (DİSK Genel Başkanı Başörtük bir başka davadan mahkum edildiği için henüz "güvence" altında.)

Neydi Cunta'nın "güvence"sinin güvencesizliğe ve doğayla arkadaşlarımızı özgürlüğe kavuşturan?

Savaşlı hükümlerine göre sürdürülen DİSK Davası'nda bu noktaya kolay gelinmedi. Önce sübvasyonun işi bizi, kof iddiaların baskıyı çıkartıldı. DİSK Davası etrafında uluslararası bir dayanışma ağı örüldü. Farklı isimlerle taşıyan uluslararası ve bölgesel sendikalar merkezler ve ulusal düzeydeki sendikalar örgütler başta olmak üzere birçok örgüt DİSK ile dayanışma içine girdiler. Cunta ve onun hükümetlerinin temsilcileri katıldıkları her uluslararası toplantıda, DİSK ve Barış Derneği Davası ile karşı karşıya geldiler. Bu iki dava etrafında örülen dayanışma ağı, her alan-

da Cunta'yı ve onun hükümetlerini sıkırdı. Aynı zamanda bu iki dava etrafında örülen kampanya, yine koşullarda, demokrasi mücadelesinin olanaklarını da genişletmeye geliştirdi. Nitekim bu iki dava etrafında duyurulan bazı getirilen uluslararası kamuoyu, Türkiye konusunda daha sonra gündeme getirilen yeni konular zindanımıza gecikmedi. Örgütlü çıkışları yapıldığından da olumlu tepkisini gösterdi. Genel af kampanyasında ve aydınlarla yürütülen son dayanışma kampanyasında bunu somut olarak da gördük. Bu iki dava etrafında yoğunlaştırılan uluslararası kamuoyunun olugunda yurtdışında bulunan DİSK'i sendikaların ve bars savaşımların, Türkiye'de Türk ve Kürt göçmen işçi örgütlerinin oyundakları rol gözardı edilemez.

Simdi, DİSK'i arkadaşlarımız tahliye olmuştur. DİSK Komitesi'ndeki arkadaşlarımızın davası ise Yargıtay'da beklenti, ama tahliye edilmemişlerdir. Her iki dava için de tahliye geçmiş değildir. Barış Derneği Davası'nın kendi seyri içerisinde bir yıllık bir perspektifi daha vardır. DİSK Davası'nda ise **bağı sendikaların davaları** bu ana davaya dahil edilerek, her gün davadaki yargılanan sendikacı sayısı artmaktadır. 52 kişi ile başlayan DİSK Davası bugün **533 kişi ile devam ediyor**. DİSK ve bağı sendikaları ile DİSK ile eylem birliği yapan **kişi ve kuruluşların da davaya** dahil edilmeleri sonucu yargılanan insan sayısı giderek 2 bin dolaylarına ulaşmıştır. Durum böyle-

ken emperyalist destekli Evren-Özal ikilisi ve onların sözcüleri, Barış kamuoyunun bu iki dava etrafında ki duyuruları bildikleri için DİSK tahliyelerini, tozdan bulutu düşünün, ülkede normale döndürün, demokrasiyi gelişen göstergeleri gibi sunmaya çalışacaklardır. Şimdi yurtdışında dayanışma kampanyaları yürüten başka DİSK'i sendikaları, Türk ve Kürt göçmen işçi örgütlerine ve benzeri girişimlere **düşün** görev bu demagogik oyunu baka çıkarmak. DİSK ve Barış Derneği davalarını yeni **boyutlan** ile antlamaya devam etmelidir. DİSK'te tahliyeler, arkadaşlarımızın özgürlüğü için bir adım ama yeterli değildir. Sendikalar üzerindeki yasaklar sürüyor. Sendikaların mal varlıkları hala Cunta'nın atadığı kayımların elinde. Sendikalar davar genişleyerek devam ediyor. Tahliyeler, arkadaşlarımızın mahkum olmalarıyla **garantili** değildir. Cunta Anayasası ve yeni sendikal yasalarla işçi haklarına yönelik kısıtlamaları duruyor. Vatan dışındaki çıkarılmış sendikaların özgürce Türkiye'ye dönme haklarını içeren taneler ortada duruyor. Üstelik bunları da tek başına demokrasi'nin göstergeleri değildir.

DİSK tutukluların dışında on binlerce politik tutuklu, Cunta zindanlarında çürütülmek isteniyor. Görev onları da kurtarmaktır. Tatil sonu Avrupa'da herkes işbaşı yaparken, bizler, Türkiye'de **demokrasi için yeniden görev başına**! diye, arkadaşlarımız **"geçmiş olsun"** deyip selamlarımızı iletıyoruz.

bir program ve tüzük kabul ederek parti tarihini yeni bir atılım dönemine başlattı.

Gümrük vurgunu tutuklamaları en üst düzeylere türmanmaya başladı

Kapikule sınır kapısında haftalar önce patlak veren 212 milyon Lira'lık büyük vurguna ilgili soruşturmada tozdan- dandan ortak görünmeye hale geldi. Tutuklama zinciri de hızla "en üst kademe- le" doğru turnayor. Kapikule Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğü, jandarma abaylı-ğında emekli, MIT'çi Haluk Aydın'la başlayan **üst düzey tutuklamaları** ilkin Trakya Gümrüklere Başmüdürlüğü Nihat Altınöz'e, ardından da Maliye ve Gümrük Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Doğan Akin'e ulaştı. Üstelik gerek sanıkların itiraz ve ihbar furması, gerekse yeni ipuçları sözkonusu turnasının süreceğini haber veriyor. Nitekim ilk tutuklanarlardan emekli jandarma abaylı Haluk Aydın'ın, "Beni yakarsanız, dumanı Ankara'da çıkar" sözünü yorumlayan kimi başkent kaynakla- rı "Vurgun zincirinin bir ucunu Çankaya'ya, bir başka ucuyla da, MC Hükümetleri'nin MHP'li Gümrük Bakanı Gün Sazak öneminde kalma faşist kadrola- ra ve MIT'e kadar uzandığını" kaydediyorlar.

Bu arada olay hızla bir hükümet sorunu- na da dönüşme çölmünde. Nitekim, gümrük malfazaları arasındaki kıyasıya savaşta Maliye Bakanı Vural Arkan'ın tutu-ğuşu bir şube müdürü İstanbul Emniyet- i'nde sekiz saat süreyle alkondu. Bunun üzerine ENKA Holding'den Maliye, Gümrük ve Tekel Bakanlığını başına ge-ten Vural Arkan, hem İstanbul Valisi Nev- zal Aya-z'ın görevden alınmasını istedi hem de İşçiler Bakanı ve Özal'ın baca- nağı Ali Tanrıyar'ın "Bu işi beceremediğin- i, okuduklarını bile anlamadığın" gazete- ciler önünde açıkça söyledi. Gümrük yolsuzluğunun üzerine gitmekle kararı görünen Arkan, Edirne Valisi Nevral A- yaz gibi "devlet memurları"na söz göy- remediği, istediği bilgileri alamadığı ve tu- tuklu gümrükçülere işkence yapıldığı için "istifa edecek" tehdidini savurdu.

Faşizmin zindanlarında bir hekim, bir anne, bir insan, bir yurtsever...

"Tutukluların direncini kırmak için akla gelen her yol denendi..."

Birleşmiş Milletler Azınlık Hakları Konferansı'nın "İnsan Hakları" konulu 15 ve 16 Ağustos tarihli oturumları sırasında Türkiye'deki durum tartışılacak bir de tank diyalogu... "Türkiye Komünist Partisi üyesi olduğum" iddiasıyla gözde olduğu halde 20 gün ağır işkencelerden geçen ve daha sonra Metris Siyasetim Cezaevi'nde altı ay kalamıdır. Gülşün Durşen'in bu komisyonunda şüphelilerden ayrınen aktarıyoruz: Kuşkusuz Durşen, ilk emirde işkence gören yurtseverler, demokratlar, ilerlilerden ilk ne de sonucuna... O bir tank... 12 Eylül faşizminin zindanlarında "en ağır işkenceyi gören" biri de değil Durşen. Ama o önemli bir tank. İşkence gören bilince yurtsever adına, sesini yurdunaya ulaştırabilmeyi, Birleşmiş Milletler'in bir toplantısında, hem de toplantıyı izleyen Türkiye'de devletin temsilcisinin gözünün içine baka baka "Eren-Özal demokrasisi"ni sergileyebilmiş bir tank. Durşen'in konuşmasını ayrınen aktarıyoruz:

Bir aydan beri İsviçre'de bulunmaktayım. Ülkemde 6 yıl 8 ay ağır hapis, 2 yıl sürgün ve ömür boyu mesleğimden "men" cezasına çarptığımdan işçi ailemle birlikte Türkiye'yi terk etmek zorunda kaldım.

Simdi sizlere, ülkemden, bizzat tank olduğum gereklerden söz etmek ve sizlere buradan, politik görüşlerimden dolayı koşturmuşuza uğrayan insanları ister postile gözümlü süresince, ister hapiste, durumlarını aktarmak istiyorum. Yani ülkemdeki "demokrasi"yi sergilemek istiyorum sizlere...

Anlatılacaklarımdan hiçbirini bir insana, hatta bir hayvana yapılamaz. Oysa ben bütün bunları, beğelim boyunca yapıyorum.

Tutuklandıktan sonra tam 20 gün gözaltında tutuldum. Bu yirmi gün, yasıma-um uzun yirmi günü oldu. Gözlerim sıyah bir bantla kapatılmış olamaz, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne 1. Şube'ye (siyasi polis) götürüldüm. Burada küfürlerle karşılandım. Sonra bir koridora götürüldüm. Bir koridorda tokala, yumrukla, tekneye, sopa, bedenimin her desimetre karesine kıyasız vurdular. Sağlamı koparıncasına çektiler. Bayırtıldım. Su dökecek ağıllıyordum.

Aileme, özellikle yeni yasadaki oğluma aynı işkenceleri yapmakla tehdit ediyorlardı. Daha sonra bir odaya aldılar. Burada bambudan bir iskemleyle bağladılar beni. Elektrik vermeye başladılar. Kafamdan,

kuşaklarımdan, diş etlerimden, dilimden, göğüslerimden, kadınlık organımdan... Her defasında akımın şiddetini daha da yükseltmek elektrik verdiler. Etkiyi artırmak için su da döküyorlardı. Dayak da sürüyordu aynı zamanda ve aralıksız. Elektrik verilişinde bedenimin kasılmalarına dayanamayan iskemlemin bir bacağı kırıldı. Yere düştüm. Yerde de elektrik vermeye devam ettiler. Sonra "aska" ya alındım. Yani kollarımdan tavana asıldılar beni. O durumda saatlerce kaldım ve bu saatler boyunca elektrik vermeye devam ettiler.

Bu korkunç 20 günün sonunda kendi hazırladıkları bir "ifade"yi imzalamamı ve bunu Savcı'ya da kelimesi kelimesine tekrarlamamı istediler. Yoksa yeniden 1. Şube'ye getirilecektim ve öldürülecekti kadar işkenceye devam edileceğini söylediler. Şimdiye kadar bir çok kişinin işkenceye öldüğünü söylemekten hiç de çekinir halleri yoktu.

Savcılıkla çok yüzleşti bir sorgulama yapıldı. Buradan da doğrudan İstanbul Metris Siyasetim Tutukve'ni gönderildim. Gebedim. Altı ay sonra doğum yapmamız üzere serbest bırakıldım. Ama bu altı ay boyunca bir başka gerginlik yaşadım: Hapishane yasıma...

Hapishane hücreleri kapasitelerinin üzerine tutuldu ilke doluydu. Bir yatağı iki kişi ve iki kişi paylaşmak zorundaydı. Kadın polislerin bize karşı kullandıkları sözler ve davranışları her zaman aspağı

layıcıydı. Havalandırma saatleri ve havalandırma yerini pek yetersizdi. Sogukla yasamak... Bu bir başka ve zorlu uğraştı.

Gazete, dergi, kitap, hatta radyo, televizyon yasaktı. Demir parmaklıklar ve camlar arasından yapılabilen al ve avukat görüşmeleri hiç bir zaman yeterli değildi. Üstelik kadın polisler ve gardiyan askerler konuşulan her şeyi dinliyorlardı. Hapishane yönetimi, tutuklunun en doğal hakkını, yargı önüne çıkma hakkını keyfi olarak engelleyerek tutukluluk süresini daha da uzatıyorlardı. Her şey, hapishane yönetiminin iki dudagının arasındaydı. di.

Sağlık hizmetleri yok denecek düzeydeydi. Tutuklular kimi haklarını elde etmek için açık grevine başladıklarında, tutukluların direncini kırarak için akla gelen her yol denendi. Zaman zaman askerler, tutukluların dövmek üzere hücrelere girdi; özellikle tek tip tutuklu elbiseleri giymek istemeyenleri güdümeye dövdürüyorlardı. Hemen her ay, arama bahanesiyle konuşulan, hücrelerin altı üstüne getiriliyor, yataklar, elbiseler parçalanıyordu.

Sizleri şaşırtabilir ama hapiste, hangi suçtan tutuklu bulunduğunuz bilmesizsiniz yıllardır yatan ve bu korkunç koşullarda yaşamak zorunda bırakılan insanlar da vardı. Bu bizim gibi "normal" tutuklular için bir ayrı işkenceydi.

Hapishane, işkence masasından kalkıp buraya gelen ve burada doğum yapan gebe tutuklular ve yeni doğmuş bebekler için koşullar daha zordu. Temiz hava, güneş ve beslenme çok, ama çok yetersizdi. Örneğin anneler bebeklerine banyo yaptırılacakları ya da kirlili camlarımları yıkayabildikleri suyu bulamıyorlardı.

Yaşadığım insanları özleten bu tank-İstanbul süzler ve Olan Hakları Altı Komisyonu'nun alacağı kararlar bir katkısı olursa, öldürülen ve hapishanelerde çürümeye terk edilen politik "şacılar"ın anılarına birşeyler yapılabilmek olmaksızın mutlak duyacaklar.

run) dedim. Yoo, Yoo, bir defalık dediğim, bir Bonn'a değil, Yamida, yömrede, yüzlerce kilometre ötede, sokakların hemen köşesinde... Hasılı nerede başı için bir eylem oluyorsa geri durmadı bu Mustafa... Ama Mustafa, Reagan'ı durdurabilir mi?... Mustafalarından bir Mustafa'yı ben... Akarantların azgın uğultusunu içinde Mustafalarından bir Mustafa...

Mustafa'nın "Reagan'ı durdurmak"la umutsuzluğu... Demosek bile güvensizliği, savası salt barış eylemlerinde kilitlenmesinden, yürüyüşlerle, mitinglerle sınırlanmasından kaynaklanıyor.

Mustafa son metal grevlerinde de alanlardaydı. Grev göçüsü gömleğini ilk kuşanlarındaydı. "35 Saatlik Çalışma Haftası" için Federal Arma tekeli sermayesiyi kapışın ve barıştan yenilgiye çıkan işçi ordusunun bir sıra neleriydi ve galiba- 35.5 saatlik hafta hedefine ulaştıkları "yenginin haklı gururu"nu yapıyor da, Reagan'ı durdurma yönünde küçük ama büyük bir adım atıldığını bilince çıkaramadı.

Türkiye Postası'nın 9. sayısında bu köşede bir kez yazdık. Bizim itiraz edelim ki pek de iyi beceremediğimiz, geçen sayı Ahmet Karadam bir daha anlattı ve pek iyi anlattı. O yüzden yineleyip ne okuyucuyu sakalım ne de sözü uzatılm. En iyisi kسادan aktaravereyim:

"Reagan silahlılarına harcama- larını karşılayabilmek için sürekli para aradıkları paranın fiyatı olan faizler de sürekli yükseliyor. Faizler yükseldikçe ABD devletine borç vermek daha kârlı bir iş haline geliyor... Kâr denende yükselsek para da orada... Batı Avrupa sermayesi de yatırım yapmak yerine ABD devletine borç veremeyi tercih ediyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki 34 milyon işsiz 'ekonomi canlandırıcı planları' masasını dinliyorlar, paralar ABD sermayesi piyasasına, oradan da Reagan'ın hükümeti'nin bütçesine, ardından da büyüyen sosyal tehdidi- ni yok etmek için 'harıl harıl ça-

Mustafa düşünüyor:

- Ben bir Mustafa'yım. Mustafalarından bir Mustafa'yı Reagan'ı durdurmak?... Türkiye'yi bilmiyoruz galiba. Barış Demeği yöneticileri içinde. Sıkıyönetim 'demokrasininizi' üstüne dikilmiş bir tütü... İçgüym ben. Vehbi Kuro'nun Arçelik'inde, Sabancı Ağa'nın Lassa'sında bir işçi Mustafa'yım ben, Reagan'ı durdurmak?... Ben bu işkiye iline dönmüş ülkede ne yapabiliriz ki...

Reagan'ın savası tirmandırma planlarının tutması için Ortadoğu pilot bölge seçilmiş handıydı. Bir Latin Amerika, bir de Türk'ü, Kürt'ü, Yahudi'li, Arap'ı, Acem'i ilke koskoca Ortadoğu barın fışıcından farkız ve barut fıçısı gibi kalmaları gerekeli...

Reagan'ın bu uğursuz planlarının yürürmesi için Türkiye kilit ülkelerden biri. Bu kilitlini anahatları Eren-Özal faşizmine emanet etti Reagan. Onların süngü zoruyla ölümüne ihtiyaç olan ve (onları da Reagan'a ihtiyaç olan var tabii...) ***

İşçi Mustafa tegahın altından uzatılan "yayın"ı çabucak kuverte. Tutulunun iline sokuverdi. Paydostan sonra, bir gerekconum perdeleri indirimini, radyosu oldukça fazla açılmış odasında dibi arakadaya birlikte su içen gibi okudular "yayın"ı. Akşam karaneli iyice basınca tek tek ayırdılar. Mustafa da çıktı evden. Ki sokak ötede, faşizmin zindanında yatan bir "yol arkaadışını" evine uğradı. Pırnc, şeker, sabun ve bir miktar para bıraktı. Acelesi vardı. Daha bir kaç eve uğraması lazımdı. Şeker, sabun, pırnc ve "yayın" bırakacak. Faşizmin temellerini oyuordu...

İstanbul'da, yoksul bir gerekconu semtinde tekiyordu. Ve anlaşlan işçi Mustafa henüz bunu, Reagan'ın planında omulmuş darbeler vurduğunu, küçük ama büyük dimlar atıldığını bilince çıkaramamıştı...

Mustafa Reagan'ı durdurabilir...

Çevre kirlenmesiyle savaşabilmek için asıl suçluyu iyi teşhis etmek gerek...

Çevre kirlenmesinden çevre cinayetlerine doğru

"Çevre Bilimi", "Çevre Kirlenmesi", "Çevre sorunları", orijinal terimiyle "Ekoloji" kavramı ilk kez 1960'larda ama asıl 1970'lerden sonra yaygınlaşmaya başladı. Özellikle sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, amacı insan değil kâr olan üretim mekanizması, sanayinin yol açtığı çevre sorunlarıyla, uğraşmaya yansıyor; çevrenin kirlenmesini, doğanın tahribini büyük ölçüde engelleyebilecek önlemlerden, kâr azaltıkları için kaçınıyor. Bu durum, zehirli gaz, tehlikeli ve zehirli toz bulutların, akar sulara, toprağa, doğaya karışan sanayi atıklarının önüne geçilememesine ve giderek tehlikeli boyutlara varmasına yol açıyor. Gidide gelişen, dev boyutlara varan

sanayi, özellikle de petro-kimya sanayii, bu gelişmelere paralel bir sosyal yapı kazanıyor; kapitalist kâr hep ilk amaç olarak kaldığından insan unsuru arka plana itiliyor ve bunun doğrudan yansımaları 1970'lerde artık gözlerden gizlenemeyecek biçimde ortaya çıkıyordu. Zehirli sanayi atıkları, sanayii çöpleri yüzünden artık içinde hiçbir canlı yaşamayan sular; asitli yağmurlar yüzünden yangınla küll olmasına ölüp giden, kuruyan ormanlar; doğanın tahribi ve daha da önemlisi insanın sağlığının ve yaşamının doğrudan tehdit altında olduğunun görülmesi, örneğin kanser olaylarındaki büyük artış, belli sanayi bölgelerinde ortaya çıkan ve çevre kirlenmesinden doğan özel hastalıklar ve zehirlenmeler, 1970'lerden başlayarak

dünyayı meşgul eden olay ve sorunlar arasına girdi. Gelişmiş, sanayileşmiş kapitalist Avrupa ülkelerinde önceleri kendilerine "Doğa Dostları", "Çevre Korumacıları" gibi adlar veren küçük grupların, 1970'lerin sonlarında güçlendikleri, siyasal hareketler ve hatta partiler olarak örgütlendikleri görüldü. Federal Almanya'da "Yeşiller'in", Belçika'da, Fransa'da, İngiltere'de, Hollanda'da ve diğer Avrupa ülkelerinde "Çevreciler'in" doğanın korunması, sanayinin insan sağlığı ve doğayı tehdit etmesinin önüne geçilmesi sloganlarıyla başlatılan savaşımın, giderek kapitalist topluma karşı bir çeşit protesto hareketine dönüştü ve bu haliyle toplumun giderek genişleyen kesimlerinden destek görmeye başladı.

Federal Almanya'da "Yeşiller'in" Parlamento'ya girişleri ve grup kurabilmeleri çevre hareketinin siyasallaşmasının en belirgin örneği oldu. Kimileri gelişme ve sanayileşmeye bağlı olarak, aslında bu gelişmenin salt kâr amacı güden kapitalist toplumda gerçekleşmesinin ve örneğin silahlanmaya harcanan milyarların yüzde birinin bile insana ve onun içinde yaşadığı çevrenin korunmasına ayrılmamasının ürünü olan çevre kirlenmesi günümüzde insan sağlığı, insanların dünyasına, ana karnındaki bebeklerin hayatını bile tehdit eden bir canavar halinde. 1976 yılında İtalya'nın Seveso kentindeki Hîchst tesislerinde meydana gelen zehirli Dioksin gazı faciası -daha doğrusu cinayeti- çevre

kirlenmesinin ve kapitalist sanayileşmenin insana, insan hayatına karşı varoluşuğundan en belirgin simgesi olmuş durumdur. Ama yüzlerce insanın hayatına mal olan Seveso cinayetinin sorumlusu olan Hîchst tekelinin durumu kapitalist dünyadaki tek örnek değil. Kimya endüstrisi, hidrokarburlu tıtm maddeler, bunların atıklarının, çöplerinin yanmasıyla ortaya çıkan gazlar hep Dioksin üretiyor. Ayrica insan sağlığı ve doğayı tehdit eden tek zehirli madde şüphesiz Dioksin değil; daha yüzlerce var. Son olarak Federal Almanya'da, belli bölgelerde ana sütünün bile çevre kirlenmesinin doğurduğu zehirlenmelere yol açabileceği iddiaları yaygınlaşmaya başladı. Çevre kirlenmesinin doğrudan ürünü olan hastalıklar ve bu konudaki araştırmalar da sürekli artıyor. Zehirli gazların savaşlarda insanların ve tüm canlıların öldürmek için kullanıldığı ve -kimyasal" silahların üretimini meşru olduğu bir dünyada, bu gidide "dur" diyebilmek, ancak, insan hayatını hiçe sayan kapitalist kâr kurumuna, kâr oranını azaltmamak uğruna çevre kirlenmesini kısmen de olsa önleyebilecek tedbirlerin alınmaması yaşanmayan tekeller ve silahlanmadan yana savaşçı politikalara, özellikle de kimyasal silah üretimine ve kullanıma kitlesel ve etkin biçimde karşı çıkmakla olanaklı. Çevre kirlenmesine karşı savaşın başarısı çevre kirlenmesini yaratan, çevre kirliliğiyle mücadeleleyi engelleyen ana nedeni iyi seçmeye, gerçek

Ağaçlardan sonra çocuklar da mı ölecek ?

SABINE SCHWARZ/LINEK

Yeni doğan bebeklerde ve 6 yaşına kadar küçük çocuklarda yaşamsal tehlike yaratan bir solunum yolları hastalığı, son zamanlarda Federal Almanya kamuoyunda geniş yankılara yol açıyor ve tip çevrelerinde yoğun biçimde tartışılıyor. "Krupp öksürüğü" adı verilen hastalığın nedeninin çevre kirlenmesi olduğu uzmanlarca yapılan araştırmalar sonucunda kesinlik kazanmış durumda. "Geceleri, hiçbir ön belirti olmaksızın, aniden başlayan öksürük nöbeti" sonucu ölen çocukların sayısında, son yıllarda gözlenen önemli artışlar, uzmanların ve çevre sorunlarında inilenlerin kon-

nen önemli artıslar, uzmanların ve çevre sorunlarıyla ilgilenenlerin konuya eğilmelerine yol açtı. Örneğin Darmstadt Çocuk Kliniği Başhekim Prof. Dr. Ulrich Wemmer'e göre, son 10 yılda Krupp öksürüğüne yakalanan çocukların sayısında yüzde 300 oranında bir artış var. Araştırmaların sonuçlarının ortaya serdiği ilginç bir durum, hava kirliliğinin yoğunlaştığı dönemlerde Krupp öksürüğü olaylarında da yüzde yüze varan bir artışın gözlenmesi.

Avrupa'nın pek çok bölgesi gibi Federal Almanya'da da hava kirliliği artık tehlike anını aşan boyutlara yaklaşılmış bulunuyor. Örneğin Mannheim'de, insanları üzerine günde 60 ton sanayi tozu yağıyor. Tüm Federal Almanya'da yılda 64 bin ton kökürüt dioksit havaya kanıyor. Kişi başına yılda 60 kilo saf kökürüt düşüyor. Çevre araştırmalarının sonuçlarına göre, bu tür çevre kirlenmesinde sorumluluk payı yüzde 60 oranında kömür santrallerinin, yüzde 30 oranında büyük ısıtma tesislerinin, yüzde 10 oranında da motorlu taşıt araçları gibi özel bireysel gereksinimlerin.

Çevre kirlenmesinin yol açtığı tehlikeler, hastalık ve sorunlar geniş çevrelerde tartışılırken "Krupp öksürüğü" de bu hastalıklardan, hem de çocuklar açısından en tehlikelilerinden biri olarak tartışılarda yerini alıyor. Birçok yörede, ana babalar bir araya gelecek çocukların sağlığına ilişkin konuşmaları dile getiriyorlar. Ama sadece korkmakla kalmayıp, kolları sıvamak gerektiğini de daha geniş kesimlere yaymaya çalışıyorlar. Mannheim'de kurulan "Krupp Hastalığına Karşı Girişim" Weinheim'de örgütlenen "Krupp Hastalığına Karşı Ebeveyn Girişimi" bu tür girişimlerden sadece bazıları. Ortak talepleri ise, büyük santrallerle, bedeli ne olursa olsun, çevre kirlenmesini bir ölçüde önleyen filtre tesisleri kurularak zorunluluğu getirilmesi ve çevre politikasına Kitlelerin gereksinimlerine göre yön verilmesi.

Bu istemler çevresinde, halk girişimleri daha geniş kesimlere ulaşılabilecek savaşçı veriyorlar. Ağaçlardan sonra çocuklarımızın da kuruyup ölmelerini için çalışmak, bu türden girişimleri desteklemek hepimizin görevi olmalı.

çocuk Dioxin

BİR UZMAN KONUSUYOR

Çocuk hastalıkları uzmanı Dr. Schaefer'le Krupp hastalığı üstüne söyleşi:
"Hastalığın belirleyici nedeni çevre kirlenmesidir"

Çevre kirlenmesi, Krupp hastalığı ve çocuklarımız

Resul KALFA

TÜRKİYE POSTASI: Krupp öksürüğü konusunda size bilgi verir misiniz ?

Dr. SCHAEFER: Krupp öksürüğü yeni doğan ve 6 yaşına kadar olan çocuklarda görülen bir hastalıktır. Geceleri aniden başlaması, hiçbir ön belirtisi olmaması nedeni ile tehlikelidir. Çocuk nefes alamaz ve sesi kısılır. Köpek havlamasına benzeyen bu öksürük aniden başladığında hem çocuğun, hem de anne ve babanın panikçe kapılarına ulu açar.

TÜRKİYE POSTASI: Krupp öksürüğü diğer öksürüklerden (örneğin Boğmaca'dan) nasıl aydırılır ?

Dr. SCHAEFER: Boğmaca hastalığı yavaş yavaş gelişir, ilk hafta içinde çocuk için tehlikeli duruma gelir. Krupp öksürüğü ise aniden başlar. Çocuğu akşam saatlerinde yatırdıktan sonra, olsa olsa birazcık öksürüğü vardır, gecesiyan aniden bastıran şiddetli bir öksürükle uyanır. Ne yapacağınızı şaşırsınız. Hastalığın en belirgin özelliği, geceleri ve hiç ön belirtisi olmadan başlamasıdır. Diğer bir özelliği de hep Sonbahar ve Kış aylarında ortaya çıkmasıdır.

TÜRKİYE POSTASI: Ateş yükselmesi olur mu ?

Dr. SCHAEFER: Hayır, hiç olmaz. Tehlikeli olan bir durum da budur. Diğer bir çocuk hastalığı önceki yükselmesi ile başlar.

TÜRKİYE POSTASI: Anne-babalar bu durumda ne önerirsiniz ?

Dr. SCHAEFER: Hiç zaman kaybetmeden hekime ya da hastaneye başvurulmalıdır. Fakat ilk önlem olarak suyunu yababiliriz. Nefes almayana, derin öksürük çocuk korku içindedir. Önce onu sakin-

Doktor Schaefer

leştirmek gerekir. Sonra örneğin banyoda sıcak su musluğu sonuna kadar açılırsa çocuğun nemli havaya alması iyi gelir. Yada pencere açılırsa temiz hava çocuğu rahatlatabilir.

TÜRKİYE POSTASI: Krupp öksürüğü eskiden de var mıydı, yoksa yeni bir hastalık mı ?

Dr. SCHAEFER: Bu konuda bilimsel araştırmalara göre Krupp öksürüğü yeni bir hastalıktır. Endüstrileşmenin neden olduğu çevre kirlenmesi ile birlikte artmaktadır. Burada şunu da belirtmek yarar var. Sansasyon basmı dedimiz, örneğin "Bild" gibi gazetelerde, sık sık, çok sayıda çocuğun Krupp öksürüğü'nden olduğu haberleri yer alıyor. Bu abartılarda doğru değildir. Bu gibi haberler anne-babaların panikçe kapılarına neden oluyor.

TÜRKİYE POSTASI: Bu hastalık daha çok hangi bölgelerde görülür ? Bu konuda bir araştırma var mı ?

Dr. SCHAEFER: Ben sadece Federal Almanya'daki durumu söyleyebilirim. Hava

Çocuk hastalıkları uzmanı Dr. Schaefer, çevre kirlenmesinin ve çevre kirlenmesinden doğan hastalıkların yoğun olduğu Mannheim bölgesinde dort meslektaş ile birlikte çevre kirlenmesi konusunda bilimsel araştırmalar yapıyor. Aynı zamanda Mannheim-Hedeshelm'de muayenehanesi var. Mannheim çevresinde son zamanlarda artan tehlikeli bir çocuk hastalığı olan Krupp öksürüğü ve çevre kirlenmesine ilişkin araştırmalarının amacı konusunda Türkiye Postası'nın sorularını yanıtlarken, çevre kirlenmesi ilişkin ciddi araştırmaların önemini de vurguluyor ve politikacıların önem talep ederken bilimsel verilerden güç almamanı zorunlu olduğunu söylüyor. Dr. Schaefer "Hastalığın nedenlerini ortadan kaldırmak, onu tedavi etmekten çok daha önemlidir" diyor.

kirlenmesinin yoğun olduğu bölgelerde bu hastalık çok görülüyor. Hava kirlenmesinin olmadığı bölgelerde ya az, ya da hiç görülüyor. Örneğin burada Mannheim bölgesinde hava kirlenmesinin büyük boyutlara ulaştığı biliniyor. Krupp öksürüğü'nün en çok ortaya çıktığı bölgelerden birisi de bu bölgedir.

TÜRKİYE POSTASI: O halde çevre kirlenmesinin hastalığın tek nedeni olarak gösterilebilir.

Dr. SCHAEFER: Hayır, bu da yanlış olur. Hastalığa neden olan bir de virüs vardır. Sonra çocuğun vücut yapısı, diyeti de rol oynar. Yoksa tüm çocukların hastalığa yakalanmaları gerekirdi. Örneğin hava kirlenmesinin çok az olduğu Oberbayern bölgesinde de bu hastalığın virüsü vardır ve orada da bazı çocuklar, teorik olarak, vücut yapısı nedeni ile bu hastalığa yakalanmaya elverişlidir. Fakat bugüne kadar bildiğimiz kadarıyla Oberbayern'de bu hastalığa hiç rastlanmıyor. Demek ki, çevre kirliliği tek neden değil ama belirleyici neden.

TÜRKİYE POSTASI: Krupp öksürüğü ile ilgili rakamlar var mı ?

Dr. SCHAEFER: Federal Almanya düzeyinde her yıl 16 bin Krupp öksürüğü olayı var. Mannheim ve çevresinde son dört ayda 400 çocuk bu hastalığa yakalandı. Bunlar bilinen sayılar, kesin değil... Çünkü birçok doktor bu araştırmaya katılmadı.

TÜRKİYE POSTASI: Siz çevre kirlenmesi konusunda bilimsel çalışmalar yapmaktasınız. Bu çalışmalarınız anlatır mısınız ?

Dr. SCHAEFER: Dört meslektaşım ile birlikte bu çalışmaya başladık. Çevre kirlenmesine karşı bu ülkede yeterli önlem alınmıyor. Politika ile konusunu önce sayıları masanın üzerine koymamız gerekiyor. Bunun için de bilimsel araştırmaya yapmamız gerekiyor. Öndan sonra da "hadi bakalım görünelim ya" demek gerekiyor. Biz doktorlar çocuk hasta olduktan sonra devreye gireriz. Oysa önemli olan hastalığın nedenini ortadan kaldırmaktır. Araştırmaya bunun için yapıyoruz. Halk girişimleri vardır. Biz bilimsel çalışma yaparak onlara yardımcı oluyoruz. Fakat bu çalışmaları katılmayan doktorlar da var demiyim. Onlara göre bizim çalışmalarımız "Yeşiller'in politikasına hizmet etmektedir". Onlar bundan korkmaktadır ve yine bazı doktorların görüşlerine göre çalışmalarımız anne-babaların panikçe kapılarına neden oluyor. Oysa bizim çalışmalarımız anne-babaların aydınlatılması, bilgilendirilmesi amaçlıyor. Bu anlamda üst düzeyde doktorlar eğitili ile ilgili içindeyiz. Bu çalışmalar tüm ülke düzeyinde yaygınlaştırmalıdır. Hastalığın nedenlerini ortadan kaldırmak, onu tedavi etmekten çok daha önemlidir. Çalışmalarımız bu anlamda sürdüreceğiz.

Kundaklamayla ilgili bir ipucu: Yanan evin kapısına gamalı haç çizilmişti

Duisburg'da nazi kundakçılar 8 Türk'ü yakarak öldürdüler

● Olayla ilgili olarak bir bildiri yayınlayan FIDEF, Kohl Hükümeti'nin yabancılara politikasıyla yangın arasındaki ilişkiye değindi; yabancılara yasasını değiştirme girişimlerinin faşist çevrelerin saldırılarının artmasına yol açtığını belirtti.

Federal Almanya'nın Duisburg kentinde 27 Ağustos günü geceyarısı 7'si Türkiyeli biri Yugoslav 8 ailenin yaşadığı bir ev kundaklandı. Yangın sonucunda Adanah Satır ailesinin 8 ferdi yanarak ya da yanmamak için pencereden atılma sonucu öldü. Yangın sırasında evde bulunmayan Ramazan Satır, eşi Feride'nin, kızları Zeliha, Çiğdem ve Aynur'u oğlu Ümit'i damadı Rasim'i ve altı haftalık torunu Tarık Turan'ı kaybettiler.

Soruşturmayı yürüten savcı, "yangının kundaklama sonucu çıktığını" kesinlik kazandığını açıkladı.

Gazetemiz baskıya girdiği sırada yangının kimler tarafından yapıldığı kesin olarak ortaya çıkmamıştı. Bununla birlikte 8 kişinin ölümüne, 4'ü ağır 23 yaralıya yol açılan yangına yol açan kundaklama olayını aşırı sağcı neo-nazilerin çıkarmış olması ihtimali ağırlık kazanıyor. Bunun kanıtı olarak da yangın evin kapısına çizilmiş olan gamalı haç işaretini gösteriliyor. Bilindiği gibi, neo-naziler bundan bir yıl kadar önce de, Duisburg'da bildiriler dağıtarak Türkiyelilerin Alman-

ya'yı terketmeleri için bir yıl mühlet tanımışlardı.

FIDEF'in olayla ilgili olarak yayınladığı bildiriye ise, Kohl hükümetinin yabancılara politikasıyla yangın arasındaki ilişkiye değinilerek şöyle dendi: "Geri dönüşü teşvik primi uygulamaları ve yabancılara

yasasını değiştirme girişimleri eski ve yeni faşist çevrelerin saldırılarının artmasına daha fazla olanak veriyor. 'Türkiyeliler' belgisini duvarlara yazılan mahkemelerde aklamaları nasıl sonuçlar doğurduğuna Duisburg olayı 8 yurttaşımızın ölümüyle gösteriyor."

Bu evin kapısına önce gamalı haç çizildiler, sonra yakılar

Avusturya'da da 35 saatlik hafta sendikalar hareketin gündemine girdi

Avusturya'nın başkenti Viyana'da 25 Ağustos günü sendikal sol blokun işyeri temsilcilerinin konferansında 35 saatlik çalışma haftası için savaşım kararı alındı. 280'i aşkın sendika temsilcisinin ve aktivistlerin katıldığı konferansın amacı, bu sonbaharda yapılacak işyeri temsilci seçimleri konferansına hazırlıktı.

Konferans, 35 saatlik çalışma haftası dışında, aktif bir ücret politikasıyla çalışanların alımı gücünün korunması, sosyal hakların kullanılmasının hemen durdurulması, devlet işletmelerinin geliştirilmesi ve demokratikleştirilmesi, işyerlerinde ve sendikada söz hakkı ve demokrasi istemlerini de karar altına aldı. Bütün bu istemlerin ancak banş içinde gerçekleştirilebileceğini de vurgulayan Konferans, aldığı kararlarda, Batı Avrupa'ya yerleştirilmiş olan atom füzeilerinin sökülmesi ve sendikaların banş hareketine daha aktif katılması istemlerini de dile getirdi.

Maden-İş Genel Sekreteri Halit Erden'in prezidyumda yer aldığı Konferans, Kenan Evren'e bir protesto telgrafı gönderirken, grevdeki İngiliz maden işçilerine de dayanışma amacıyla 60 bin Şilin yardım yapılmasını kararlaştırdı.

Türkiyeli örgütler Turgut Özal'ı gittiği her kentte protesto ettiler

● Başbakan Özal'ı Federal Almanya'ya Batı Alman tekelinin, Ortadoğu bölgesindeki yatırım ve çalışmalarını koordine eden "Yakın ve Ortadoğu Birliği" davet etti.

Gazetemiz baskıya girerken aldığımız haberlere göre, Başbakan Turgut Özal'ın 4-6 Eylül günleri Federal Almanya'ya yaptığı gezi, Türk ve Kürt işçilerinin temsil eden örgütler tarafından protesto edildi. Özal'ın gezisinin ikinci günü olan 5 Eylül'de, 15 Türkiyeli örgüt, Türkiye'nin Bonn'daki Büyükelçilik binasının ikizler metre uzaklığı bir gösteri düzenlediler. Özal, Frankfurt ve Hamburg'da da çeşitli protesto gösterileri karşılandı.

Bonn'daki protesto toplantısını düzenleyen 15 örgüt, kamuoyuna ve Alman basınına Özal'ın "Türkiye'de demokrasiye gelişmekte olduğu" biçimindeki yalanlarına karşı uyardılar ve cezaevlerindeki onbinlerce politik tutuklunun varlığına, sürmekte olan davalara, işkence olaylarına, ve Türkiye Kürdistanı'nda hala sürmekte olan askeri harekate dikkat çektiler.

Başbakan Özal'ı Federal Almanya'ya davet eden "Yakın ve Ortadoğu Birliği" (Der Nah-und Mittelost Verein) Batı Alman tekelinin sözkonusu bölgede yer alan ülkelerdeki yatırımlarını ve çalışmalarını koordine etmektedir. Merkezi Hamburg'da olan ve 1950 yılında kurulmuş olan Birliğe, Yakın ve Ortadoğu'da yatırımları olan Alman tekelileri üyedirler. Birliğin üyeleri arasında Deutsche Bank, Siemens, Hoechst, Krupp, Dresdner Bank, Commerzbank adlı tekeliler bulunmaktadır. "Yakın ve Ortadoğu Birliği", 18 ülke-

SENDİKACI GÖZYÜLE

Patronların esnek çalışma hevesleri kursaklarında kalacak

İG Metall 35-Saatlik-Hafta istemini ısrarla sürdürdü ve bu istemi gerçekleştirilebilmek için harp sonrası Almanya'nın toplumsal politik en sert savaşımını baş-

patronların el ve kollanının önemli ölçüde bağlanması ve hareket serbestilerinin kısıtlanması sözkonusu olabilir. Çünkü her türlü değişiklik için ya doğrudan işyeri

altına düşemez. Bu toplu iş sözleşmesi bağlayıcı bir kuruldur. Yine 1000 emekçinin çalıştığı bir işyerinden hareketle kişisel düzenli çalışma

fazla mesai yapılabılır. "Kişisel düzenli çalışma süresinin üstüne çıkan tüm çalışmaları fazla çalışma, yani fazla mesaidir. Bir emekçi arkadaşımızın kişisel düzenli çalışmaya bir saat fazla çalışması

Yılmaz KARAHASAN

ÖZETLE

Hamburg'da Göçmen İşçiler 2. Kültür şenliği yapıldı

25 ve 26 Ağustos günleri Federal Almanya'nın Hamburg kentinde binlerce kişinin izlediği Göçmen İşçiler Kültür Festivali yapıldı. 14 ulustan çok sayıda sanatçının katıldığı festivalde müzik, folklor, dans, tiyatro, sergi, okuma, film dallarında gösteriler sunuldu. Festivalde Türkiye'li yazar ve sanatçıların Fakir Baykurt, Aysel Özkan, Tahsin İncirli yönetiminde Kreuzbergli Dostlar Asamblesi, Heval, Ömer Polat, Yaşar Miraç, Muammer Bilge, Mahmut Çoban, Resul Önal, Atif Kolcu, Zehra Çiçek, Mesut Çobanoğlu, Banş, Delal ve Nuro da katıldılar.

Sanatçılar barış için 9 Eylül'de Dortmund'da

9 Eylül'de, Federal Almanya'nın Dortmund kentinde, 4. Krefeld Barış Forumu'nun kapsamında 100'den fazla sanatçı antartamın savaş tehlikesini yemek, atom füzelirini engellemek, kısa- ca barış için kullanacaklar. Özellikle 8 ülkenin, Sili, Irlanda, Danimarka

Gabriela Mistral ve Pablo Neruda'nın çocukları faşizme soluk aldırıyor

Faşist darbenin 11. yıldönümünde Şili edebiyatı Avrupa'yı yeniden etkiliyor

Şili'de, faşist darbenin onbirinci yılında Şili sanatı ve edebiyatı ne yazık ki en güzel ürünlerini yurt dışında, sürdürüyor. Victor Jara geleneğinin, Şili halk ve direniş müziğinin temsilcileri çeşitli Arvada ve dünya ülkelerinde etkinliklerini sürdürürlerken, Şili film yapımcıları, yazarlar, ama temasi on yılın açılan, faşizm ve halkın direniş olan birbirinden güzel ve yüreklandirici ürünler veriyorlar. Su sıralarda, Şili edebiyatının çeşitli örnekleri yazıldıkları dil olan İspanyolca kadar Fransızca, Almanca ve İngilizce'de de çoğaltılarak okurlara sunuluyor. Her ikisi de Nobel ödüllü almış iki büyük Şili şairi: Gabriela Mistral ve Pablo Neruda'nın Şili edebiyatı üzerindeki etiz ağırlıkları bir parça gölgelemiş de olsa, bu ülkede 19. Yüzyıl'ın sonundan beri varlığını güçlüce duyuran bir roman geleneği olduğu unutulmamalı. Alberto Blest Gana, Eduardo Barrios, Manuel Rojas bu geleneğin dünya çapında ünlü temsilcileri sayılırken, günümüzde de Jose Donoso, Carlos Droguett ve Antonio Skarmeta başta gelen adlar olarak anılıyor. Son günlerde Avrupa dillerine de çeviriler yayınlanan ve şu sırada özellikle Fransa'da ve Almanya'da başarıya ulaşan bir roman ve

hikaye kitabı döyanın ve edebiyat çevrelerinin dikkatini yeniden Şili edebiyatına çekti. Sürdüren yazarın Isabel Allende'nin bir Şili alinin 20. Yüzyıl'ın başından faşist darbe sonrasına kadarki hikayesini anlatan ve Şili'yi bu dönemdeki film deneyimleri ve acılarıyla hikayeye fon olarak alan, edebiyet eleştirmenlerince "olağanüstü bir füsupta" diye tanımlanan romanı "Ruhlar Evi", Fransa ve Almanya'da son günlerin en çok satan kitapları arasında girdi. Jorge Edwards'ın "Mumyalar Müzesi" adlı uzun hikayesi ise, uzun yıllar geleneksel olandan yana saf tutmuş tutucu bir aristokratın hikayesini sınıf ilişkilerinden cinsel hayatına kadar, yine Şili gerçeği

içinde yansıyor ve nihayet 1980 yılında 70 yaşında tümiyle unutulmuş olarak ölen Şili'den yazar Maria Luisa Bombal'ın ölümünden sonra "Yeni Adalar ve Diğer Hikayeler" adıyla derlenen küçük hikayeleri, Şili edebiyatının orijinal sayılan yazarlarından birini daha geç te olsa Avrupa okuruna tanıtıyor. Faşist darbenin onbirinci yılında, Berlin'de sürgünde yaşayan Şili'de sinemacı ve yazar Antonio Skarmeta darbeden sonra Arjantin ve Portekiz üzerinden Batı Avrupa'ya geçmiş ve Batı Berlin'de yerleşmiştir. 1940 yılında Şili'de Antofagasta'da doğan, Allende döneminde Santiago Üniversitesi'nde Latin Amerika Edebiyatı Kürsüsü'nde doçentlik yapan Skarmeta, Almanya'da daha çok sinemacı ve film yazarı olarak tanınıyor. Pablo Neruda'nın hayatını konu alan kısa filmi, Biarritz Film Festivali'nde birincilik ödüllü aldı.

Aşağıda Antonio Skarmeta'nın bir öyküsünü sunuyoruz. En küçük bir sığla, yalnızlığa düşmeksiniz "devrimci sanat" yapılabileceğinin en iyi kanıtlarından biri Skarmeta'nın küçük öyküsü. Ve faşizm koşullarında küçük çocukların da "gizlilik koşullarına" nasıl mükemmel uyum sağlayabildiklerini bir kanıt...

BİR ÖYKÜ

Doğum gününde Pedro'ya bir top hediye edildi. Döğür suratını astı. Derden gerek bir futbol topu istiyordu o. Profesyonellerin topu gibi. Bu san plastik şey çok hafif kalıyordu.

"Kaleye sokmak için kafa atıldığında, kus gibi uçuşuyor bu top diye yakındı. "Deha iyi ya" dedi babası. "Yorulmaz-sın."

Sonra etime bir işaret yaptı. Pedro'nun aracı gürlüldü emilmesi gerektiğini, radyo dinlemek istediğini gösteren bir işaret. Son avlarda. Santiago sokakları askerlerle

"Antifaşist nedir?"

Arkaadı, şimdi bombos kalmış sokağa baktı, baktı; garip ama güven dolu bir sesle, "onlar Şili'nin özgür olmasını istiyorlar. Askerlerin gitmesini istiyorlar" dedi.

"Onun için mi yakaladılar onu?"

"Öyle sanırım."

"Sindirile yapaacakmış?"

"Bilmeyorum."

Bir işçi ağır ağır Daniel'e yaklaştı, başını eğdi. "Dikkatini kapamaya yardım edeyim" dedi.

Altın Madalya

li bir şekilde "Böyle şey olmaz" dedi.

"Niçin olmaz?"

"Çünkü çocuklar altı fani değillerdir. Çocuklar çocuktur. Senin yurdundaki çocuklar okullarına gidip derslerini iyi çalışsın, ama babalarına iyi davranmalı ve uyum sağlamalıdır o kadar."

Erişçi sabah Pedro kahvaltıda bir kaç dilim peçeti yemek vardı. Musluğu açıp peçetinin ucuyla islatarak el yikar gibi yaptı ve geç kalmamak için gımsık gibi okula koştu. Zil henüz çalmamıştı. Öğretmen göğsünde nisanları olan büyük, si-

Antonio SKARMETA

"Altın madalyayı kazanırsam götürüp satıcam, parasıyla da gerek bir futbol topu alıcam."

"Hayal kurmak bedava Ufaklık." Pedro defterine eğildi ve yazmaya başladı.

Aradan bir hafta geçti. Bir çocuğun biskületi kaldı. Çöçüler beş gün gelmedi, sinelerkin insanların ağızının içine kadar girmeye başladı: Karşı evde oturan Gustavo Martinez evlendi ve komşulara koca-

8 ilkenin, Şili, İrlanda, Özbeklik Almanya, Kanada, Hollanda, Türkiye Soyvey ve Avusturya sanatlarının aktif katılmalarnın beklenildi Sanatlar Barış İni festivalinde, diğer Türkiye sanatlar arasında Cem Karaca da yer alıyor.

Ressam Yüksel Çağlar sergi açtı: "İki Dünya Arasında"

Düsseldorf'ta yaşayan Türkiye resim sanatçısı Yüksel Çağlar "İki Dünya Arasında" adını verdiği bir resim sergisi açtı. Düsseldorf'ta "Kinderspielhaus" Galerisi'nde açılan sergi 7 Eylül'den 27 Eylül'e kadar sürecektir. Pazartesi-Cuma günleri arasında, saat 14'ten 18'e kadar açık kalacak sergiyi izleyecek olanların çocuklarını da getirmeleri özellikle vurgulanıyor. 1973 yılından bu yana Federal Almanya'da yaşayan Yüksel Çağlar, metal işçiliği ile başladığı emekçilik yaşamını halen çocuk eğitimini olarak sürdürüyor. Resim sanatında kendini yetiştiren Çağlar'ın eserleri bugüne kadar çeşitli dergilerde yayımlandı. Sanatçı bu arada Düsseldorf'ta düzenlenen bir yabancılar haftasında da eserlerini sergilemişti. Çağlar son sergisinde kadınlarla ve çocuklara ağırlık veriyor ve "Barış ve çocuklar", "kadınlar ve entegrasyon", "çocuklar ve entegrasyon" konularını resmin diliyle tartışıyor.

dinlerlik ve diniğin gösteren bir işaret. Son aylarda, Santiago sokakları askerlerle dolduğundan beri, babasının, her akşam en sevdiği koltuğuna oturup yeşil aletin antenini sonuna kadar açmış; sık sık kesilen, bozulan bir yayını dinlemeye kabalağının farkmıştı.

"Neden ben bu konik şeyleri dinliyorsun?" diye sormuştu annesine.

"İlginç şeyler anlatıyor da ondan..."

"Ne gibi ilginç şeyler?"

"Ülkemiz hakkında, bizler hakkında..."

"Ne?"

"Burada neler olup bittiğine dair."

"Ama neden hiç anlamıyorsun?"

"Çünkü ses çok çok uzaktan geliyor..."

Pedro penceren önüne oturmuş, radyodaki sesin Adı dağlarını hangi tepelerinden geldiğini görmeye çalışmıyordu.

Ekim ayında Pedro mahalle futbol takımının en aranan oyuncusu oldu. Ağaçları çevrili bir sokakta oynuyorlardı. Ağaçların gölgesinde koşturmak bir yaz günü umulması yüzme kadar keyifliydi. "Gel" diye babını yerinden fırlatıyor, takımındaki herkese palm atı atı iletliyordu. Takım arkadaşları arasında onun bezden bir bebek gibi havaya kaldırıveriyorlardı. Dokuz yaşındaydı Pedro, ama takımın en ufaklığı. Bu yüzden "ufaklık" derlerdi ona. "Neden bu kadar küçük-sün?" diye sordu bir gün Daniel. Pedro'yu kızdırmak istiyordu.

"Babam da annem de ufak tefek de ondan" dedi Pedro. "Küçüküm ama becerikliyim" diye ekledi.

(...) Bir gün yine "gol" diye naranlımsı ve öertken gemek, ortı sahaya varmak için yerinden fırlanmış ki, çocukların hiçbirinden arından koşmuşlarını farketti. Hepsi taşlağın çuk' yerlerinde durmuşlardı. Karadaki bakla dükkânına bakıyorlardı. Pedro ki adının Daniel'in babasını sürüklediklerini, askerlerin makinalı tüfeklerini Daniel'in babasına çevirdiklerini gördü. Daniel babasına doğru koşmak istedi, adamlardan biri onu itti ve "kırpı-dama" diye bağırdı.

Bakall göluna baktı. Yumuşacak bir sesle le "dükkanım iyi idare et" dedi.

Cip kalkar kalkmaz, anneler sokagın dört bir yanından çıkıp çocuklarını kapı-lara, eve götürdüler.

Pedro Daniel'in yanında cipi için teker-lek izlerini üstünde öylece duruyordu. "Neden götürüldün on?" diye sordu. Daniel ellerini ceplerine sokmuş, dükkânın anahtarını sık sık tutmuştu. "Babam sosyalisti de ondan" dedi. "Ne demek yani?"

"Antifasist demek."

şim ödeyin." "Dükkan kapamaya yar-dım edecek." "Dükkan..."

Pedro yolda tota ayak yura yura yürüdü. Ama oynayabileceği kimsce yoktu. Köşede durdu ve babasının otobüsünü beklemeye başladı. Babası otobüsün inin-ce Pedro ona sarıldı. Babasının, küçük başını elleri arasında aldığı ve kendisini göğsüne bastırışını hissetti.

"Askerler geldiler, Daniel'in babasını götürdüler."

"Biliyorum" dedi baba.

"Nereden biliyorsun?"

"Telefonda haber aldım."

"Şimdi dükkana Daniel bakacak. Belki de baba seker verir."

"Pek sanmam."

"Onu Cip'e koyup götürler. Tipki film-lerdeki gibiymi."

Baba bir şey söylemedi. Derin bir nefes aldı ve önlerinde uzayıp giden soka-ğa hüzünlü baktı.

Gece, üçü de yemeye oturdular. Kimse "sus" demediği halde Pedro her sesiz kaldı. Herkas susuyordu zaten. Annesi-yi de babası yemek boyunca gözlerini ma-a örtüsünün işlemeli çiçeklerini ayırmadı-lar. Sonra anne ağlamaya başladı.

"Annem niye ağlıyor" diye sordu Ped-ro.

Baba önde karsısına sonra Pedro'ya bak-tı, cevap vermedi.

"Ağlıyorum canım" dedi anne.

Yemeklerini sessizce bitirdiler. Pedro pijamasını giymeye gitti. Odaya döndü-ğünde annesiyi babası radyoya adeta ya-pmışlardı. Babasının parmağında dudak-larına götürüp sus işaretini yapmasını fir-sat vermeden aceleyle sordu.

"Sen de sosyalist misin baba?"

Anneye baba birbirlerine baktıştılar, Ba-ba başını hafifçe salladı.

"Seni de götürcekler mi?"

"Hayır"

"Nerden biliyorsun?"

"Sen baba uğur getiriyorsun da ondan küçüküm."

Pedro kapının pervazına dayandı, he-men yatağa gondermediği için kendini mutlu hissediyordu. Radyoyu dinlemeye annesinin babasının her akşam bu radyo-da ne aradıklarını anlamaya çalıştı. Radyo "faşist cunta" deyince, Pedro'nun ka-fasında bir ışık yansımı gibi oldu: Kafası-nın içindeki karmakarışık, dağınık şeylerin toparlandığını, birbirine bağlandığını his-setti.

"Baba" diye bağırdı. "Ben de bir an-faşist miyim baba?"

Baba, sorunun cevabını gözlerini ara-rasına karıştırmıyız diye baktı. Anne'ye-

okula götüldü. Zil henüz çalmamıştı. Öğret-men göğsüne nispanı olan buyni, si-syah gözlüklü, subay üniformalı bir beyle konuştuysordu.

"Ayağa kalkın çocuklar ve hazırlar du-run" dedi öğretmen.

"Günaydın sevgili arkadaşlar" dedi si-yah gözlüklü subay. "Ben yüzbaşı Romo-yum. Devlet, yani General Pinochet, Ami-ral Marino, General Leigh, ve General Mendoza adına geliyorum. Bu okuldaki tüm öğrencilerin bir kompozisyon öde-yi yazmalarını istiyorum. Kim en iyi ya-zarsa bir altın madalya ve üzerinde Şi-li bayrağını renkler olan bir kurdele ka-zanacak." Elleri arasında kavuşturdu, boğazını temizledi.

"Dikkat, bakıyorsunuz. Defterler sıraların üstüne paksın... Defterler hazır mı? Gü-zel! Kalemler sıranın üstüne... Hazır mı? Güzel! Yazın bakalım! Başlık: Evim ve ailem... Anladınız mı? Kısaca, kendinizi ve ailenizi evde, okuldan ve isten sonra neler yaptığınızı, evinize hangi arkadaş-ların, tanıdıkların geldiğini, televizyonu neden seyrettiklerinizi, herşeyi olduğu gibi yazacaksınız. Tamam mı? Bir, iki, üç, başlayın..."

Çocuklar kalemlerini dışları arasında kemirmeye başladılar. Sıraların üstünde parlak fikirlerle, güzel cümlelerle yüklü bir küçük kuşcağı boşuna aradılar. Yüzbaşı köşeye doğru uzaklaşıp öğre-timle fışıldamaya başlarken, Pedro sı-ra arkadaşları Levian'ın kağıdına göz attı.

"Ne yapacaksınız."

"Ne olursa... Ya sen?"

"Bilmem."

"Dün annen baban ne yaptılar?"

"Her zaman yapıyorlar. Geldiler, ye-mek yedik, radyo dinledim. Sonra yatı-lı."

"Tipki annem gibi."

İkisi de kalemlerini yeniden ağızlarına al-ıhp duvarlara bakmaya başladılar. Pedro birden fışıldadı.

"Hey şık! Sen de antifaşist misin?"

Levia göğsüne yüzbaşıya baktı. Ped-ro'nun kulugağı ejildi. "Tabii" dedi, "so-rulur mu?"

"Ama daha çocuğun."

"Bunun çocuk olmağla ilgisi yok."

"Ama annem dedi ki, çocuklar..."

"Hep böyle derler. Babam yakaladılar ve bilmediğimiz bir yere götürdüler."

"Don Daniel'i de."

"Tanıyıyorum."

"Bizim sokaktaki bakka!" dedi Pedro, sonra birden "şık, altın madalyayı ben alacağım" diye fışıldadı.

"Hadi o zaman başla Ufaklık..."

girmişti. Karşı edilecek. Gustavo Gu-tierrez Martinez evlendi ve komünist ka-caman pasta dilimleri dağıttı. Cip yeniden geldi. Bu defa öğretmen Manuel Pedra-za'yı götürdü. Papaz Cumartesi aynını yapmak istedi. Okulun beyaz duvar-nın üzerinde bir sabah kırkımız harfle-le "direniş" yazıştı röportajı. Daniel yine top oynamaya başladı. Dönürme paha-laştı ve sekizinci doğum gününü kulla-yan Mathias Schep, Pedro'yu kendisi-ni dudaklarından öpmesi için zorladı.

Bir hafta daha geçti ve bir gün yüzba-şı elinde defterler, bir kesekagüdi şeker ler ve bir generalin resmi olan takvimler-le yine sınıfa geldi.

"Sevgili arkadaşlar" dedi. "Kompozis-yonlarınız çok iyiydi. Ordunun çok hoşu-na gitti. General Pinochet ve tüm arka-daşlarımız adına sizleri kutlarım. Ne ya-zık ki altın madalyayı sizin sınıftan biri değil, başka bir okuldaki biri kazandı. Ama ödül olarak size seker ve Başkam-ızın fotoğrafı olan takvimler getirdim."

Pedro okul dönüşü otobüs sekerleri-ni keyifle emdi. Köşede durub babasını bekledi. Kompozisyon ödevini tam yemek yiyecekleri zaman yemek masasının üze-rine koydu. Yüzbaşı kağıdın altına yeşil mürekkeple "Aferin. İli," yazmıştı. Ped-ro bir eliyle çorbasını kaşıkların öteki e-lyile karnını kaşıyor ve babasının su-nu okuyup bitirmesini bekliyordu. Ba-ba çoktan bitirmişce, kağıdı tek kelime söylemeden karsısına uzattı. Sonra çorba-sın son şehriye tanesine kadar kaşıklama-ya koyuldu. Bir yandan da karsısını göz-lüyordu.

"Babam isten önceceki zaman onun otobüsünü beklerim. Bazen annem de evde olur ve gelince hoşgeldin der ve ne yaptığını sorar. Babam iliyim diye cevap verir. Sonra futbol oynamaya giderim ve kaleye kafaya gol atma talimleri yaparım. Daniel iyi bir kalecidir. Sonra annem ge-ri beni yemeğe çağırır. Sofraya oturu-ruz ve yemeğini, sevmediğim fasulye bi-le olsa, son tanesine kadar yerim. Sonra annemle babam oturma odasındaki kol-tuklara otururlar ve satranç oynarlar. O sırada ben de derslerime çalışırım."

Sonra hepimiz yatmaya gideriz. Onla-rın ayaklarını ırdıklamayı severim. Sonra, sonra... başka yazacak birşeyim yok, gün-lik sona yurum.

İmar: Pedro Malbroso

Not: Eger kompozisyon ödevim bir ödüle layık görülürse lütfen plastik olma-yan bir futbol topu verilsin."

"Güzel" dedi baba. "Ama galiba ken-diniz bir satranç almazmış gerekcek. Ne olur ne olmaz..."

Amerika, DDR sınırına içi patlayıcı madde dolu boru hattı yerleştirecek

Ağustos ayı sonuna doğru ABD yönetimi Kohl Hükümeti'ne Federal Almanya'nın doğu sınırına DDR ve Çekoslovakya sınırları boyunca, içi patlayıcı madde dolu boru hattı yerleştirilmesi önerisinde bulundu. ABD Savunma Bakanlığı sözcüsü Burch'un, 20 Ağustos'ta Washington'da yaptığı bir açıklamaya göre Federal Almanya'da bu tür bir boru hattının denemesi yapılmış bulunuyor. Sözünün yaptığı açıklamaya göre Bayern'da Amberg'in kuzeyindeki Vilsack kentinde yapılan denemede 70 metre uzunluğundaki ve 14 santimetre çapındaki boruya 1750 litre patlayıcı doldurulup patlatıldı ve patlama 70 metre uzunluğunda ve 9-12 metre kalınlığında 3-4 metre derinliğinde bir çukur açtı. Nitromethan'la dolu borunun daha önce Güney Kore'de denemisi olup, "tasarruflu ve temiz" bir çözüm olduğu belirtilmektedir. Bir çarşma sırasında içine patlayıcı sıvı doldurulacak olan bu boruların açtığı derin çukurlarla kara savaşında tankların durdurulması planlanmaktadır.

Öte yere Bonn Savunma Bakanlığı böyle birşey gerçekleştiremez demekle birlikte denemelerin yapıldığı da kabul etmiştir. Bu tür denemelerin daha önce Meppen, Bornholder ve Wildflecken'de yapıldığı da bilinmektedir.

Daha önce 1960'lı yılların başında DDR sınırının atom mayınlarının döşenmesi önerisini yapmış olan ABD şimdi de NATO'nun ilk vuruş stratejisi ve Kara-Hava Savaşı planlarının bir parçası olarak boru hattı konusunu NATO'lu milletlerin önüne koymaktadır. Boru hattı projesinin askersel savunma gereksiyile hazırlan-

Kohl Hükümeti, Batı Avrupa'da Reagan yönetiminin savaş hazırlıklarının ve gerginlik yaratan planlarının baş destekçisi...

ğı konusu kamuoyunu yanıltma çabasında başka birşey değildir. "Yıldızlar Savvaşı" tasarlanmadı olduğu gibi bunda da Batı Avrupalı müttelikleri oldu-bittilerle karşılaştıran planları yapan ABD yönetimine Federal Almanya hükümetinden hiç bir veto gelmemekte, Kohl Hükümeti ABD'nin Batı Avrupa'ya emperyalist savaş planlarında bir uygulama alanına çevirmek istemesine boyun eğmektedir.

Öte yere Federal Almanyalı başşverier Pentagon'un ölüm borulan projesini protesto etmek, parlamentodaki poli-

tikacılın bu planı reddetme yönünde harekete geçirmeye çalışmaktadır. Bu arada, Pentagon'un boru hattının yapılmasına gerekçe olarak ileri sürdüğü "Sovyet saldırısı tehlikesi" karşısında SPD yöneticilerinin Egon Bahr "Sovyetler Birliği saldırı olacak olsa bile niye özellikle buradan, yani Federal Almanya-DDR sınırından saldırırsın, bunu kimse açıklayabilir mi?" sorusunu yöneltmiş ve böylece planın askersel savunma konusu olmayıp, sosyalist ülkelere karşı siyasi provokasyon niteliği taşıdığına işaret etmiştir.

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 7 EYLÜL 1984 SAYI: 39

NATO gövde gösterisi yapıyor

4 Eylül ile Kasım ayı arasında 250 bin NATO askerinin katılımıyla Norveç'ten Türkiye'nin doğusuna kadar olan alan üzerinde yapılacak NATO manevraları "sınırlı nükleer savaş" için hazırılık anlamını taşıyor. Manevralar süresince saldırgan stratejisi içindeki savaş taktiklerinin provası yapacak NATO, bir taraftan da manevraların doğurduğu gergin ortam ile insanların savaş psikolojisi içine sokuyor ve sosyalist ülkelere karşı gövde gösterisi yapmış oluyor. Öte yanda her yıl bu savaş "oyun"larında en az birkaç asker ve sivil yaşamını yitiren, kullanılan arazi de manevraların sonuçlarından zarar görüyor, uçaklar düşüyor, panzerler trafik kazalarına neden oluyor ve bütün bunlar emekçilerin zaten ağır vergi yükünlü daha da ağırlaştırıyor. Sosyalist ülkelerin defalarca yaptığı karşılıklı saldırmazlık paktı imzalanması ve manevralardaki asker sayısının 40-50 bin ile sınırlanarak güven duygusunun artırılması gibi önerilerin reddeden NATO'cular "güvenliklerini başka türlü garanti altına alamayacakları" iddiasıyla her yıl manevraları gittikçe genişleterek sürdürüyorlar.

Güney Afrika'da sahte seçimler

Güney Afrika'da 22 ve 28 Ağustos tarihlerinde yapılan seçimlere katılımın çok düşük düzeyde olması demokrasi güçlerinin başınımsı kanıtlandı. Irkçı beyaz yönetim dünya kamuoyunu, aldatarak rejime yasallık sağlamaya ve ortalı kalıtsaştırma yapma, yönelik, beyazlar, mekizler ve Asya kökenliler için üç

Neyi bitirecek ?

Ağustos'un üçüncü haftası. Amerika'nın Dallas kentinde saçığın 38,5 derece olduğu bir yaz günü.

program verdi: "Ne pahasına olursa olsun ABD dünyada her alanda üstünlük sağlamalı", "daha fazla

Filiz KARDAM

Dünya ülkelerinin sınırlarından sağlanmıştır. Tam da seçin kampanyası öncesinde izlenen bu geçici düzen-

38,5 dercede olduğu bir yıl yüz gün. O gün kızgın gümüş altında Reagan aleyhtarları tam ki kilometre yöl yürüdüler. O gün, kızgın asfaltlar boya yeksa tek bir ses çınladı: "Reagan arkas' emekliye ayrı!" Ertesi gün Dallas'da Cumhuriyetçi Parti'nin Kurultay'ını yapıpacağı binanın önünde yüzlerce kişi toplandı. Bunlar da, polislin götürüp tutukladığı onlarca insan yerlini yenileri aradılar. Ama, politik gözlemlerim "130 yıldır hiç bu denli muhafazakar olmamışt"ı dedikleri Cumhuriyetçi Parti'nin 2235 delegesi 'evet' dedi Reagan'a. Reagan tekrar partisinin resmi başkanı aday oldu.

Cumhuriyetçi Parti'nin tüm Amerikalılar için tek umut olduğunu söylüyor Reagan ve diyor ki: "Bana dört yıl daha verin, üç yıl önce başladığım işleri bitireyim."

Neye başlamıştı Reagan, neyi bitirecek?

Şimdiki dek ABD'de hiçbir başkan döneminde bu denli çok para emekçi insanların ceplerinden çekili, zenginlerin banka hesaplarını yatırdımla. Son üç yılın ekonomik raporları, vergi ayarlamaları ile ülkenin en zengin beşte birine üçer kesimlerden 25 milyar dolar transfer edildiğini gösteriyor. Yine son üç yılda ABD'de sosyal yardım fonları 10 milyar dolar küsildi. İki milyondan fazla çocuğun beslenme yardımı paraları kesildi. Sekiz milyon üzerinde insan yoksullar ordusuna katıldı. 450 bin kişi evsiz barkaz kaldı. Bir hafta depolar birkaç yılın ürün fazlası ile dolu iken ülkede açlık 1930'ların kriz günlerinde ki boyutlara ulaştı ve "aman" dedi Reagan, "yok-sul oldukları için insanlara para vermeyelim, buna bir başlarsak o zaman bir sürü yoksullumuz olur."

Gelecek dört yılda Reagan emekçi halkın elinde avucunda kalan son Dolar'ı da mı bitirecek? Reagan'ın niyeti işini, evlin, geleceğini yitirmiş emekçi sınıfının son umut kırınıtlarını da bitirmek mi? Yoksa, buğrak sakasını ve bir arıcadan da provasını-yırdığı nükleer döğmeye basp tüm dünyaya yaşamı sona erdirmeye mi niyetleniyor?

Bu soruların yanıtını Cumhuriyetçi Parti'nin Kurultay'ında kabul edilen

sa olsun ABD'dünyada heralanda üstünlük sağlamlar", "daha fazla kutalararası füzeye sahip olumamalı", "dünyadaki kriz bölgelerinde ABD hakimiyeti sürmeli", "Sovyetler Birliği ile anlaşmaya varmakta acele edilmemeli". Herşey "daha güçlü, daha gururlu ve daha iyi bir Amerika" için. Yani Reagan'ın, Reagan'ın seçen ve seçitlen büyük tekkellerin Amerika'sı içim...

Yasalara göre ABD'de 35 yaşın üzerinde ve en az 14 yıldır bu ülkenin topraklarında yaşayan herkes başkanı aday olabilir. Ama yıllardır ABD'de yalnızca iki büyük partinin adayları yarışır ve en çok yatırım yapan partinin adayının şansı yük-selir. Başkan seçilmek büyük parasal güç ister Amerika'da. 1980 se-cimlerinde seçim kampanyasında 250 milyon dolar harcandı; şimdi ise 350-400 milyon dolar harcannması sözkonusudur.

Bugün Reagan'a parasal destek yağırdan kuruluşlar arasında General Dynamics, Chase Manhattan Bank, Dupont Chemical, Morgan Guaranty Trust, Mc. Donnell Douglas gibi ABD'nin belli başlı silah tekkelleri ve endüstri kuruluşları yeralmaktadır. Bu tekkellerin verdikleri bağışlar dışında yine büyük şirketlerce desteklenen politik eylem komiteleri fon sağlamaya çalışmaktadır. 1982 Kongre seçimine 199.5 milyon dolarlık bir fonu biraraya getirebilmis olan bu komitelerden şimdi 3371 adet kuruluş durumdadır.

Bütisede 174 milyar dolar açık, dış politikası kıskırtıcı ve provokasyonlara açık, belki biraz savruk ve dedikleri her zaman birbirini tutmayan, ama Amerika'nın askerleş-tünlüğünü tüm dünyaya dayatabilmiş, ABDye ulusal prestijini dele emiş, üstelik ekonomiyi de canlandırmaya başlamış babacan ve etkin bir lider... İşte Amerikan basın tekkellerinin ABD kamuoyuna sundukları ve işledikleri Reagan imajı budur.

Gerçi 1983 ortalarından bu yana ABD ekonomisinde bir canlık baş-gösterdiği, yatırımlarda ve reel eylemlerde bir miktar artış olduğu, enflasyon oranının da düştüğü doğrudur. Bu canlanma yüksek faiz politikası sonucu Batı Avrupa sermayesinin bir kısmının da ABDye yönelmesiyle, Batı Avrupa ve Üçüncü

mpirler Tam da seçim kampanyası öncesinde izlenen bu geçici düzelme sürüklü bir gelişmişliği gibi gösterilmek ve kitlelerde yaygın bir iyimserlik doğurmaklardır.

Reagan'ın tekrar seçilmek onu yenilgiye uğratmak bir tek kopuşta olanaklıdır: Reagan aleyhtarları hareketin daha da genişleyip, bir tek cephe olarak gücünü koyabilmesiyle... Bugün ABD'de Reagan'a karşı olan güçler hem sayıcı hem de nitelik olarak 1980'lere kıyasla çok güçlülerdir. ABD işi sınıfı, ulusal azınlıklar, barış güçleri, işsizler, gençler, kadınlar, emekliler dev boyutlu kitle hareketlerinde biraraya gelmektedirler. Sendikalar (işyerlini ve yeni seçmenleri Reagan'a karşı oy kullanmak üzere seferber etmek için özel komiteler kurmuşlardır). Ancak, bu güçler üzerinde ağır baskılar sürmektedir. Gericihik, hareketin birliğini engellemek ve bölmek için provokasyon, kıskırtıcı eylemler düzenlenmektedir. Reagan'a karşı muhalefetin gün geçtikçe gelişmesine karşın, yapılan bütün kamu-yoy yoklamaları Reagan'ın Kasım ayındaki seçimlerde yeniden başkan seçilebileceğine işaret etmektedir.

Reagan ve onu seçitlenler yalnızca Amerikan halkının üzerine kökmüş bir kabus değildir. Reagan yönetiminin yeniden iktidarı olması, Chicago'da günlük işesini çok kutularından sağlamaya çalışan Amerikalı John'nun, Federal Almanya'da dört çocuğu ile birlikte işsiz karga ve atom füzeleri korkusu ile ya-samını sürdüren fabrika işçisi Hans'a, Lübnan savasında iki evladını yitirmiş Filistinli anadan, Santia-go sokaklarında her gösteride yüreğinin tüm gücüyle "Pinchochet fil-meli!" diye haykıran Şilili delikanlıya, Güney Afrika'da krizi rejimin en verimsiz bölgelere yaşamaya mahkum ettiği siyah derili Afrikalı'dan, Türkiye'de yaşamı savundukları n için Çınla zindanlarında ömür tüketen barışseverlere dek her kishin, hepimizin sorunu. Reagan'ın oylarlayla devrelerce olan Amerikan hakkıdır. Ama Reagan yeniden seçilirse ona başlağı işleri bitirmek umutlarımız ve en önemlisi de yaşamı usudumuzun yitirmesine izin vermemek, onun saldırgan politikasını tüm aşkalarla da yenilgiye uğratmak hepimizin görevidir.

mizler ve Asya kökenliler için de ayrı meclisten oluşacak, ancak esas karatları sadece beyazların alacağı bir parlamenta oluşturulması amacıyla seçit düzenlenmiş. Seçimlerde nüfusun yüzde yetmişinden çoğunu oluşturan Afrika derili halkın ise varlığını denli söz edilmeyordu. Krizi rejime karşı savasan Afrika Ulusal Kongresi (ANC) ve Birleşik Demokratik Cephe (UDF) sahile ve göstermelik olduğu gerekçesiyle seçimlere katılmamıştın için çağrıda bulunuldu. Melezler ve Asya kökenlilerin büyük çoğunluğu krizi rejime karşı savasan demokasi güçlerinin çağrısına uyular, seçimlerde oy kullanmayarak bu insanlık dışı düzeni isetmediklerini ve kara Afrikalılarının yanında olduklarını dile getirdiler. Asya kökenlilerin yüzde sekseni, melezlerin de yüzde yetmiş seçimlere katıldılar. Krizi rejimin politik seçimleri protesto edenlerin üzerine acımasızca saldırıldı, çok sayıda insan öldürüldü, yüzlerce ise yaralandı ve tutuklandı. Bilindiği gibi emperyalist devletlerce desteklendi krizi Güney Afrika yönetimi hiçbir politik ve sosyal hak tanımadığı karaderili yerli halkı ülkenin belli bölgelerinde yaşamak zorunda bırakıyor. 3,5 milyon insan açlık ve yoksulluğun hü-küm sürdüğü çorak ve verimsiz topraklar üzerinde yaşıyor.

İsrail'de yeni hükümet, eski politika

İsrail'de Temmuz ayının son haftasında yapılan seçimlerin ardından İşçi Partisi lideri Shimon Peres Cumhurbaşkanı Herzog tarafından yeni hükümeti oluşturmakla görevlendirilmiştir. Ağustos ayı sonuna doğru eski Savunma Bakanı Ezer Weizman tarafından kurulmuş olan Ulusal Dinci Parti ve diğer iki küçük parti ile koalisyon yönünde anlaşma sağlayan Peres'in 31 Ağustos'da da Likud Bloğu lideri Shmuel ile anlaşma sağladığı açıklandı. İsrail radyosunun yaptığı açıklamaya göre iki parti lideri önmüzdeki dört yıldız başbakanlık görevini iki yıl biri, iki yıl da diğeri üstlenmek üzere anlaşıldı. İsrail'de 2,6 milyon kişinin oy kullandığı son seçimlerle İşçi Partisi ve küçük partiler oylarını arttırdı, yeni yıldır iktidardaki Likud Bloğu ise oylarının bir kısmını yitirmişti. Seçimler sonucunda 120 üyelik Knesset'de (İsrail Parlamentosu) İşçi Partisi 44, Likud Bloğu 41 sandalye elde etti, 35 sandalye de küçük partiler kazandı. Yeni yıldır iktidarı süresinde İsrail'i askeri maceraları sürdüren ve ekonomiyi çökerten Likud'un sandalye sayısı düşerken, onun karşısında gerçekçi bir al-

ternatif politika izlemeyen, ABD'ye başını işçi Partisi de hükümeti tek başına kuracak kadar milletvekili çıkarmadı. Bu arada Likud'un yitirdiği oyların çoğunluğu daha da sağ bir politika izleyen dinci partilere kayd. Örneğin bu partilerden terörist Meir Kahane'nin liderliğindeki profasist Kach hareketi ilk kez parlamentoda yeralcak. Koalisyon ortacı olacak iki büyük partinin Lübnan sorununun, Batı yakasındaki İsrail işgalı altındaki alanlarda iskan sorunu da dek bir dizi noktada anlaşamadıkları biliniyor. İşçi Partisi lideri Peres'in başbakanlığında da olsa saldırgan Likud ve diğer gerici partilerin ortaklığında ve parlamentosunda aşırı sağ güçlerin yeraldığı bir hükümetin İsrail ABD'ye dayalı saldırılar iş ve dış politikasını değitirmesi bekleniyor. Yeni hükümet, dış ticaret açığı altı milyar doları aşmış, enflasyon oranı yüzde 400'e çıkmış, ekonomik sorunları çğı gibi büyütmüş İsrail'in hiçbir sorununa çözüm getiremeyeceği gibi İşçi Partisi'nin de programında daha geri bir politika izlemeye yönelik Peres muhafazakar partilere şimdiden tavizler vermiş durumda.

DDR'in F. Almanya ile ilişkileri üstüne koparılan fırtınanın hedefi uluslararası gerginliği daha da artırmak

Masalın aslı: 1937 rüyası

Demokratik Alman Cumhuriyeti (DDR) kuruluşunun 35. yılını kutlamaya hazırlanırken ve DDR Devlet Konseyi Başkanı ve Almanya Sosyalist Birlik Partisi (SED) Genel Sekreteri Erich Honecker'in Eylül ayında Federal Almanya'yı ziyaret etmesi beklenirken, Federal Alman tekelci basını gürtlü bir kampanya başlattı. Polisiye filmlerini aratmayan uydurma senaryolara dayandırılmış bu kampanya Temmuz başından Ağustos sonlarına kadar sürdürüldü.

Kampanyanın dayandığı ana fikir, DDR ile Sovyetler Birliği'nin arasında açıklıkta olduğu, DDR'in Federal Almanya ile yakınlaşmaya savunmasına karşılık, Sovyetler Birliği'nin bu yakınlaşmaya karşı çıktığı idi. Bu iddianın dayandırıldığı kanıtlar daha da ilginçti. Sovyetler Birliği Komünist Partisi merkez yayın organı Pravda'da çıkan ve Federal Almanya'yı DDR'e karşı izledigi revanist (intikamci) politikanın ötürü eleştiren yazılara DDR basınında yeterince yer veriliyordu. Şu halde, DDR bu eleştirilere katılmıyordu. Üstelik, bu eleştirilere rağmen Erich Honecker, Federal Almanya'ya yapacağı gezinin hazırlıklarını analiz suçluyordu. Yani DDR Federal Almanya ile iyi ilişkiler kurmaya çalışırken, Sovyetler Birliği "ilişkilerin sertleşmesinden" yanaydı.

DDR'in 35 yıllık varlığı, aynı zamanda, Sovyetler Birliği ile 35 yıllık en yakın dostluk oldu

tilirilmesi teşvik ediyordu, çünkü böylelikle askerin üstünlik elde ederek sosyalist ülkeleri, en başta da DDR'i politik olarak ezileceklerini ve 2. Dünya Savaşı'nın intikamını alarak, kendi egemenlikleri altında, savaş öncesinin sınırlarına sahip bir Almanya rüyasını gerçekleştirebileceklerini sanıyorlardı. Bu bakımdan Erich Honecker'in Federal Almanya'ya yapacağı ziyaretin engellenmesi ve ilk ülke arabulucılığı işlerinin daha da gerginleştirilmesinde "büyük yarar" vardı.

Federal Alman intikamcı güçlerinin yürüttüğü kampanyanın doruk noktasında, Ağustos'un 19'unda, Erich Honecker DDR basınına sorularını yanıtladı. Bütün sosyalist ülkelerin ve komünist partilerin basınında çok geniş bir biçimde yayılmasına bu yanıt, DDR'in iç ve dış politikadaki ilkesel konularını bir kez daha bütün dünyanın gözleri önüne seriyordu.

Uluslararası durumun gerginleşmesi, barış içinde bir anada yaşama yolundaki çabaların daha da artırılmasını gerektiriyordu. Bu yönünde baskı bir sonuç

ya" ya da "Alman sorununun henüz son çözümüne kavuşmadığı" biçimindeki düşünceler boş hayallere. DDR'deki sosyalizm çok edilemezdi. Ateşle suyun birleşmesi nasıl olanaksız, sosyalizmle kapitalizmin birleşmesi de öyle olanaksızdı. DDR'in 35 yıllık varlığı, aynı zamanda iyi ve zor günlerin dostu Sovyetler Birliği ile 35 yıllık en yakın dostluk demektir. Federal Almanya ile DDR arasındaki ilişkilerin sertleşmesi yalnızca intikamcıların sağ gücünün işine yarayacaktır. Ötün için, DDR bir yandan Federal Alman politikacılarıyla diyalogo geliştirmek için çalışacak, ama bununla sınırlı kalmayarak Federal Almanya'daki Sosyal Demokrat Parti, sendikalar, gençlik örgütleri, barış grupları ve öteki toplumsal güçlerle de ilişkileri sağlam tutacaktır.

İki ayakta kalan bir süredir kamuyunda intikamcı duyulan alabildiğine korkutulan "kara basın", Erich Honecker'in bu sözlerini büyük bir pikişlikle örtbas etmeye çalışırken, (korkusuz ilk fırsatı tekrar başlamak üzere) iki aydır yürüttüğü kampanyayı da kesmek zorunda kal-

Almanya'yı kim, nasıl böldü?

1945 yılında Hitler faşizminin yenilmesiyle Almanya, anti-Hitler koalisyonuna dahil ülkeler tarafından işgal edildi. Ülkenin batısı Amerikan, İngiliz ve Fransız işgal bölgesi ilan edilirken, doğusu da Sovyet işgal bölgesi oldu.

2 Ağustos 1945'deki Potsdam Konferansı'yla Almanya'nın Polonya ve Çekoslovakya ile olan bugünkü sınırları çizildi ve Almanya'nın faşistlerden temizlenmesi ve silahsızlandırılması ve silah tekellerinin ortadan kaldırılması kararlaştırıldı.

Sovyet işgal bölgesinde derhal bütün faşist faaliyetler yasaklanırken, toplama kamplarından kurtulan ve illegal yaşamak zorunda kalmış olan komünistler ve sosyal demokratlar politik ve sosyal yaşamda en etkin kişiler olmaya başladılar. Bütün demokratik ve anti-faşist partiler serbest bırakıldı. Böylelikle Almanya Komünist Partisi (KPD) ve Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) tekrar yasal olarak örgütlenmeye başladılar, bunların dışında Hristiyan Demokrat Partisi (CDU) ve Liberal Demokrat Partisi (LDPD) de kuruldu.

22 Nisan 1946'da KPD ile SPD arasında işyerlerinde ve sendikalarda gerçekleştirilmiş olan geniş eşyemirliğin ürününi verdi ve iki parti birleşerek bugünkü Almanya Sosyalist Birlik Partisi'ni (SED) kurdu. Aynı yıl toprak reformu başlatıldı. 325 bin köylü toprağa kavuşurken, faşistlerle işbirliği yapmış olan beylerin topraklarına el kondu. Ayrıca geçe aynı yıl yapılan bir referandum sonucunda halkın yüzde 78'inin onayıyla 9.281 büyük kapitalist işletmenin devletleştirilmesi başlandı.

Amerika, İngiltere ve Fransa, Sovyet işgal bölgesindeki bu demokratik dönüşümlere karşı çoktan karşıt tutumunu sürdürüyorlardı. 1948

Sovyetler Birliği'nin "râğmen", Federal Almanya ile DDR'in "birleşmesi", ve "Almanya'nın birliğinli" tekrar kurulabilmesi gündeme geliyor. Onun için de, Prayda'da çıkan yazılar arasında Federal Almanya'yı değil, DDR'i "hedefliyor".

Amerikan Herald Tribune ve İngiliz The Times gazetelerinin böyle bir senaryonun gerçek olamayacağı konusunda uyarılarına rağmen, yalnız Federal Alj manya'daki değil, kapitalist ülkelerin tekelci basınının ezici çoğunluğu kamuoyuna anlatılan bu "maasıl" sürdürdü.

Vargova Pakti'na üye sosyalist ülkelerin, gerek atom füzelelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesinden önce gerekse sonra yaptıkları bir dizi toplantı sonucunda ortaya koydukları barış önerileri ve 10 sosyalist ülkenin üye olduğu Ekonomik Yardımlaşma Konseyi COMECON'un geçtiğimiz Haziran ayındaki toplantısını ve yayınlanan deklarasyonu bilersen için, emperyalist "kara basının" anlatığı bu "maasıl" gerçekten çok komikti. Federal Alman gericiilerinin görmekten çok hoşlandığı "Almanya'nın 1937 öncesi sınırları" rıyasını bilersen için işe, "kara basını"ın sınırlarını ve televizyonların ekranlarını dolduran bu görüntülü yaygarada ne yeni ne de orijinal birşey vardı.

İntikamcı güçleri kim yüreklandırıyor ?

Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin atom füzelelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesinden sonra izledikleri politikanın gizli ve anlaşılmasını hiçbir yönü yoktur. Yerleştirilecek atom roketlerinin sayısını olabildiğince artırarak kalmasını sağlamak üzere kade uzanmaya başlayan silahlanma yarışını frenlemek, somut öneriler getirerek yerleştirilmesini olan füzelelerini sökülmesini sağlamak, ve bütün bunları gerçekleştirebilmek için NATO ülkeleriyle diyalogo sürdürmek... Ama öte yandan da, NATO'nun hiçbir alanda askerleştiğini üstünlük sağlama göz yummak...

Reagan yönetiminin politikası da açıkta: "Barış içinde bir arada yaşama" düşüncesini yok etmek; uluslararası ilişkileri olabildiğince gerginleştirmek; "bütün kültürlerin kaynağı sosyalizmi" yok etmek; "kazanılabılır bir atom savaşı" düşüncesini yerleştirmek; ve böyle bir ortamda silahlanmayı olabildiğince sürdürmek...

ABD yönetiminin ve NATO'nun savaş hazırlıkları Federal Almanya'daki aşırı sağ ve revanşist (intikamcı) güçleri yüreklendirmektir. Bu ülkenin emperyalist çevreleri, atom füzelelerinin ülkelere yerleş-

melerini de da artırılmasını gerektiriyor. Bunun dışında başka bir seçenek yoktur. "Bir kez ateş etmekten, on kez görüşmek daha iyi" değil miydi? DDR öteki sosyalist ülkelere birlikte atom füzelelerini yerleştirilmesini engellemek için elinden gelen herşeyi yapmıştı. Şimdi, silahlanmanın sınırlı tutulması için de elinden geleni yapıyordu. Bunun için Federal Almanya ile DDR arasında yapıcı bir diyalogun sürdürülmesinden başka yol yoktu. Ama bunun için Avrupa'daki savaş sonrası sınırlara, uluslararası anlaşmalar ve ülkelerin egemenlik haklarına saygı duyulması gerekiyordu. "1937 öncesi sınırlarına dönme rıyası", "yeni Alman-

tekrar başlamak üzere) iki aydır yürütüldüğü kampanyaya da kesmek zorunda kaldı. Şimdi bütün diktaetler Erich Honecker'in Federal Almanya'ya yapacağı ziyaret üzerinde ve başbakan olmasının hemen ardından "yeni Almanya"nın söz eden Kohl'un bu ziyaret sırasında silahsızlanma konularının da gündeme alınmasını boyun eğip emmeyeceği üzerinde toplantılar bulunuyor. Sosyal Demokrat Parti de dahil, Federal Almanya'daki baynesser, demokrat ve ilerici güçler bugünkü Bonn Hükümeti'nin "iki Almanya" görüşünü kabul etmesini ve dünyada hiçbir gücün bu gerçeği değiştirmeyeceğini artık anlamasını istiyor.

1972 yılı 9-281 milyar dolarlık Sovyetler Birliği ile ABD arasında imzalandı.

Amerika, İngiltere ve Fransa da Sovyetler Birliği'ne karşı demokratik dönüşümder tetela kapılmışlardı. Postdam Anlaşması'nın gereklerini yerine getirmediler. Tersine, ülkedeki gerici ve sağ sosyal demokrat güçlerle sıkı işbirliği yaparak, demokratik dönüşümlerin kendi işgal bölgelerinde de gerçekleştirmişler imgediler. 1946'dan itibaren kendilerine bağlı ayrı bir Alman devleti kurulmasını istediklerini açık bir biçimde ortaya koymaya başladılar. İsgal kuvvetlerinin destegindeki Sosyal Demokrat Parti'nin sağ kanat yönetimi Komünist Partisi'nden gelen bileşimce çabalarını reddederek, Amerika, İngiltere ve Fransa da Almanya'nın birliğini sağlayacak diğer önlemleri Sovyetler Birliği ile birlikte almamasını engelliyorlardı ve 1948'de bu çalışmaları tümüyle son verdiler.

Ülkenin batısında eksi nazilerin yargılanması ve cezalandırılması tümüyle fiyaskoya sonuclandı. Devlet bürokrasisindeki faşist kadrolara hemen hiç dokunulmadı. Aynı zamanda Batı Almanya, ABD'nin Marshall Planı çerçevesi içinde alındı. Bu, diğer işgal devleti arasında alman kararları Batı devletlerin umudundanların en açık göstergisi oldu. 1948 yılının Mart ayında SED, Almanya'nın birliğini sağlanmasını için bütün

Almanya'da bir halk oylamasına gidilemesini önerdi. Ama Batılı işgal devletleri ve ülkenin batı bölgesinde politik güç elinde tutulan buna karşı çıktılar ve Eylül ayında Bonn'da yeni bir anayasa hazırlanması çalışmalarını başlattılar. 8 mayıs 1949 günü de bu anayasayı yürürlüğe koydular. Böylece Almanya, batılı işgal devletleri ve Alman gericielli tarafından fiilen bölünmüş oluyordu.

Bunun üzerine Sovyetler işgal bölgesinde de yeni bir anayasa hazırlandı ve 7 Ekim 1949'da Demokratik Alman Cumhuriyeti (DDR) kuruldu. Böylelikle Almanya tarihinde ilk defa işçi ve kaytillerin iktidarda olduğu bir devlet kurulumu oluyordu.

Atom roketlerinin Federal Almanya'da üslenmesinin ardından daha da gerginleşen uluslararası durumdun yarattıkları Federal Alman gericiliği, 2. Dünya Savaşı'nın intikamını alabileceği ve sosyalist DDR'i yok ederek 1937 öncesi sınırlarını tekrar kurabileceği sanısında

Batı Belir

2. Dünya Savaşı daha bitmeden, ABD, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği Almanya'nın başkentini Berlin'i birlikte işgal etme konusunda anlaşmaya varmışlardı. Bu anlaşma gereğince, Sovyet işgal bölgesinin ortasında yer alan Berlin kentinde dörtü bir ortak yönetim kuruldu. Almanya'nın resmen bölünmesinden sonra, Berlin'in Sovyet işgali bölgesi yeni kurulan Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin başkentisi oldu. ABD, İngiltere ve Fransız işgal bölgesi olan Batı Berlin, 1950'li yıllarda soğuk savaşın belli başlı merkezlerinden biri haline getirildi. Berlin'in batı ile doğu bölümleri arasındaki açık sınır DDR'e karşı casusluk ve yığıcı faaliyetler için kullanılıyordu. Bunun üzerine DDR, 13 Ağustos 1961 günü Berlin duvarını inşa ederek, kendisini bu yığıcı faaliyetlere karşı koruma görevini yerine getirdi.

Sovyetler Birliği ve diğer eksi devlet 3 Eylül 1971 günü Batı Berlin'e ilişkin olarak bir "Dörtü Anlaşma" imzalandılar. Buna göre Batı Berlin Federal Almanya'nın bir parçası ya da eyaleti değildi ve onun tarafından yönetilemez.

İntikamcılık (Rövanşizm) nedir ?

Politik alanda "İntikamcılık" (rövanşizm), emperyalist ülkelerin bir önceki savaşa kaybettileri toprakları geri alması çalışmaları ve yenildikleri savaşın intikamını planlamaları anlamına gelmektedir. Alman emperyalizmi 2. Dünya Savaşı'nda yaşadığı yenilgi sonrasındaki intikam (rövanşizm) emellerini hiçbir zaman gizlememiştir. Günümüzde Federal Alman gerici çevreleri tarafından geliştirilen intikamcılık, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası anlaşmalarla saptanmış olan bugünkü sınırları kabul etmemek, "1937 öncesi sınırlar" Alman devletinin sınırlarıdır. Yeniden kavuşması istemektedir. Yukarıdaki harita Federal Almanya'da 1965 sonrasında yayınlanmış bir atlasın alınmıştır. (Harms Atlas,

List Verlag). Haritada "Almanya" olarak 1937 yılı öncesinin sınırları kabul edilmiştir. Bu sınırların içinde Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin (DDR) tamamı ve Polonya Halk Cumhuriyeti'nin büyük bir kısmı dahil edilmiştir. Son günlerde DDR'a karşı yürütülen intikamcı kampanya, Reagan yönetiminin başta çektiği soğuk savaş politikasıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Günümüzde intikamcılık, "Alman ulusu birleşmelidir", "Alman sorunu son çözümlüne kavuşmamıştır", ya da "yeni Almanya" gibi düşünceler biçiminde somutlaşmaktadır. Bu intikamcı istemler, 1975 yılında imzalanmış ve savaşı sonrası sınırların bostulmayacağı kabul eden Helsinki Konferansı Sonuç Bildirgesi'ne açıkça ters düşmektedir.

USIAV

Dünya Bankası ve IMF Türkiye'nin dış borç ödemelerinde güçlükle karşılaşıacağından endişe duymaya başladı

IMF'nin buyruğu ve ekonomide yeni operasyonlar

● Türkiye masası şefi Geoffrey Tyler başkanlığında bir IMF heyeti, 6 Ağustos 1984 tarihinde IMF'ye gelecek ekonomide operasyon yapılmasını istedi ve bu istekler Özal Hükümeti tarafından eksiksiz yerine getirildi. Faiz oranları yüzde 10 dolayında yükseltilecek, kamu kesiminde çalışan işçilerin ücretleri ile tarımsal ürünlerin taban fiyatlarındaki artışların yüzde 30'u geçmeyeceği konusunda IMF'ye garanti verildi

Latin Amerika ülkelerinden sonra Türkiye'de de "Friedman Modeli"nin iflas etmek üzere olduğunu ve ekonomik bunalımın daha da derinleşmesi üzerine, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'nın yayınladıkları "Türkiye Raporu"nda, 1980 yılından bu yana ilk defa Türkiye'nin dış borçlarının ödemelerinde "kritik" bir döneme girebileceği ve yeniden dış borçlarını ödemede güçlükle karşılaşabileceğinden endişe edildiği belirtilir. Bu raporların yayınlamasının hemen ardından, IMF'nin Türkiye masası şefi Geoffrey Tyler başkanlığındaki bir IMF heyeti, aradan üç hafta geçmeden 6 Ağustos 1984 tarihinde yeniden Türkiye'ye gelecek ekonomide yeni operasyonların yapılmasını direktifini verdi ve bu istekler, Özal Hükümeti tarafından eksiksiz yerine getirildi.

IMF heyeti Türkiye'ye geldiğinde, Özal Hükümeti'nin önünde karar için bekleyen ilk önemli konu vardı. Tarımsal ürünlerin taban fiyatlarının ilanı ve Ka-

geriletilmesi oldu. Üstelik, IMF'nin isteği üzerine Özal Hükümeti, üreticiden aldığı ürünlerin bedelini ancak yüzde 40 ile yüzde 50'ini peşin ve geri kalanını ise 6 aylık süre içinde ödeyecek. Oysa Başbakan Turgut Özal 8 Temmuz tarihinde konuşula ilgili olarak Bodrum'da bir konuşma yapmış ve "üreticiye parası peşin ödenecek" demişti.

IMF'nin kısıralı talepleri istekleri bununla da kısımla, tam kesiminden bütün sübvansiyonların kaldırılması direktifini verince gübre ve petrol ürünlerine zam yapılmasını istedi. Bunun üzerine Özal Hükümeti, gübre fiyatlarını yüzde 33 ile 44 arasında ve petrol ürünlerinin fiyatlarını da yüzde 5 oranında artırdı.

Ve yeniden yükselen faiz oranları

İşverenler ve özellikle banka sahibi olmayan sanayicilerin, yüksek faizden yakınmaları ve faiz oranlarının düşürülmesi yönünde baskıyı artırmaları karşısında, Özal Hükümeti bu doğrultuda karar aldı ve IMF heyeti Türkiye'ye gelmeden birkaç gün önce, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Ekrem Pakdemirli faiz oranlarının düşürüleceğini açıkladı. Ancak, IMF heyeti faiz oranlarının düşürülmesi bir yana, daha da yükseltilemesi direktifini verdi ve bunun üzerine, Özal Hükümeti 11 Ağustos 1984 tarihinde faiz

oranlarını yaklaşık yüzde 10 artırarak, yıllık faiz oranını yüzde 48'den yüzde 53'e yükseltti.

IMF bunların yanı sıra, Özal Hükümeti'nden yeni bir "niyet mektubu" (taahhütname) hazırlayı imzalamasını ve daha sıkı para politikasını uygulayacağı kamu harcamalarının ve yatırım harcamalarının azaltılacağı konusunda Hükümet'in garanti vermesini istedi. Hükümet, IMF'nin bu isteklerine de "e-ve" diyerek, yeni bir "niyet mektubu" hazırlamaya başladı.

Raporlarda neler var?

Dünya Bankası ve IMF'nin aynı tarihlerde yayınladıkları ve içeriği hemen ay-

nı olan Türkiye raporlarında, Türkiye ekonomisindeki gidişatın kritik bir durum aldığı diye getirilerek, artan hoşnutsuzlukla birlikte Hükümete yapılan baskıların yoğunlaştığı ve uygulanan programda gevşeme yoluna gidilmesinden endişe duyulduğu belirtilir.

İşsizliğin arttığı, enflasyon oranının yükseldiği, yatırımların gerilediği kaydedildiğinden sonra, raporların "riskler" bölümünde, "İdareler dengesi aşığı görüldüğü şekilde düzelmeye göstermeyebilir" ve "uluslararası mali çerçevelerde Türkiye gerekli mali destekli bulmaktan yoksun kalabilir" denildi ve Türkiye'nin dış borç ödemede "kritik" bir döneme girebileceği belirtilir.

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Muharrem Kararnamesi

smalı'nın 18. Yüzyıl'ın başlarından itibaren eli tyice da-
rüşer ve sürekli para aramaya başlar. İmparatorluğun
ilk elattığı kaynak toprak olur. Devletin mülkiyetinde bu-
nanların tarım topraklarının işletilmesi hakkı, hıale ile "Mül-
tezim" diye adlandırılan zenginlere satılır. Ne var ki, sa-
ray bu satışın umduğunu bulamaz. İmparatorluğun sürekli güçsüzleş-
tiği bir dönemde, Mültezimler devlete ödemeleri gereken parayı ver-
mek bir yana, toprağın üstüne yatar ve onu mülk edinirler.

İki kaynaktan umut kesilince, dış borç aramaya başlanır. Osmanlı'nın
ilk borçlanması 1855 yılına rastlar ve İmparatorluk İngiltere ve Fransa'dan
3 milyon İngiliz lirası borç alır. Bu tarihten batısına kadar, Osmanlı
İmparatorluğu'nun ekonomi politikası dış borç ödemek ve yeni dış borçlar
bulmak üstüne oturur. Ve Osmanlı, her dış borç aldığı, Batı ka-
pitalizmine ödün üstüne ödün verir.

Saray, ardarda çıkardığı kararnamele, hızla emperyalizm aşamasına
yükselmekte olan Batı kapitalizmine kapıları ardına kadar açar. Yabancı
kişi ve kuruluşlara, toprakta mülk edinme hakkı dahil, Osmanlı ekono-
misinin her alanında faaliyetine bulunma hakkı tanır. Elioğlu durum
mu, İmparatorluğa dalar ve talana başlar. Ve bütün bunlar, kamuoyuna
"Batılama" ve "Reform" olarak sunulur.

Ancak, bu ekonomi politikası, çok uzun ömürlü olmaz. Ve bu süreç,
20 Aralık 1881 tarihinde yayınlanan ve "Muharrem Kararnamesi" di-
ye adlandırılan bir kararname ile noktalanır.

Neden ve nasıl mı? 1881 yılı gelindiğinde, Osmanlı ekonomisi ba-
tar ve çöker, vadesi gelen dış borçları ödeyemeye duruma düşer. Batı

Para kıtlığı ve enflasyon Özal'ın Sorunlar kitabı

ÖZETLE

Resmi istatistiklerde tahrifat ve sahtekarlık

Hükümet resmi istatistiklerde tahrifatla sahtekarlık yaparak, işsiz sayısını olandan az gösterirken, 1984 yılının yüzde 4,3 olarak tahmin edilen milli gelir artış hızını yüzde 5,7 olarak "düzeltti". Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) 1983 yılı için Türkiye'deki açık işsiz sayısını 3 milyon 565 bin ve işsizlik oranını yüzde 19 olarak hesaplamış, bu veriler ulusal ve uluslararası istatistik yayınlarında yeralmıştı. Özal Hükümeti, bu rakam-

çare tahsilat yapacak hiç bir gerekçe göstermediler 1983 yılı için işsiz sayısını 2 milyon 900 bine ve işsizlik oranını yüzde 16'ya düşürdüler. Böylece, işsiz sayısı 765 bin "azaltılmış" oldu ve Beşinci Beş Yıllık Plan'da işsizlik "düzeltilmiş" şekilde yeraldı. DİE tahminlerine göre, daha önce yüzde 4,3 olarak ilan edilmiş 1984 yılı milli gelir artış hızı da düzeltilerek yüzde 5,7'ye yükseltildi ve plana düzeltilmiş şekilde girdi.

Dışsatımı holdingler tarlaya girdi

Özal Hükümeti'nin tarımsal ürünlerin taban fiyatlarını düşük tutması ve peşin ödeme yapmaması üzerine, dışsatımı büyük holdingler köyünün ürününe özünde kapamaya başladılar. Başta Enka, Çukurova ve Şabancı Holding olmak üzere kırsal alana giren büyük holdinglerin para sıkıntısı içinde olan köylülerin damak, pamuk, tütün, kurutmuş gibi ürünlerini taban fiyatlarını bilet alırla fiyat verecek satın aldıkları belirtiyor.

Bir Dolarlık dışsatıma 198 Lira kredi

Devlet Planlama Teşkilatı'nun (DPT) yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılının ilk dört ayında 1 Dolarlık dışsatım için dışsatımı holdinglere 198 Liralık kredi açıldı. 1 Dolarlık dışsatım için holdinglere açılan kredi, 1981 yılında 62, 1982'de 91 ve 1983 yılında da 126 Liraydı.

1,5 milyon kişiden 106 binine iş bulunabildi

İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre, son bir yıl içinde iş bulabilmek için kuruma başvuran 1,5 milyon işsizden ancak 106 binine iş bulabildi. İş arayanların en yoğun olduğu illerin başında İstanbul, Ankara ve İzmir geliyor. Son bir yıl içinde, iş bulmak için İstanbul'da 143 bin, Ankara'da 108 bin ve İzmir'de 58 bin kişi iş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvurdu. Kurumun yaptığı açıklamaya göre, iş arayan 1,5 milyon kişiden 280 binini kadınlara ve geri kalanına da erkekler oluşturdu.

Sıkı para ve enflasyonla mücadelenin sonucu iflas

● Ekonomik göstergeler, Eylül-Aralık dönemi kaspayan dört aylık süreçte, Özal Hükümeti'nin kaynak bulmakta daha da zorlanacağını ve gerekli devlet harcamalarını yapabilmek için karşılıksız para basmayı sürdüreceğini gösteriyor. Özal, içinde bulunduğumuz yılın ilk yedi ayında 186 milyar Lira karşılıksız para bastı

İstatistikler, içinde bulunduğumuz yılın Ocak-Temmuz dönemi kaspayan yedi aylık süreçte, Özal'ın "sıkı para" ve "enflasyonla mücadele" politikalarının iflasla sonuçlandığını gösteriyor.

Özal ve ekibi hükümet olur olmaz, IMF'ye verdiği "niyet mektubu"nda yıl başında 715 milyar lira olan piyasadaki para miktarının 1984 yılı sonunda 825 milyar liraya aşmayacağı konusunda faahütte bulunması ve yüzde 40 olan enflasyon yüzde 25'e indirileceğini belirtmiş. Ancak, 1 Ağustos 1984 tarihine geldiğinde, piyasadaki para miktarı 901 milyar liraya ve yıllık enflasyon oranı yüzde 60'a yükseldi.

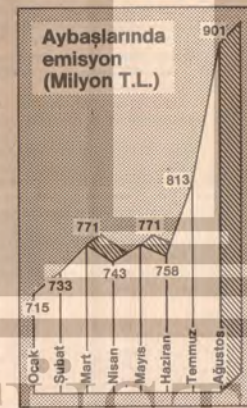
Suçlusu kim?

Bilindiği gibi, Özal işbaşına gelir gelmez, 1983 yılında yeniden turnamaya başlayan ve yıl sonunda yüzde 40'a yükselen enflasyon konusunda Ulus Hükümeti'nin suçlayarak "sıkı para politikası"nın gevşetildiğini iddia etmiş ve bu durumun enflasyonu körüklediğini söylemişti. Aynı şekilde, Dünya Bankası ve IMF'nin son yayımladıkları raporlarda da, ekonomideki köleleşmenin "suçlu"su olarak Ulus Hükümeti gösterilerek, 1983 yılında sıkı para politikası uygulamasından vazgeçildiği ve bu nedenle enflasyonun körüklediği iddia edildi.

Oysa, resmi istatistikler, Özal Hükümeti'nin Ulus Hükümeti'nden çok daha fazla karşılıksız para bastığını gösteriyor. Nitekim, 1983 yılı başında 543 milyar lira olan piyasadaki para miktarı, yıl sonunda 715 milyar liraya yükselmış ve böylece 172 milyar liralık karşılıksız para basılmış. Özal Hükümeti ise, yalnızca 1984 yılının Ocak-Temmuz dönemi kaspayan yedi ayında 186 milyar lira karşılıksız para bastı ve yılbaşında 715 milyar lira olan piyasadaki para miktarı, 1 Ağustos tarihinde 901 milyar liraya yükseldi.

Ekonomik göstergeler, Özal Hükümeti'nin önümüzdeki dört aylık dönemde kaynak bulmakta daha da zorlanacağını ve gerekli devlet harcamalarını yapabilmek için karşılıksız para basmayı sürdüreceğini gösteriyor. Özal, içinde bulunduğumuz yılın ilk yedi ayında 186 milyar Lira karşılıksız para bastı

ti'nin önümüzdeki dört aylık dönemde kaynak bulmakta daha da zorlanacağını ve gerekli devlet harcamalarını yapabilmek için karşılıksız para basmayı sürdüreceğini gösteriyor. Özal, içinde bulunduğumuz yılın ilk yedi ayında 186 milyar Lira karşılıksız para bastı

başından da, "Muharrem kararname"ni imzalamaya mecbur kalır. "Muharrem Kararnamesi"yle, alacaklı devletlerin temsilcilerinden oluşan ve "Düyun-u Umumiye" adı verilen bir meclis oluşturulur. Ve bu Meclis'e Osmanlı'nın gelir ve giderlerini yönetme hakkı verilir. Böylece, Osmanlı ekonomisi, her şeyiyle emperyalist devletlerin eline geçer.

Bütün bunları neden mi anılatım? Osmanlı'nın son döneminde uygulanan ekonomi politikaları, "24 Ocak" felsefesi ve Özal'ın ekonomi politikalarına çok benziyor da ondan. Aynen Osmanlı gibi, Özal ekonomisinin bütün felsefesi, Türkiye'nin yeni "Düyun-u Umumi"si IMF tarafından dış borç bulma ve borç ödemeye üstüne oturtulmuş mudur?

24 Ocak 1980'den bu yana, OECD'den Dünya Bankası'na, IMF'den AET'ye kadar emperyalist kuruluşların Türkiye hakkında yayımladıkları raporların haddini hesabını bilmeye imkan yoktur. Ancak, hepsinde akıldan hiç çıkmayacak ortak bir yan vardır: **Türkiye ekonomisi bunalmış, düzülme çikmiş ve Türkiye köşeli dönmüştür!**

Peki, yıllardır فکر fukarıy yapıp kavuran enflasyon ve pahallıkta bir iyileşme mi olmuş? Hayır. İşsizlik oranına çare mi bulunmuş? İşsizlerin sayısı azalmış mı, artmış mı? Artmış. Peki, üretim, yatırım ve kalkınma hızlarında ciddi artışlar mı olmuş? Türkiye zenginleşmiş mi, fakirleşmiş mi? Fakirleşmiş. 1979 yılında 1500 Doları kişi başına gelir 1984 yılında bin Dolar'ın altına düşmüştü...

O halde, Türkiye köşeli nasıl düzülür? Bunalmı neden ve nasıl aşılmış? Yoksa, bu IMF'ciler ekonomi mi bilmiyorlar? Bilmeyebilirler mi? Onlar ekonominin en iyisini bilirler... Ancak, yalnız IMF'nin değil, bütün emperyalist kuruluşların Türkiye ve IMF kışkacından bütün ülkeler ekonomileri için yaptıkları "olumlu" değerlendirmede bir tek ölçüt var: Vadesi gelen dış borçları ödeyebilmek. Ve çokuluslu tekellerden yapılan dışalım için gerekli döviz bulabilmek...

Özal Hükümeti'nin ardarda çıkardığı "Muharrem kararnameleri" de, Osmanlı'nın son döneminde çok benziyor. F-16 anlaşmalarıyla, Türkiye ekonomisinin bütün sektörleri ABD tekelinin talanına açılmış mıdır? Ve Özal Hükümeti, son çıkardığı kararnamelerle yabancı kişi ve kuruluşlara toprakta mülk edinme hakkı tanımış mıdır?

Çağdas "Düyun-u Umumiye" IMF, her yanlışla Türkiye ekonomisini yönetmiyor mu? IMF'ye her yıl verilen üç dört "niyet mektubu"nun "Muharrem Kararnamesi"nden ne farkı var?

Tarımsal ürünlerin taban fiyatlarını, Özal Hükümeti mi saptıyor, yoksa IMF mi? IMF... İşçi ücretlerinin ne kadar artırılacağına, hükümet mi karar veriyor, yoksa IMF mi? IMF... Faiz oranlarını, piyasadaki para miktarını IMF mi saptıyor, yoksa Özal Hükümeti mi? IMF... Bütün bunlar, Osmanlı'nın son döneminde olanlara çok benzer miydi?

Yalnız bunlar mı? Aynen Osmanlı'nın toprağı eden çıkardığı gibi, Özal Hükümeti de devlet sektörünü satışa çıkarmadı mı? Ve Özal Hükümeti, ABD'nin "tarım ve tarıma dayalı sanayilere hitlaşması" vaatnamesi kabulünü, sanayileşme girişiminden vazgeçmedi mi? Edenbilir ki, Osmanlı bitti de kölü nü oldu? Yoo, iyi oldu. O halde, bırakalım Türkiye kapitalizmi de batsın! Kazın yağı hiç de böyle değil. Bir kere, Osmanlı kendi kendine batmadı. O, yılların mücadelesiyle, ulusal kurtuluş savaşıyla batmıştı.

Üstelik, Türkiye halkı Osmanlı'dan arka kalan pisliklerden az mı çekmiştir? Osmanlı'nın yarın-sömürge oluşu, Batı kapitalizminin talanına açılmış olması ve kapitalizme geçemeyiş, bugün Türkiye'nin geri kalmışlığını nedenlerinden birisi değil midir? Onyıllardır Türkiye halkının anasını ağlatan toprak ağalığı ve feticelik, Osmanlı'nın mirası değil midir? Türkiye kapitalizminin çarpuk çarpuk olmasına, Osmanlı'nın payı çok mudur?

Osmanlı gibi, ne Ertuğ-Özal rejimi kendidliğinden yıkılır gider, ne de Türkiye kapitalizmi kendidliğinden batar.

Türkiye'ye dönüş-Almanya'da kalış çaprazında olan çocuklarımız oluyor... Dal gibi kızlarımız civan, delikanlılarımız boğuntuda çırpınıyor

Türkiye'ye dönmeyenlerin izinden...

Yücel FEYZİOĞLU

- Babam Federal Almanya'ya geldikten iki yıl sonra doğmuşum. On yaşına dek her iki yılda bir dört hafta içinde gördüm onu. Bazen yılda bir geldiği de olurdu. Ninem "Baban izine geliyor" dediği an korku düşerdi içime. Onun gelişi bize sevinç getirmezdi. Günlerimiz zindan olur, göz yaşlarıma seile dönerdi. Sudan sebeple anamı düver, bizi sopadan geçirirdi. Onun dört haftalık izni dört yıl gibi uzar, geçmek nedir bilmezdi. O gittikten 9-10 ay sonra bir kardeşimiz daha doğar, bir yaşına gelene kadar babamız yine çıkıp gelirdi. Evde ağlayanların sayısı bir tane daha artmış demektir... Onu sevmedim hiç. Küçükük bir sıcaklık duymadım ona. Kardeşlerim de sevmediler... Sonra birgün aldı hepimizi buraya getirdi... O döv-meler, o göz yaşları yılda bir ay iken uzadı yıl oldu. Yıllar yılları kovaladı. Geri dönüşler başlayanda ben gitmek istemedim. Yine dövdü, fena dövdü. Anlamı bile bilmediğim "KAVAT" sözünü haykırarak karşı koydum. Deliyse döndü, beni kan-revan içinde bıraktı. Ben de kaçtım. Dönmedim Türkiye'ye...

Gerisi dönüşler insanların yaşamlarını bir toz gibi savuruyor. Herşey sanki bir borana tutulmuş. Yığın yığın yıllan sorunlara yenileri eklendi, ekleniyor... Emekli keseneği, geri dönüş teşvik priminden yararlanma, sigortalar, taksitler, heryana kesilen paralar, vergi indimleri, 15-20 yıl bıraktığı kayıt-kuyut işlerini temizlemesi, dilsizlik, komisyoncular...

Sadece Oberhausen'da bir sıra olay tes-bit ettik. Bir ailenin geç çocuğu geri dönmek için öğretilenmiş sığınmış. Bazı gençler tam geç yola çıkmak başlamışlar. Göç gitmiş, nerede oldukları bilinmiyor-muş...

Bir de Duisburg'a gözatalım dedik. Ay-nı olaylar orada da... Ve nereden başlayıla-mı? Bir ipucu yakalayıp oradan izi nasıl sürülmü? "Hele bir Türk-Danış'ı arayalım" diye söyleniyor, bir umutla telefonu çeviriyoruz. Karşımda Adil Ahmet Atik:

- Üç gençin adresini verdim bana diyor, yarım aramaya gideceğim. Bulma şansı var mı biliyorum. Boşuna gelmiş olmayasın?

TÜRKİYE'YE GÖÇ BAŞLARKEN EŞYALAR KAMYONLARA YÜKLENİYOR... AMA ÇOCUKLAR "EŞYA" DEĞİL Kİ...

çuklerin Almancasını söyle. Başka şeyler-den de söyleyebiliriz. Aklına gelince anlatırsın, diyorum.

Sonra kalkıp çıkıyoruz. Ahmet'in elinde adresler var. Çocukluktan gençliğe atılma yaşında üç insanın gidebileceği adresler bunlar. Devam ettiği mesteğe hazırlama kursu yapılan okuldan vermişler: "Artık kurslara gelmiyor" demişler.

- Sen de gel Cemile, diyoruz. Bugün iyi bir arkadaşlık edelim. Arabaya binip uzaklaşayız. Dereden tepeden sözediyoruz. Cemile şimdi biraz daha rahat.

- Beş kardeşiz diyor, dört kız, en küçüğümüz oğlan. Ablam da kalmak istiyordu. Adı mı? Aycan. Benden üç yaş büyük.

Cemile sorulara kısa kısa yanıtlar verip susuyor.

Yine bir adrese gelmistik. İlip zile bas-tık, kapı açıldı. İçeri büyük ettiler. Yüre-gimizi döğünmeye başladık. Aradığımız bulacaktık. Saccadi, maşallahı, tesbihli ibrikli bir ev. Hüseyin Uzun'un evi. Ma-den işçisi. Soluğu zor çıkıyor. Daha 50 yaş bile dememiş. Ruhr deriyası yeyip bitirmiş onu. Eğer evrakları tamamlanırsa emekli olacak...

Göstelen yerlere oturuyoruz. Cemile'ye dikkat ediyorum. Yanıma sinerek otu-ruyor sanki. Yüreğ döğünmelerini hissediyorum. Kolunun altına şingimini, Şaçak al-tına giren serçeler gibi. Alabildiğine tedir-gin. Sanki adım kalkıp onu azarlayacak, ko-tuğu kaldırdı başına fırlatacık... Cemile yok oluvermiş sanki. Ahmet, Hüseyin'e le-konuşuyor, biz dinliyoruz. Cemile anlıyor

- Babam "başımın bela olacaksınız" di-yerek ablamla beni götürüp Türkiye'ye braktı, 6 ay orada kaldık. Nimmle anlaşıma-dık. Okula da bırakmadılar. Nasıl olsa ev-lenip ev kadını olacağım ne gereği var oku-manın dediler. Evde oturmaktan iyice sıkıl-dık. Sorun büyüdü. Tekrar bizi Almanya'ya getirdiler. Okula devam ettik, ama bitire-medik, belge verdiler. Biz babamızın yoklu-gundan yararlanarak Türk-Danış'ın folklo-runa yazıldık. Yabancı düşmanlığına karşı kurulan girişimde çalıştık. Babam bunları duyunca gleden çıktı. Biz gizlemeye çalış-sak da komşularımız, arkadaşlarımız ne yaptığımızı hemen söylüyorlardı. Camide herşeyi öğreniyordu. Bizi yine Türkiye'ye götürüp bırakacağını söyledi. İlk kez ben de karşı geldim, evden kaçmam dedim. Tür-kiye'de ne yapabiliriz ben? İşim olmayaca-k, gidebileceğim yer olmayacak. Fena hal-de dövdü. Ben de Türk-Danış'a, oradan Jugendamt'a (Gençlik Dairesi) gittim. Be-nimle bir memur gelip babamla konuştu. Babam memurdan çok korktu, bana baskı yapmayacağına dair söz verdi. Ama sözünü tutmadı. Geri dönüşler, geri dönüş primleri çıkınca geri dönmeyi kafasına koydu. İlle de bizi bu fırsatın yararlanıp götürmek istiyordu...

Çekilerek babamdan "Yabancı düşman-lığına karşı girişim" in toplantısının olduğun-u söyledim, katılmak için izin istedim. Ver-medi. İsrar edince gene tepesi attı. Demir boruyla üstüme yıldırdı, vurmaya başladı. Anlamı bile bilmediğim "KAVAT" sö-züyle karşı koydum. Daha da çıldırdı, beni kan-revan içinde bıraktı. Ben de kaçtım, Jugendamt'a sığındım. Kardeşlerim toplay-ıp Türkiye'ye götürdü, ben dönmüdüm. Pa-saportaları orada yarıp atmış.

Hem söylüyor, hem de yürüyorduk. Gençlerin girebileceği neresi varsa oralara girip çıkıyorduk. Daha bitirmemiş Cemi-le'nin öyküsü. Soruyor, soruyorduk. Gü-neş bugün algıladığımız bir şekilde parlıyor-du. Gökyüzü grülmelik güzelliğe mavi-leşmişti bellemişti. Fabrika dumanları gök-yüzünü kirliliyordu. Gençler parkları, havuzları, futbol sahalarını dağılmışlardı. Onları buluyorlardı...

- Babam amlamla birlikte geri dönüp te-melli döndü işlemlerine başladı. Ben artık

İsmi Aralaya gitecimiz. Bulursak buluruz. Bu bilmiyoruz. Buşuna gelmiş olamazsın? Ahh, körün aradığı bir göz: Ahmet bana verdi ki göz:

Birlikte arayalım diyorum. Bulursak konuşuruz.

Ertesi gün bir haber geliyor. Ailesi ile birlikte gitmiyey Jugendmarkt'a (Gençlik Dairesi'ne) sığınan bir genç kızla görüşebilmiriz. Adı Cemile'yim. Telefon numarasını veriyor. Hemen çeviriyorum. Dinsel geleneklere bağlı müslüman bir aileye başkaldırmak kolay mı? Gürlü gürlü sesli, dihağı, ruju duvaklıların arasında sigara, hayata egemen baktırlarla bakan iri bir canlanıyor hayalimde...

Hayretli! İncecik, titrek bir ses: - Ben Cemile.

Biraz yüksek sesle konuşsam, telefonu kapatacak, belki de odanın görünmez bir köşesine saklanacak kimbilir... Telefonda onu rahatsızlamak yanlış sonra buluşmak üzere sözleşiyoruz.

Genç kızlar kaçmak istiyorlar

İncecik, süslü gibi güzel, -göycek, 18 yaşına yeni girmiş Cemile. Keder. Ellerini nereye koyacağını, baksınlar nerede duracağını şaşıyor. Sanki önlü yarlarla çevrilmiş, derin vadilerde yapayalnız kalın bir ceylan balası. Sanki katarnadan aynı düşmüş bir turna. Çevresini zalim avcılar sarmış, yaman bir kuşatmada... Nereye kaçacağını, çırpınay uğreğini nasıl dinlediğini bilmeyor. Şöze nereden girebilirim ki?... diyorum. Sözleşmeye söz bulamıyorum. O demeye kalmadan Ahmet de geliyor. Onu görünce biraz rahatsız oluyor. Em dar günlerinde Ahmet tutmuş elinden. Öğretmeni Hüseyin de yardım etmiş. Etmis ya, anlatılabilir öylesine korkunç ki: "Bu incecik omuzlar bu kadar yüklü nasıl taşır?" diye insanın özünü sormadan edemiyor.

- Ama mahallenden, okuldan tanıdığım tüm kız arkadaşları benim gibi diyor Cemile. Hepsi baskı altında. Hepsi bunalmış, kaçmak isteyeler oldukça çok. Türkiye'ye dönmelerini hiçbirini düşünmek istemiyor. Hepsi beni telefona aradı. Gizli buluştuk. Nasıl kurtulduğumı sordular. Onlar da kurtulmak istiyorlardı. Ama benden başkası başaramadı bunu...

Birden gözlerini yere indiriyor. Öğünmüş olduğuna sanarak kızıyor. Çevresi ne bakınıyor. Sonra söyleyişi sürüyor. Cemile'nin tıkanığı, olaylar zincirini atlattığı, Türkiye sözcük bulamadığı yerde Ahmet yardımı alıyor. Baştan sonra biliyor Cemile'nin başkası gelenleri.

- Ziyamı yok Cemile, bulamadığın söz-

Cemile soruları kısa yanıtlarla veriyor. Cemile soruları kısa yanıtlarla veriyor.

Acaba aradığımız adreslerde çocukları bulabilecek miyiz? Hepimiz merak ediyoruz. Hele öğretmenleri Ula'ya sığınan o beş çocuğu... Bir türlü Ula'ya bağlantı kuramıyoruz.

- İşte bizim mahallelere girdik, diyor Ahmet, bakın bakın birçok binada boş pencere var. Buralarla hep bizim işlerimizi oturtuyorlar.

Şimdi boş. İptisi karanlık dediği gibi görünüyor. Giriş katı da kapalı, pancurlar iri. Daha birkaç ay geçmeden viraneye dönüşmüş. Belki geceleri baykuşlar da konuyor kimbilir...

- Burada da namaz kılınırlardı, diyor Ahmet, aradığımız adres buranın üstü. Bir umutla çıkıyoruz. Basyyoruz zile. Kapıya açan olmuyor. İntoyuz yıkık döğük merdivenlerden. Şimdi ikinci üçüncü adreleere gideceğiz.

- Baham mı? MAN-GHH'da çalışıyor, diyor Cemile, kaynakçısı. Bizi buraya getirdikten sonra da yitirdi az görüyorduk. Montaja gidiyorduk. Ki hafada bir geliyor. Delgi gibi sert bir adam. Her iki hafta sonunda hepimiz dayaga hazırlanıyorduk. Hele anam, hele o dilsiz garip... Ne çok da dayak yörü. Bizim bir hatamız olsa: "Se-nin doğurduklarını işi" deşip gene basıyor du dayğı.

Peki sebeb? - Camiye gitmemizi istiyordu. Başımızla örtecekmiş. Pantolon üstüne etek giyince kemişiz. Onun namusumuz. Namusunu iyi korumak zorundaymış. Gidiyoruz da. Orda da hocamın baskısı başlıyor du...

Cemile anlatırken ben MAN fabrikalarını bakıyorum. Kalın duvarlarını, yüksek yapılarını görüyorum. Üzerime yıkılacak gibi oluyor. Arkamı dönüyorum. Tepede, her yerde MAN reklamları... Gözlerimi indiriyorum, önümde dev kamyonlar, otobüsler geliyor. Hepsinin üstünde M.A.N. yazılı. Üstüne üstüne yürüyorlar sanki. Bizi erip geçecekler diye korkuya kapılıyor-m.

- Aklımız ermeğe başlayınca ablamla a-ramızda konuşmaya başladık. Anama acı-yorduk. O diyarda çalışıyoruz, anam da ev işlerini yapıyordu. Dövmeye ne hakkı vardı sanki... Birgün bizim kapımızı dinlemiş, ko-nuşmalarımızı işitmiş. Hızla açıp içeri gir-di. Bunları nereden öğrendiyorsunuz? Bunlar komünist fikirleri, dedi.

Çok korktuk. Komünist deyince rengimiz kaçtı. Bizi gene dövdü. Anama "Bunların so-rumluluşu senmiş, iyi bak bunlara" dedi. Ark-lık kapıyı örtmemizi yasak etti.

çok oluvermiş sanki. Ahmet, Hüseyin le konuşuyor, çocuklar, bizi dinliyor. Cemile'yi mu acaba?..

- Aradığınız çocuk yok bizde diyor Hüseyin. Bizimlikle hiç benzerlik. Bizim ki kursunda del gibi sever. Zamanında gider gelir... Birgün bile kalmışlığı yoktur.

- Olabilir, diyor Ahmet, üstelerim. Hüseyin Uzun emekli işlerinde apıyor sözü. Son derece ağırdır. "Gençliğimizi alabilir elinizden" diyor, "Şimdi de uğraş-tırıyorlar. Emekliliğini bağlaşılar ben de çekip gideceğim..."

Çaylar cerezler geliyor, yeşil içiyoruz. Evin kuzına dökül ediyor. Cemile ya-şında. Eve öylesine tatlı edimmiş bir gö-rünümü var ki... Cemile'yi öylesine göne-rerek süzüyor ki... Apık başını, alınına dü-şen saçlarını, pantolonunu... Tek tek her yanını, herşeyini inceliyor. Gözü Cemile'nin üstünde. Bize yap doldurup tekrar Ce-mile'ye bakıyor. Cemile onun için öylesine ulaşılmaz yerde ki...

Hüseyin'in soruları bitecek gibi değil. Birkaç saat sonra zor ayrılabiliriz.

...Ve intihar

Konumuzda dönüyoruz: - Sonra ne oldu Cemile?

- Öğretmenimiz kitap veriyordu. Yaşar Kemal'in, Orhan Kemal'in, Aziz Nesin'in ki-taplarını. Okudukça sevmişlik. Bize iyi ar-kadaşlık ediyorlardı. Beklemedim bir pazar günü bakanı gene "Bunlar komünist kitapları. Neden bulundunuz" diye kudur-du. Kitapları parçalayıp attı. Fena dövüldü bi-z. Gidip dind kitaplar, kasetler getirdi. Bun-ları okuyup, dinleyecekmiş. Gelince so-ra-cam, dedi. Biz babamızı sevmedigimiz için bunlar da sevmedik.

Gözlerimin önüne dökülen saçları ki ya- na ayrıp düştüyörüm. Süzükleri anyor sanki:

- Sonra hazırık sınıfından Alman sınıfı-na geçtim. 13 yaşını bitiriyordum. Almanca anlıyordum. Sınıfta oturup oturup geli-yordum. Hiç bir arkadaşım yoktu. Konuşa-madığım için bana güllü olurdun. Babam ge-lince verdiğin kitapları soruyordun. Yanıt veremeyince sopa. Anam araya girince sopa. Artık dayanacak gücüm kalmamıştı. Evde ne kadar yaşarsa iyi, kendimi öld-ürtmeye yelendim...

Gideceğimiz üçüncü adres uzak değildi. Yürüyerek vardık. Genç bir kadın pencere-de oturmuş, ben öğlü örlüyor, ben de ge-lip geçeni gözletiyordum. Zile bastık aynı kadın açtı. Genç Ahmet önde:

- Türk-Danış'tan geliyoruz. Akrabanı-

Bir Cemile'iste... Yüzlerce-belki-binlerce Cemile'den biri. İncecik, süslü gibi incecik ve 18 yaşında. Keder. Ellerini nereye koyacağını bilmiyor. Bir Cemile'iste... Yüzlerce Cemile'den biri...

zın çocuğu sizde kalıyormuş da onu so-ryama geldik. - Yok vallahi, diyor, nerde olduğuna bile bilmiyoruz. Keşke olmasa olsaydı, bizim ha-sımızla iç açacak. Yok burada. Olsa şerhlerim. Kocam kahvede, isterseniz gidip ondan so-ru-m.

Gözlerini kaçırıyor. Ahh o gözler... Ne müthiş birşeydir. İnsanı ele veren tek or-gan. Nöbetçi dikilimi yapıyor. Çocukları çok kendi başlarına bala geleceğinden kor-kuyor.

- Oyun salanlarma gidelim, diyor Ah-met, belki oralarda buluruz. Oberhausen kazan bir keçe, dünüp du-ruyoruz.

"Bu incecik omuzlar..." diyoruz, "bu incecik omuzlar bu yüklü nasıl taşır?" Oysa o "okul-dan, mahallenden anlatılan bütün arkadaşla-rım gibi, diyor, hepsi baskı altında bunalmış, hepsi kaçmak istiyor..." Ama nereye?

Omamı bulamıyor. - Babam ablamla birlikte geri dönüp te-melini döşüş işlemlerine başladı. Ben artık gençlik yurtdında kalıyordum. Gene yakamı burkardım. Fastiflerin derneğine gitmiş, be-ni kaçırarak ilmi adam ayardım. Arkama takıldılar, aylarca dışarı çıkamaz oldum. Hergün arayaba ben izliyordum. Fakat ka-pramırdılar.

Düşman gibi...

- Kardeşlerimle habertişiyor musun? - Evet. Ablamla yazıyorum. - Nasıl iyi mi? Gene buraya gelmek ist-i-yorum mı?

Evet. Ablam buraya dönmek için yeni-den pasaport almasa cabasına girdi. Artık abam 21 yaşındaydı. Gelbilirdi. Babamın an-gellemiçle tanışığı yoktu. Babam ablamın giri-şimlerini duymuş. Düşman gibi. "Kısa verir mi? Hemen bir mektup yazmaz? Hiç bir-burada komünist örgütleme gidip ge-liyor" diye sıkıyönetim komutanlığına şika-yet etmiş. Pasaportunu almadan birgün önce evimizi poliste basmış, aklı üstüne getiri-mişler. Ablamı alıp götürmüşler. Bir daha pasaport eline geçmemiş. Vermezler artık. Bir daha gelemez ablam, hiç gelemez...

Sustu Cemile. Gözleri dolmuşdu. Öf-keliydi. Babasına kin duyuyordu, ona dü-şmüdü. Ben ise başka şeyin düşmanıydım. Hiç duymuyordum babasına. Ben ise başka şeyi hüncüldüm. M.A.N fabrikası dev yapı-larıyla üstüne üstüne geliyordu. Nereye baksam M.A.N-GHH firmasını görüyordum. Reklamları, kamyonları, otobüsleri, yeni yeni inşaatlarıyla dev adamlar atıyor-du. MAN fabrikası GHH ile birleşmiş, da-ha da gelişmişti. Onbinlerce metreka-re-lik alanlarda yayılıp geliyordu.

- Peki Cemile, şu fabrikaya baksana bir. Baban burada çalıştı hep. Bu fabrika nere-ye buyurduysa, oraya gitti. Tam 20 yıl sür-di bu. Sizi, annenizi düzenli görmü. Onun yanında biliyiyemediniz. Kimbilir aklın-dan neler geçti. Kimbilir gerçek ol-mayan nice nice hayallerlerin tuttuğu oldu. İnsanlıkın akıverdi, başka birşey oluver-di. Ama ona sorarsanız, herşey sizin yi-yiğiz için yaptı. Öyle değil mi? Ne der-sin?

- Evet diyor Cemile suskun, hiç düşün-memiştim. Babam çok kısıkançı. Biz gözle-rinden irak olunca sınırları çok bozuluyor-duk. Başızma bir yığın şeylerin geldiğini sa-m-yorum, ondan gizledikmiş inanıyorum...

Üçümüz de durmuş M.A.N'a bakıyor-du. Yapılarıyla, bankalarıyla, reklamları, dev kamyonlarıyla üstümüze üstümüze geliyordu... Biz aradığımız öteki çocukları bulamıyor, güttükmiş her yerden eli boy dünüyoruz.

çocukların anneleri eğitimlerini yetersiz olduğu, bu çocukların yarınını hakedi ancak eğitimini görmediği gerçeğinden hareket eden Federal Almanya'daki yabancı örgütleri tüm yabancı çocuklar için iki dilli bir eğitimini geliştirilmesini ve tüm yabancı çocuklar için anadil dersini hakkını talep ediyorlar. Bu amaçla, Memorandum'da birinci model önerisi olarak, anadil dersinin Alman okullarında temel zorunlu derslerden biri olarak tanınması

alınması, de yandan zorunlu olması öneriliyor. Modeli, iki dilde okuma yazma öğretimi ve ikinci okul yılının sonuna kadar, çocukların, gerek anadillerinde gerekse Almanca'da okuma yazmayı tamamlamış olmalarını öngörüyor. Anadil yetkinliğine belli ölçüler (normlar) getirilmesi, günlük konuşma dilinde olduğu kadar edebiyat ve bilim dilinde de bu normlara ulaşması hedefleniyor. Eldeki

yetersizliği gerektiren hareketle, eğitim aracıların geliştirilmesi, de yandan yabancı öğretmenlerin anadil dersleri konusunda geliştirilmesi, yeni perspektifler, kendi alanlarında yeni bilgiler edinebilmelerinin sağlanması öneriliyor. Aile ile okulum sıkışıklığı de anadil eğitimi için vazgeçilmez bir koşul olarak öne sürülüyor. Böyle bir modelde, "ulusal", tek dilli sınıflar söz konusu değil. Ama eğitim dili çoğunluk dili olarak kalıyor.

Ölçüde bilmeden yabancı çocuklar için somut öneri, aynı dil konuşan öğrencilerden oluşan dilbirlikçi iki dilli sınıflardır. Memorandum'da iddia edildiğine göre Kanada, İsveç ve Berlin'deki Kennedy-Schule gibi okullarda yürütülen anadil eğitimi araştırmaları yeterli bir eğitim için aynı sınıftan ortalaması bir dil birliği sağlanması gerektiği sonucunu vermiştir. Çoğunluk dilini konuşan çocuklara göçmen azınlığın dilini konuşan çocuk-

da, azınlığın dilini konuşan çocukların güçlüklerle karşılaşması ve kötü sonuç almaktadır. Çoğunluk dilini iyi bilmeyen (örneğin Almanca'da) yetersiz olan öğrenciler çoğunluk dilini konuşan öğrencilerin birarada okudukları sınıflar, beklenen kaynaşmayı sağlamak bir yana, tam anlamıyla azınlık (göçmen) çocukların itilmesine ve ayrımcılığı yapmaktadır. Bu yüzden, zorunlu olan model aynı anadilden öğrencilerden oluşan ve iki dilde eğitim veren sınıflardır. Bu modelde anadil, aynı bir ders değil, bir eğitim aracı, eğitim dilidir. Bu modelde, yabancı çocuk anadilini ayrı bir ders olarak değil, eğitimin bir parçası, çeşitli derslerin okutulduğu dil olarak öngören ve sağlam bir anadil temeli üzerinde diğer dil öğrenmesi ve gelişmesi de kolaylaşacaktır. Bu model somutlanacak olursa, okuma yazma, birinci ve ikinci eğitim yıllarında anadilde süreç ama hemen yandırı ikinci dil Almanca'da da aynı yoğunlukta yapılacaktır. Burada iki dilde alfabe ve diğer ders kitapları ile çalışmak gerekir. Daha ileri sınıflarda, iki dilin birlikte öğretimi geliştirilecek ve çeşitlendirilecek, örneğin iki dilin birbirine çeviri, iki dilde hikaye, oyun vs. işin içine girecektir. Sosyal bilimlerde, anatoloji ile ilgili bölümler anadilde; göç temasıyla ilgili bölümler ise ötekilen (yani çoğunluk) dilinde okunacak. Benzeri diğer derslerde aynı durum gözönünde bulundurulacaktır. Sanat, müzik, spor gibi daha çok eylem dönük olan derslere, yabancı ve Alman çocukları birlikte zaimeldirler. Memorandum daha ileri sınıflarda da iki dilde eğitimin programını çizmekte, derslere ve konulara göre hangi dilin öne geçmesi gerektiğini saptamaktadır. Örneğin matematiği, biyoloji ve diğer doğa bilimleri için dilin eşit kullanılması; sosyal bilimlerde daha önce dilin getirilen ilkeye bağlı kalınması önerilmektedir.

Memorandum, modelin güdümlü ve denetimli biçimde denemesini, iki dilli programlara acilen geçilmesi, sonuçların alınması ve değerlendirilmesi, yabancı öğrenci velileri ve yabancı örgütleri sıkı işbirliği sürdürülmesini aşgari talepler olarak formüle ederek son bulmaktadır.

BİR BİLİM ADAMININ GÖRÜŞÜ

Liebe-Harkort, "Memorandum"daki ikinci modeli eleştiriyor

"Baviera Modeli" ile ortak yanları olan bir model savunamayız

Yukarıda sözü edilen Memorandum yabancı sorunları ve dil sorunlarıyla ilgili çevrelerde, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (GEW) çevrelerinde tartışılmalara yol açarken, belgedeki görüşlere etekli bir eleştiri, dil konusunda ve yabancı sorunlarında uzman bilim adamı, Bremen Üniversitesi Profesörlerinden Klaus Liebe-Harkort'dan geldi. Liebe-Harkort "Memorandum'un kamuoyuna sunuluş biçimini eleştirerek, "Biz" diye konuşan ve Memorandum'u hazırladıkları ileri sürülen yabancı örgütlerinin hangileri olduğunun açıkça belirtilmediğini, yine çalışmaları katılan dilbilimcilerin kimler olduğunun da açıklanmadığını hatırlatarak başladığı eleştiri yazısında, öncelikle, yabancıların anadil sorunlarının ihmal edildiğini, bunun ayrımcılığı ve yabancıların soyutlanmanın bir parçası olduğunu, durumun çocukların gelişmeleri üzerindeki olumsuz etkilerini vurguladuktan ve bu konuda "Memorandum'da gösterilen hassasiyete katıldığını belirttiikten sonra, şöyle diyor: "Eyaletlerin yabancı öğrencilere ilişkin resmi politikaları, temel olarak okulum bulundukları bölge veya bölge çevresinde yabancı çocukların yoğunluğuna göre iki üç noktaya yöneliyor: Asimilasyon (özümseme) veya segregasyon (ayrımcılık). Her iki politika da, sözü edilen kesinlik toplumsal yaşama eşit haklarla katılmalarını engellemeyi amaçlıyor." "Memorandum'u hazırlayanların, her iki eğitim politikası "model"inin, yani hem asimilasyon hem de segregasyon modellerinin uzun erimde, bir ölçüde de daha şimdiden çocuklar için bir daha onarılmayacak sonuçları olduğu değerlendirmesine katılıyoruz."

Klaus Liebe-Harkort daha sonra, eğitim dâirelerini, eğitim makamlarının iyi niyet ve etkililiklerini gövnererek iddia anadil eğitimi modelleri geliştirileceği değerlendirilmelerine katıldığını, de yandan Federal Almanya'daki iki dilli sınıflar uygulamasının, çeşitli yetersizlikler yüzünden fırsat eşitliği sağlamanın çok uzak olduğunu ileri sürerek, bu olumsuzlukların Baviera modelinde yeterince ortaya çıkacağı değerlendiriyor ve şöyle devam ediyor:

".....Anadil derslerine yönelik girişimi kabul ediyor ve selamlıyoruz. Birinci model (Normal eğitim sistemi içinde anadil dersleri modeli) geliştirilmesi gereken, kabul edilebilir ve olanakları aynı tek kılıf olarak görüyoruz. Eleştirilerimiz "iki dilli eğitim programı" üzerindedir."

Bundan sonra ise, Liebe-Harkort, bu teklifi hazırlayanların ortaya gızlı bir "yabancı eğitim" programı koymuş olduklarını ve "di dilirlikli iki dilli eğitim" programının Baviera modelinde ortak yanlarını sorguluyor. Bu ortak yanları nelerdir?

"Modelin Baviera modeline benzerlikleri arasında da belirleyici ortak yan aynı anadilden yabancı sınıfların ayrılmamasıdır. Bu sınıflar Baviera'da tüm okul dönemi boyunca süren iki dilli eğitim programında 4 ile 6 okul yılı sürmektedir. Ancak 8 yıl sürmesi de olanaklıdır. Her iki modelde de ders (eğitim) dili olarak ana dil ikinci dil olan Almanca'dan ayrılmaz."

Klaus Liebe-Harkort, "Memorandum'da ortaya konan iki modelden sadece birisinin, anadil eğitiminin geliştirilmesine yardımcı olacağını vurgulamakta ve kendisinin de, anadil çocukların öğrenim süreci ve okul hayatının bir parçası haline gelmesini ve fırsat eşitliği veren bir eğitimin olmaması olumsuz koşulu olduğunu kabul ettiğini açıklamakta ve anadil verilen önemi özellikle şöyle temellendirmektedir:

1. Yabancı ailelerin ana dillerinin Federal Almanya'nın toplumsal ve eğitimel politikaları çerçevesinde alınması yabancıların toplum dışına itilmesini bir ölçüde engellerecektir. Her iki dilde yabancıların anadilini iyi sayan asimilasyon ve segregasyon (özümseme ve ayrımcılık) politikaları karşısında, entegrasyonun (nyum) aynı bir politika olarak anladır kazanımının bir yönü de budur.

2. Anadillerinin bütünsel bir eğitim sistemi içinde arız ve aynı zamanda erişilmesi gereken bir amaç olarak tanınması, yabancı öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları güçlükleri azaltacak, onlara düşüncelerini sistematikleştirebileceği ve kavrayarak kullan-

bilme açısından yardımcı olarak aynı zamanda Almanca'nın da daha sağlam bir temele oturmasını sağlayacaktır.

3. Anadilin daha iyi öğrenilebilmesi yabancı çocukların aileleriyle ve kendi çevreleriyle daha iyi anlaşabilmelerini olanaklı kılacak konuşmalarında ortaya çıkan küçük çatışmalarından doğan sorunları hafifletecektir.

4. Yabancı çocuk, ülkesinde olup bitenler, ülkesinin edebiyatı ve değerleriyle ancak anadil yardımıyla bağlantı kurar. Bu konuda eksiklik, ikinci konuşma diliniyle köprüleri atmasına, de yandan Almanya'daki tek yönlü kitle iletişim araçlarının etkisinde daha kolay kalmasını sağlayacaktır.

5. İki bir anadil bilgisi aynı zamanda ileride vatana dönüş konusunda daha özgün ve sağlam bir karara varılabilecek olanak tanıtacaktır.

Klaus Liebe-Harkort'un, GEW içinde de geniş taraftar bulan görüşünün özetli şöyledir: "Memorandum'da yer alan ve sonunda Baviera Modeli'nin diğer bir biçimi olan di dilirlikli (Yeni aynı dil konuşan yabancı öğrencilerden oluşan sınıflarda) iki dilli eğitimi kesinlikle reddederken Memorandum'da da birinci model olarak yer alan, müfredat programında 4-6 saatlik zorunlu ek ders olarak konuşma anadil eğitimi desteklemekle yalnız bunun bütünsel bir entegrasyon anlayışı içinde, tüm eğitim sistemiyle bütünleştirilerek ve uygulamadaki teknik olanakların artırılması, uygun ders programları, uygun eğitim araçları sağlanması yoluyla yapılmasını önermektedir. Lieber Harkort kimi pratik önerilerde getirmek ve yazısını şöyle sonuçlandırmaktadır: "Alman di dilirlikleriyle birlikte çalışması olan ve Memorandum'u hazırlayan bir dizi yabancı örgütünden üyelerini, anadil konusunu kamuoyunda açık tartışmaya getirecekleri için kuttarken, Memorandum'daki birinci modelin normal eğitim sistemi çerçevesinde yabancı çocukların anadil dersleri için bütünsel olarak bir genel çerçeveye doğru verilmiş bir eğitim olarak kabul ediyoruz. Memorandum'da bu birinci modelin yeterince geliştirilmemiş olması ve ikinci modelin açıkça tercih edilmesini eleştiriyoruz."

OKUYUCU POSTASI

Hele önce fişine bakalım

Memlekete gittik geldik, onu anlatıcağım. Yıllardır gidemiyorduk, burnumda tutuyordu memleket hasreti. Dayanamadık, herşeye rağmen bulup buluşturduk, yola çıktık ve Kapıkule'ye vardık. 50 milyon insandan 50 temiz görevlinin bir türlü bulunamadığı, milyonluk rüşvet olaylarının eksik olmadığı Kapıkule'ye...

Anket fişlerini doldurup polise uzattım. Pasaportu birine baktı fırlattı, diğeri fırlattı. Benim pasaporta baktı baktı, "Vay, Türkiye'ye hoşgeldin" dedi alaylı, "Hele önce bir fişine bakalım da, sen neyin görelim." O gitti ve hemen ardından bütün Kapıkule'yi anlatan "Estergon Kalesi" marşı başladı. Öyle ya, Avrupa'dan centken geliyoruz. Geldi ve önüne fırlattı pasaportu. Yere düşmek üzereyken yakaladım.

Triptik işi için ikinci bir görevli gittim. O da oturum kartındaki fotoğrafı sağındaki soldaki arkadaşlara gösterdi. "Hayrola birşey mi var?" diye sorduğunda, "Hiç, eskiden güzel bir yaklın varmış. Şimdi neden yok acaba?" diye yanıtladı. Ardından ikinci bir soruyu üzerine basa basa sordu: "Dört yıldır neden gelmiyorsanız, yoksa şimdiki memlekete rahat buldun da mı geldin?"

Giriş damgasını vuracak olan üçüncü görevlinin önüne gidiyorum.

- Nerelisin?
- (...)
- Hangi mahalleden?
- (...)
- Vay be demek ki sen de o meşhur mahalledensin.
- (...)

Bizim mahallelilerin anlatıklarına göre, 12 Eylül'de askeri operasyonlar sonucu bu mahallede yüzü aşkın kişi öldürülmüş. Görevli, bu şekilde bağlattığı soruları bana bazı kişileri tanıyan tanımadığını sorarak sürdürüyor ve beni her zaman bulabileceğimi bir adresi istiyor. Bu arada sürekli marşlar çalıyor. "Dinle, dinle" diyor bana. "Bak bu müzik senin için çalıyor."

Göçmen işçi çocuklarının eğitimi

Bugün Batı Avrupa'da yaşamak zorunda kalan göçmen çocuklarının eğitim sorunu bir kördüğüm gibi çıkmazdadır. Konuyla ilgili birkaç örnek Belçika'dan vermek istiyorum. Burada ana-babaları çalışan ailelerin küçük çocukları üç yaşında ana okuluna gidebilirler. Anadilini dahi konuşmayan bu minik yavrular Türkiye hiç bilmeyen bir Belçikalı öğretmene teslim edilirler. Üç yıl boyunca Türkiye konuşulmayan sını-

fa devam eden bir çocuk daha önce bildiklerini de unutmuş olur. Altı yaşına dolduran bu çocuklar ilkokula başlar ve üçüncü sınıfa geçene dek hiç Türk öğrenmezler. Beş yıl sonra bir Türk öğretmenini haftada 45 dakika dersine gimesi ile ne öğrenebilirler? Kaldı ki, bu dersler de normal ders saatlerinin dışında, saat 4-5 arası yapıldığından katilim az olmaktadır. İllokulu bitirenlerin yüzde 50'si meslek okullarına gider. Meslek okullarından mezun olanların oranı ise yüzde 51 bulmaz. Ünlerviteye ise binde beşi bile ulaşamaz.

Konuyla ilgili birkaç aç gerekcek daha: Tanıdığım bir işçi arkadaşın ortaokul sınıfa giden onaltı yaşındaki kızına "at nedir?" diye sordum bilemedi. Ablası ise "dagadag, dagadagkoşan (cheval) değil mi?" dedi.

Yine bir gün 15 Türk çocuğu bulunan beşinci sınıfa girdim. Çocuklardan "lütfe" kelimesinin Fransızca'nın yazmalarını istedim. "Lütfe ne demektir?" diye sordular. "S'il vous plaît" deyince hepsi parmak kaldırarak yazmak istedi. Ancak hiçbir kelimeyi kuralına uygun yazamadı.

Avrupa ülkelerinde eğitim gören göçmen işçi çocukları çok dilli disizler olarak sakat yetiştirilmektedirler. Kaldıkları ülkelerin yabancıları oldukları gibi kendi ülkelerinin de yabancılarıdır.

Bu irkütücü ve acı gerçek Batı Avrupa ülkelerindeki okullarda sürüp gitmektedir. Yabancıların eğitimi ile ilgili Avrupa topluluğunun kararı bağladığı bir belge mevcuttur. 21 Ocak 1974 Avrupa Topluluğu Bakanlar Konseyi kararlarında şöyle denilmektedir:

Normal ders programı içinde göçmen çocuklara ana dillerinde dersler verilmelidir. Ve çocuklara öyle bir eğitim verilmeli ki, çocuğun kendi ülkesinin dilinden ve kültüründen koparılması önlenmelidir.

Ortak Pazar Ülkeleriyle Ortak Pazar'a dahil olmayan ülkelere gören göçmen çocuklar arasında hiçbir ayırım yapılmaz.

Göçmen çocuklara anadilinde eğitim verilmek göçmen öğretmenlerden faydalanılmaktadır.

Salat Joosse, Belçika'da Başbakanı Gu-

OKUYUCU FIKRALARINDAN SEÇMELER

Elektrik nereye girmiş?

Köylünün biri "anarşist avı" sırasında Cunta'nın işkencecilerinin eline düşmüş. Gariban köylünün kimi devrimcileri evinde sakladığı ihbar edilmemiş. İşkenceciler şimdiki ondan evinde kimleri sakladığını ve onların nerede olduklarını söylemesini istiyorlarmış. Ancak ağzından tek kelime bile alamamışlar.

Tekme, tokat, sopa, falaka, aç bırakma, uykusuz tutma... r-ih, sonuç vermemiş. Köylünün ağzından tek kelime çıkmıyor. Sonunda elektrik vermeye karar vermişler. Bağlamışlar elektrotlar, fukara köylünün ellerine, kulağına, parmaklarına ve her aşamada voltajı yükselterek elektrik işkencesine başlamışlar. Köylü a-cıdan kırılıyor, kırılmayıp muşama tek kelime de söyleyemiyormuş.

Cunta elebaşlarından birine haber salmışlar, "Önce işkenceye rağmen konuşturamadık paşam" demişler. Cuntacı paşa işkenceyehaneyeye biz-

zat gelmiş ve tam da dedikleri gibi olduğunu görüp pek kızmış.

- Sokun, demiş elektrotları arkasına iyice sokun da görsün dünyanın kaç bucağ olduğunu.

Dediğini yapmışlar ama bu sefer köylü kıvrınmayı bırakıp katla katla gülmeye başlamış. "Dur, çüş" para etmemiş. Adam durmadan gü-lüyor, katla katla kahkahalar atıyor-muş. Cuntacı deliye dönmüş, ba-ğır-mış:

- Deli misin be adam, demiş gebereceksin, sen tutmuş güliyo-rsun. Ne var bunda gülecek?

Adam kahkaha arasında cevap vermiş:

- Nasıl gülmem, demiş, yıllar-dır köylüme elektrik istedik ol-mazdı. Şimdi bunda yıldır bizim güle sokamadığımız elektrikli en olmayacak yerime soktunuz, na-sıl gülmem?..

Bilmece

- Bu yıl ki Nobel Tıp Ödülü, Evren'e verilecektir. Bil bakalım neden?
- Neden?
- Çünkü "Doğramacı" diye yepyeni bir mikrop keşfetmiş...
- Hadi ordan sen de... Amerikalılar o mikrobı yıllar önce keşfetmişlerdi, Evren'e de onlar tahiti zaten...

Kreuzberg Gençlik ve Uyuşturucu Bağımlılarına Yardım Merkezi'nin Türk ailelere ve gençlere duyurusu

Uyuşturucuya bağımlı mısınız veya aile fertlerinizin bir uyuşturucu mu kullanıyor? Örneğin: EROIN, ESRAR, LSD, HAP, ALKOL, vb. Kendinizi kurtarmak veya bağımlı olan aile fertlerinizi yardımcı olmak istiyorsunuz, fakat çaresizsiniz. Bilgi edinmek için bir sosyal kuruluş olan Gençlik ve Uyuşturucu Bağımlılarına Yardım merkezi'ne başvurunuz.

Böylece, düpedüz izine gelenleri da-
ha kapıda sorguya çekiyorlar. Memle-
keti görmek gerek. Yolda askerden,
kenitte polisten geçiliyor. Arkadaşı-
mızın birine polis, "O kadar çok gö-
revli var ki, bazen kendimize iş çı-
kartmak için eskiden alınmış olanları
tekrar tutuklayıp sorguya çekiyorsunuz"
demiş.

T.H./Amsterdam

Anarşi mutfağa girdi

Gecen yıl umutlar Özal'a bağlanmış-
tı. Ordu terörü önlemişti, Özal da ekono-
milyi düzeltip halkı sıkıntından kurtar-
ırdı. Gecen yıl yurttaşı bütün devleti
böyle diyor. Bu yıl dostlarımız, yakın-
larını farklı konular buldum. Hayrinin
umutları kırılmış. Artık Özal'dan hayır
gelmeyeceğini anlıyorlar. "Sokakta
anarşi bitti, hyl güzel ama şimdi de
mutfağa anarşi girdi" diye konuşuyor
karşılaştığım insanlar. Hepsi bu işin böy-
le uzun süre yürümeyeceğini söylüyor.
Gerçekten fakirlik artıyor. Millet eti ka-
şap vitrinlerinde görüyor sadece.
Öyle görünüyor ki, mutfaftaki anar-
şi günün bunların sonunu getirecek.

Admin açıklanmasını istemeyen
bir okur/liseç

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma gün-
leri çıkar. Herausgeber: Vereinigung für
Völker Verständigung und Solidarität, 1000
Berlin 44, Donaustr. 1. Verantwortlicher
Redakteur: Ahmet Kardım, Zentralredak-
tion und Anschritt aller Veranschaltun-
gen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92
Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke
Rollenoffset, 1 Berlin 48 Sänstgstr. 49, Bank-
ka Hesa: Vereinigung für Völkerverständ-
igung und Solidarität, Postcheckkonto
461 432-100, BLZ 100 100 10 Postcheck-
amt Berlin-West Abone Kossula: Federal
Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı)
30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. Tamselli-
kiler-Fransa: Paris, Tel: 01-258 26 90,
Belçika: Brüksel: B.P. 83, Hollanda: Am-
sterdam, Tel: 020-942323, İngiltere: Londra,
Tel: 01-340 47 39, Danimarka: Kopenhagen,
Tel: 01-707 506, İsviçre: Stockholm, Tel:
08-367 576, Yazışma adresi: Box 5067
163 05 Spanga.

Nerde eski Türkiye

Altı yıldır Türkiye'ye gitmiyordum. Bi-
liyorsunuz 12 Eylül öncesi ortamda in-
sanın mekâmetinde keyifle bir tatil
yapma isteği içinden gelmiyordu. Bu,
benim için en azından böyledir. Son-
ra darbe oldu. Bu defa da süngü göl-
gesinde gezmekten, hasret çekmek
yeğdi dedim.

Bu yıl, sivil hükümet var, durum iyi-
leşmiştir diye, meklemekte gittim. Giti-
liğime de geçedim de bin pişman
oldum. Bir defa fiyatlara akıl erdireme-
dim. Güya devalüasyon yapıyorlar; bu-
na rağmen bozdurduğum Kron'lar su
rağı gitti.

lyki sivil hükümet gelmiş; asker polis
teröründen geçmiyor. Tüfek elde da-
laşan askerler her köşebasinda insa-
nın karşısına çıkıyor. Sokakta bu te-
rörden tam kurtulduğum derken, insanı
evin içinde yakalıyorlar. Bu defa en bü-
yük baş televizyonda karşımıza çıkıyor.
Haberler Atatürk bzentisi Evren ile baş-
layıp Özal'la bitiyor. Dünya haberleri
derseniz, sadece olumsuz olaylar yan-
sıtıyor. Sanki bu haberlerle, halka Tür-
kiye'nin cennet olduğunu yutturacak-
lar...

Ne yazık ki hala, Ordu'nun terörü
önlediği, meklemekte "huzur getirdiği"
masalları insanları var.

İçiler, memurlar, yani maasgılar yanıp
kavruyorlar. Ticaret yapanların tek ma-
rifeti, daha fazla uç kağıt, daha fazla
kâğıtlamak. Ahlak düzeyi ne yazık ki
düşüyor. Nerede eski Türkiye diye di-
ye döndüm, buralara.

Admin açıklanmasını istemeyen
bir okur

hayatını idare eder.

Saint Joosse Belediye Başkanı Gu-
deli ilerici ve kendisi de yabancı oldu-
ğundan bu kararlardan faydalandı. Gu-
deli dokuz yabancı öğretmenin ders
programı içinde anadil eğitimi yapma-
nın kabul etti ve görevle başladı. Ocak
1980'de başlayan bu faydalı girişim ne
yazık ki uzun sürmedi. Bugün Belçika'da
gerici hükümet iktidarda ve hükümetin
gerici belediye başkanları göçmen iş-
çileri karşı cephe almış durumdadır. De-
ğil eğitim olanağı belediye sınırları içi-
nde oturum dahi vermemektedirler.

Başka bir yol veya dayanak noktası
kalır mı? Evet, başka bir yol ve çok
güçlü bir dayanak noktası var. O da,
tüm politik, demokratik örgütlerin, iş-
çi ve öğretmen sendikalarının ve ayrıca
çocuklarının eğitimine önem veren tüm
ana ve babaların birliği ve beraberli-
ğidir. "Hak verilmez alınır", yeter ki ö-
rgüt ve bilinci olarak bildiklerimizi pra-
tiğe uygulayabilmiz.

Admin açıklanmasını istemeyen
bir öğretmen/Brüksel

Türkiye'yi tanıtmak

Kopenhag'dan Münster'e giderken
tren aktarması için indim Hamburg'da
biraz dolaştım. Tren garından çıkıp şeh-
re açılan ilk caddeye girip 70-80 met-
re gitmeden, bir ayakkabı mağaza-
nın önünde bir Türk boya sandığı kur-
muş, ayakkabı boyuyor. Yanında Türk
milli gysileri giydirilmiş plastikten bir
manken. Arkasında ayakkabı tezgahına
dayanmış bir metre kareden biraz bü-
yükçe bir tahta, üstünde Türkiye'den
birkaç manzara resmi. Bu manzara re-
simlerinin yanında bir de "Boya be-
dava", Altında, bunu bir Türk seyahat
bürosunun Türkiye'yi tanıtmak amacı-
yla yaptığı yazılmış.

Benim gibi başka Türkler de seyre-
diyorlar. Seyircilerden biri yaklaşıp
sorunca, boyacı "Bunu Türkiye'yi ta-
nıtmak için yapıyoruz" dedi. İşleri-
mizin yazılı Almanca'yı anlamadıkları
belliydi. Bu açıklamadan sonra dağı-
lılar. Giderken yüzlerine baktım, kız-
gındılar.

Türkiye deyince ayakkabı boyası,
Türk denilince ayakkabı boyacıyla ola-
rak mı tanınacağız? Evet Türk burju-
vazisinin amacı bu.

Alt/Münster

Büyük bünnet için bir an önce belirlenmiş ve oluşturulmuş
Bağimliarna Yardım Kurumu'na başvurulmuştur.

Bizler,
Üyusturucu bağimliarına tedavi imkanları hakkında bilgi verip, tedavi
olanakları sağlamaya çalışıyoruz.
Üyusturucuya bağimliarın resmi dairelerle ile olan işlerine yardımcı olu-
yoruz. (Örneğin, oturma müsadesi almada)

Hapishane ve kliniklerde bulunan bağimliarın ziyaret ederek, onların
sorunlarına çözüm yolları bulmaya çalışıyoruz.

Resmi makamlara karşı sorumlu bir kuruluş değiliz. Bilgi edinmek veya
yardım görmek için kuruluşumuza müracaat edenler hakkında polise, adli
makamlara ve benzeri kuruluşlara KATİYEN BİLGİ VERİLMEZ.

Görüşme saatlerimiz:

Pazaritesi - Cuma: 10.00 - 18.00

Telefon : 611 80 41 / 42

Adres : JUGEND UND DROGENBERATUNG

: KREUZBERG e.V.

: Skalitzer Strasse 50

: 1000 Berlin 36

: U-Bahn Görlltzer Bahnhof

Türkiye Postası

Adi-Soyadı:

Adresi:

Ülkesi:

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,
Postcheckkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Ber-
lin-West Hesabına yattırmaz ve bu abone listesi beşikte herale makbuzu
nuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 ad-
resine postalayınız.

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Tarih:

ABONE BEDELİ

	F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
6 aylık	30,- DM	600 BF	120 kron	85 FF	8.40 £	35.6	95 kron
1 yıllık	60,- DM	1200 BF	240 kron	170 FF	16.80 £	70.6	190 kron

İsviçre'de polis bir siyasal sığınmacıyı Türkiye'ye iade etti

Türkiye'de 8 aylık tutukluluk sırasında işkence gören ve tahliye edildikten sonra yurt dışına çıkararak İsviçre'den sığınma isteyen bir ilerci, Ağustos ayının sonunda İsviçre polisi tarafından Türkiye'ye gönderildi.

Şu anda Türkiye'de olduğu ve henüz yakanınmadığı için adını açıklayamadığımız T.K. adlı ilerci, geçtiğimiz Mayıs ayında İsviçre'ye gelecek sığınma başvurusunda bulunmuş ve doktordan aldığı bir raporla da işkence gördüğünü kanıtlamış ve ayrıca yurtdışında yaşayan tanımlar da göstermişti. Sığınma başvurusundan iki ay kadar sonra, T.K.'nin La Chaux-de-Fonds kentindeki evine gelen polisler kendisini alıp götürdüler.

Treni Cenevre'de karşılayan kentlin İnsan Hakları grubunun duruma müdahale etmesi üzerine polis "iade işlemini" durduracağına ve T.K.'yi "kampa göndereceğine" dair bir kez daha söz verdi. Fakat bu söze rağmen T.K. iki gün sonra Cenevre'den kalan bir uçakla Türkiye'ye gönderildi. Cenevre İnsan Hakları Grubu durumu öğrenip müdahale ettiği sırada, T.K.'yi Türkiye'ye götürürken uçak İstanbul'a inmişti.

C. Kemal Altun'u ölüme iten Federal Almanya makamları olmuştur

Cemal Kemal Altun ölümünün birinci yıldönümünde anıldı

Cemal Kemal Altun ölümünün birinci yıldönümünde, 1 Eylül günü Batı Berlin'de öldürülen bir toplantıya anıldı.

Altun, Türkiye'nin iade istemi üzerine 5 Temmuz 1982 günü Federal Alman makamları tarafından tutulmuştu. Sığınma başvurusunda bulunduğu halde bir yıl aşkın bir süre her an Türkiye'ye iade edilme tehdidi altında Batı Berlin'de cezaevi hücrelerinde tutulan Altun, geçtiğimiz yıl 30 Ağustos günü sığınma başvurusunu görüşen duruşma sırasında mahkeme sanığın penancesinden atılarak intihar etmişti.

Cemal Kemal Altun'u ölüme iten ellerin başında İçişleri Bakanı Zimmermann gelmekteydi. Öteden beri Türkiyelilerle demokratlara düşman bir tutum izleyen Zimmermann, Altun olayında Türkiye'deki faşist Cunta ile tam bir işbirliği içinde olduğunu saklamadı. Türkiye ile Federal Alman hükümetleri Altun konusunda açık bir pazarlık yürütmüşlerdi. Sözde güvenceler vermişti Cunta. Federal Alman Büyükelçiliği temsilcileri Altun'u Türkiye'deki hapisine ziyaret edip duruma bakaçaklardı. Federal Hükümet Türkiyeli demokratlara fedai de eli kanlı cuntacılarla güvenmeyi yeğlemişti.

Kemal Altun olayı Federal Almanya'nın siyasal sığınma hukukunda kullandığı çifte ölçü bir kez daha sergiledi. Sosyalist ülkelerden kapıları kapıları ardına kadar açan Federal Almanya, Türkiye gibi NATO ülkelerinden gelen "siyasal sığınma başvuralarına" karşı ildi. Sosyalist ülkelerden kaçan ötekiler başına basıp, çeşitli olanaklar sağlarken, diğerlerinin dosyalarını yıllarca bekletmekte, bu kişiler açsıyaları, bıkırcı ve caydırıcı peykok engellemi ile karşılamakta idi. Öte yanda, Federal Almanya hükümeti, hele CDU-

CSU iktidarından sonra, Türkiye'de rejim karşıtlarına yönelen ağır baskı ve işkenceyi kurumlardan bir saldırı olduğunu kabule yanaşmamaktaydı. Kemal Altun olayı bu tutumu çok çarpıcı ve acı bir biçimde ortaya koydu. Türkiye'deki faşist yönetimin baş desteğini oluşturan merkezlerden biri olan Federal Almanya'da siyasal sığınma başvurusunda bulunanlar "yardımına koşacak birer demokrat" değil, "siyasal bir düşman" durumundaydı. Federal Almanya makamları Altun'u emperyalist-kapitalist sistemin bir düşmanı olarak gördüler. Altun'u ölüme iten en önem-

li neden belki de bu tutum olmuştur.

Federal Alman polisiye Türkiye'deki diktatörlük arasındaki işbirliğini yaşamını feda ederek protesto eden Altun'un ölümü Federal Almanya'da ve bütün Batı Avrupa ülkelerinde geniş yankılar uyandırmıştı.

Cemal Kemal Altun'a ölüm DDR'den kaçan katile özgürlük

Bütün hukuk kurallarına aykırı olarak Cemal Kemal Altun'u Türkiye'ye iade etmeye kalkın ve böylece kendisini ölüme iten Federal Almanya makamları, Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde (DDR) cinayet işleyerek Federal Almanya'ya kaçmış bir katili serbest bıraktı.

DDR vatandaşı Frank Dieter Weissgerber, bundan bir süre önce DDR'da giriştiği bir soygun sırasında 24 yaşındaki Ingolf Haasner'i öldürmüştü ve ardından Federal Almanya'ya sığınmıştı. DDR makamlarının iki kez "iade edilmesini" istemiş olmasına rağmen, Weissgerber 17 Ağustos günü Hamburg'da görülen mahkemesi sonucu serbest bırakıldı.

Düsseldorf'da politik tutuklular ve 1256 aydınla dayanışma gecesi

Düsseldorf'da, Ağustos ayının 25'inde VVN (Antifasistler Birliği) ve Türkiye'deki Tutuklulara Dayanışma Komitesi, Türk Danış binasında bir dayanışma toplantısı düzenlediler. Toplantıda, Köln GEW sendikası üyelerinden ve Haziran ayı içinde Türkiye'de duruşmalarda izlemeye çalışmış olan Rheindal Hocker, VVN Düsseldorf Yönetim Kurulu üyesi Walter Bloch, Türkiye'de 2,5 yıl Cunta cezaevlerinde tutulmuş bir kadın gazeteci, Türkiye'deki baskılar sonucu yurtdışında yaşamak zorunda kalmış bir kadın avukat, ve İnsan Hakları Komisyonu'ndan bir yetkili yaptıkları konuşmalarda Türkiye ile ilgili gözlemlerini anlattılar; toplumsal ve ekonomik yapıyı sergilediler ve Cunta zindanlarında sürdürülen işkencelere ilişkin bilgi verdiler. Konuşmasında, "Türkiye'de demokrasiye dönüş demagogileri yalnızca politik propaganda, gerçekce baskı ve terör tek yönlü ideoloji ile hüküm sürüyor" diyen Rheindal Hocker bunun somut örneklerini verdi.

Ayrıca Hocker radyo ve televizyondan duyurulan her konuşma erimesine karşın Avrupa'da basın ve yayın organlarının Sacharov'un karışının sinir krizleri geçirildiğinin görüldüğünü günlerce ekranda tutarken, Polonya'da "Solidarnos" sendikasının iki üyesinin tutukluluğu günlerce görüldükten, Türkiye'de tutuklu aydınların, barış yöneticilerinin ve sendikacıların ciddi durumlarına yansımamın, ülkelerin Cunta yönetimi ile işbirliği içinde olduklarının bir belirlisi olduğunu söyleyerek eleştirdi.

Toplantının sonunda oybirliği ile alınan bir kararla Federal Almanya hükümetine ve Ankara'da Evren-Özal yönetimine bir protesto mektubu gönderildi.

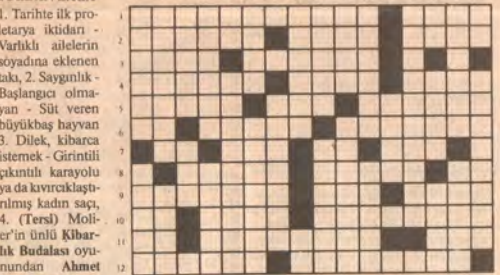
CEMAL KEMAL ALTUN
(1960-1983)

BULMACA

GÖNÜLLÜ MUHABİRİN NOT DEFTERİ

Gazetenin can damarı: Gönüllü muhabir

1. Tarihî ilk proleteraryo iktidarı - Varlıkları ailelerin sayısında eklenen tala, 2. Sayınlık-Başlangıcı olmayan - Süti veren büyükbaş hayvan 3. Dilek, kibarcı istemek - Girintili kıntıllı karayolu 4. ya kıvrıksaklınlımsı kadın saç, 5. (Ters) Moliere'nin ünlü Kibarlık Budalası oyunundan Ahmet Vefik Paşa tarafından yapılmış uyarımla - Aşağıya doğru meyilli yol - (Ters) Olimpiyat şampiyonlukları da olan iki güreşçi kardeşin söyüldüğü, 5. (Ters) uçucu ve yancı bir gaz - İngiliz uzunluk ölçüsü - İhtiva eden, maddem, 6. Kırmızı - Türk çini sanatının özgün renklerinden biri olan yeşille mavi karşını bir renk - Yeni Dünya diye de anılan akara, 7. Yağlı kara - Ortadoğu'da bir göl - En küçük zaman birimi - Nicelik sorusu, 8. Lale bahçesi - Tavar, tutum, davranış biçimi - Zaman ölçer, 10. Kimyada manganer - Bir erkek adı - (Ters) İskandinavlar'nın ünlü masal ustası, 11. En kısa zaman birimi - Cinayet işleminde ya da cinayeti doğrudan yönlendirmiş kişiler için kullanılan bir deyim - Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin resmi haber ajansının kısa yazılışı, 12. (Ters) Almanya'nın Belçika sınırına yakın bir kenti - 1960'lı yılların en ünlü şarkıcılarından biri (adı ve soyadı).

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Yağlı alınmış zeytin küpesi - Batı Avrupa'da bir halk, 2. İstanbul'da bir semt - Onun gibi yar olmaz, 3. Gerileme, geri çekilme - İkel bir ırnak ya da deniz taşıtı, 4. Bir yerlerden meydana gelmiş, bir şeyin aslı (eski dilde) - (Ters) Bir tür ceylan, 5. (Ters) İskandinavlar'ın değerli kağıt - Edebiyatta naturalist akımın en özgün temsilcilerinden, ilerici, demokrat Fransız romancı (adı soyadı), 6. Parlaklığı, mikropalardan arındırılmışın kolarlığı ve sertliği ile özellikle tuş arçılan yapımda çok kullanılan bir maden - Romanya'nın pek çok Avrupa dilinde kullanılan yazısı, 7. Katılma, ortak olma, 8. Mekke'li'lerin düğmanlık gösterdiği Muhammed peygambere ve yandaşlarına kukak açan Arabistan kent - Türkiye'de Evren Cuntası'nın yasakladığı burjuva partilerinden birinin kısa yazılışı, 9. Keder, yeis - "İnandık, evet öyle, diyeyek yok" gibi anlatılan iperen bir deyim, 10. (Ters) "Laet et" anlamında bir emir - Onasya, Küküşkaya diye de adlandırılan bir yannadma, 11. Paylaşım, hak sahipliğinden dağıtım - Bugdaygillerden, ancak başak vermeyen, yeşil ya da kuru hayvan yemi olarak kullanılan bir ekin, 12. Odun ölçüsü, 13. (Ters) Suriya'da, gizemli, 14. Göz açıp kapayana kadar geçen zaman - Son yıllarda Batı Avrupa'da Kırt halk müziği dalında kendine haki bir ün elde eden sanatçının soyadı - Tannya kurban kesmek, 15. Deyanak, omuz vermek - Su sığın da denet bir yük ve gift havıyana, 16. İlave - Yürteverlerin gözbebekleri gibi korudukları, canları kadar sevdiği, uğruna baş koydukları.

GEÇEN SAINDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Yusuf ile Menofis, 2. Anakara - Talimat, 3. Şura - Riaved - La, 4. Afallamak - İmece, 5. Rayassabba - Plaka, 6. Kik - Dna - Aze - İb, 7. Öz - Ajıl - Ze-kiye, 8. Maya - Mec - Rom, 9. Ar - Muhallebi, 10. Lokosit - Ark - Aet, 11. Mesa - Oto - Esnit, 12. Hasan Ali Yücel - İp, YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Yaşar Kemal, 2. Unufak - Aroma, 3. Sarayköy - Kes, 4. Uka-la - Zamora, 5. Fa - Lad - Usan, 6. İbransahı, 7. La - Maas - Atöl, 8. Rab - İul - Ti, 9. İkkal - Oy, 10. Eta - Az - Mes, 11. Navi - Ezezeb, 12. Otem - Ectiske, 13. Fideklit - Il, 14. Im - Cabirhan, 15. Salak - Yo - Ed, 16. Ta - Alem - Tip.

Bundan tam 1,5 yıl önce, Türkiye Postası'nın çıkacağına duyuran "Özel Bülten'de, dünyanın her yerinde işçi basını'nın değişmez belgisi haline gelmiş olan şu sözlerle yer vermiştik: "Bir gazetenin bze yazarmca ek olarak 5 bin tane de mesleği yazarlık olmayan yazarı varsa, yani onun yazarlık beşnesibne olursa o gazete ancak o zaman canlı, yaşayan bir gazete olabilir."

Bir gazetenin "beşnesibne" yazarı nasıl olur? Hale o gazetenin normal satışları dışında başka hiçbir geliri yoksa ve profesyonel gazeteciler çalışmıyorsa? Bunun tek yolu, gazetenin ulaştığı her kentten, her mahallede, her işyerinde "gönüllü muhabirler" yaratılmaktır.

Geride bıraktığımız 1,5 yılın sonunda Türkiye Postası'nın sahip olduğu gönüllü muhabir sayısı ilk başta yaptığımız tahminlerin çok ötesine geçti. Türkiye Postası'nın "gönüllü muhabirler" tarafından yazılan sayı sayısı sürekli artış gösteriyor. Ama bugün ulaşmış olduğumuz noktayı yeterli bulmamız mümkün değil.

Gönüllü muhabir kimdir ?

Türkiye Postası'nın ülke ve kent temsilcileri de dahil gazetye haberdar mektuba kadar, okuyucu işirlerine kadar her türlü malzeme gönderen okurlarımız, bizim gönüllü muhabirlerimizdir. Gazetenin yazı işirlerinde çalışanlar, gönüllü muhabirlerin gönderdikleri bu çok çeşitli malzeme sayesinde çıkartıkları dört duvarın dışına çıkıyorlar, ne yaparlarsa yaparlarsın hiçbir zaman yüzüye gelemecekleri genişletici bir yığınla tanışıyorlar. Onun için gönüllü muhabirler Türkiye Postası'nın can damarlarıdır. Onların sayısı ne kadar çok ve gönderdikleri malzeme ne kadar çeşitliyse, gazete de o kadar canlıdır ve yaşamla ve yığınlarla bağ o kadar güçlüdür.

İster haberi olsun ister bir işir, temsilcilerimizin okurlarımıza kadar bütün gönüllü muhabirlerin gönderdikleri her türlü malzeme yazı kurulumun, gazete okurlarının psikolojisinin, ilgi alanlarını, olayları nasıl yorumladıklarını, nelerle ağırlık verimlerini istediklerini, nelerden nasıl etkilendiklerini anlamaması ve gazeteyi bu yönüyle okumaması, "gönüllü muhabir" dediğimizde yalnız gazetyeye yazılmamak üzere haber gönderen okurlarımız değil, bazen ilginç bulduğu bir gazete kupürünü keserek iki satır notla bze postalamaları kadar her türlü malzeme gönderen okurlarımızın tü-

münü kast ediyoruz.

Ülke ve kent temsilcileri dışında simdiye kadar hiçbir gönüllü muhabirimiz "gönüllü muhabir" olmasını bze önermedi. Bugün ortaya çıkmış olan muhabir ağımız okurlarımızın kendi girişkenlikleriyle oluştu. Onlar kendilerine teklif yapılırlarını beklemeler kendilerini görevli saydılar ve muhabirlik yapmaya başladılar. Kendilerini muhabirlik yapmakla sorumlu ve görevli sayan okurlarımız arasında gazetyeye düzenli malzeme gönderenlerle yazı kurulumun ilişkileri gelişti. Sonuçta gazetyeye yalnızca tek taraflı haber, bze gönderen gönüllü muha-

birler değil, yazı kurulumun da tamgidi ve kendilerinin herhangi bir haberi izlemelerini, belirli bir konuda raporları yapmalarını ya da gazetyeye ilgili bunlara benzer herhangi bir başka çalışmaya yönlendirmelerini isteyebilecek bir gazeteci kadrosu oluşmaya başladı.

Bütün okurlarımızdan bu biçimde davranmalarını, hiç bir teklif almadan kendilerini Türkiye Postası'nın gönüllü muhabirleri olarak görmelerini istiyoruz. Gazetenin yaşamla ve yığınlarla olan bağıni daha da güçlendirmenin başka yolu yok.

Gene fotoğraf üstüne

Gazetemizin 35. sayısında "gönüllü muhabirin not defteri" köşesine "fotoğrafçılık" konusuya başlamış ve temsilcilerimizin ve bütün gönüllü muhabirlerimizin neden fotoğraf önem vermeleri gerektiği üzerinde durmuştuk. Bu sayımızda gönüllü muhabirlerimizin fotoğraf konusunda takıldıkları bir dizi sorundan en önemilerine değinmek istiyoruz.

Fotoğraf çekmesini biliyorsanız ne yapacaksınız

İyi fotoğraf çekilebilir hem heves ve bzen de bünler melesidir. Gazete temsilcilerimiz ve gönüllü muhabirlerimiz hesinden fotoğraf çekmesini öğrenmelerini elbette beklemiyoruz. Oysa haberi yapan olayları fotoğraflanması da büyük önem taşıyor.

Bu durumda yapılacak şey çevremizin fotoğrafçılıkla ilgilinen kişileri bulup çikarabilmektir. Belki kendiniz fotoğraf çekmesini bilmiyorsanız, ama çevrenizde fotoğrafçılıkla ilgilinen dostlarınız, okumaları hemen hemen olanaksızdır. Önemli olan bu kişilerle özel olarak ilgilenmek, yapılacak işin gerekliliğini onlara kavratılabilmek, fotoğrafçılarının gelişimlerinde onları teşvik etmek ve zamanla "Türkiye Postası'nın gönüllü foto-muhabirleri" haline gelmelerini sağlamaktır.

Planlı çalışmaya ölmaz.

Bazı temsilcilerimiz ve gönüllü muhabirlerimiz, izledikleri olayın fotoğraflanması gerektiğini çok kez olayı izledikçe basıldıkları anda hatırlıyorlar. Haberin en

önemli unsuru olan fotoğrafın böyle son anda akla gelmesi demek, o olayın fotoğrafı alınamaması demektir. İzlenmek olayı çoğu kez önceden haberdar olduğumuz bir toplantı, bir yürüyüş, bir gece, bir dir. Dolayısıyla fotoğraf çekmek kişinin fotoğraf makinesinin, film, flaşın bze önceden düşünülmesi ve temin edilmesi olması gerekir.

Film renkli mi, siyah beyaz mı olsun ?

Gazetede renkli fotoğraf basma olanaklarımız maalesef yok. Onun için gönüllü muhabirlerin bize gönderdikleri fotoğraflar siyah-beyaz olması ve fotoğraf çekirken de siyah-beyaz film kullanmaları özel önem taşıyor. Çok garazlı kalmadıkça renkli fotoğraf göndermeyiz.

Filmi nerede banyo ettirmeli

Gazetye fotoğraf göndermek isteyen birçok gönüllü muhabir ve temsilcilerimizden bazıları, çektikleri fotoğrafların banyosunu yaptırıp karta basımını okurlarımıza gönderiyorlar. Bu elbette mümkün. Fakat gönüllü muhabirlerin çok azının kendikararlık odaları olduğundan, bu işi piyasada yaptırıyorlar. Bu ise hem gereksiz yere banyo ve bat parası verilmelerine hem de fotoğrafları bze zamanında ulaştırılmamlarına yol açıyor.

Haberini göndermek istediğini olayın fotoğrafını göndermekte gecikmeyin. Filmi fotoğraf makinasından çıkartıp, haberiyle birlikte kalınca bir zarfa koyarak derhal Türkiye Postası'nı gönderin. Gönderdiğiniz film banyosunu ve kart baskısını bze kendikararlık odamızda yapabiliriz.

Maden İş Genel Sekreteri Halit Erdem Avusturya'da siyasal sığınma başvurusu yaptı

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Halit Erdem, Türkiye'den çıkmayı başararak geçtiğimiz Temmuz ayında Avusturya'nın başkenti Viyana'ya "girerek" sığınma başvurusunda bulundu. Siki yönetim makamlarının ve polisin 12 Eylül darbesinden beri aramakta oldukları Erdem, DİSK davası sanıklar arasında yer alıyordu.

Avusturya Sosyalist Partisi yayın organı *Arbeiter Zeitung* Erdem'le yaptığı bir röportajın ardından 22 Ağustos günü de Türkiye'deki baskılar konusunda bir raporla dayanan bir yazı yayınladı.

Gelsenkirchen temsilcimiz Hakkı Öztürk'ün pasaportuna gene elkondu

İG-Metall sendikası temsilciler meclisi üyesi ve gazetemizin Gelsenkirchen somurlusu Hakkı Öztürk'ün pasaportuna Münster Başkonsolosluğu tarafından 17

Ağustos günü ikinci kez el kondu. Geçtiğimiz 17 Ağustos günü "Bir meseleği görüşmek üzere" Münster Başkonsolosluğu'na çağrılan Hakkı Öztürk, konsoloslukta bulunduğu sırada bir polis tarafından pasaportu istenmiş sonra bekleme salonuna alınmış ve ardından da "15 gün içerisinde Türkiye'de herhangi bir sığınma başvurusu yapmadıkça pasaportunuza el konulacaktır" istenerek pasaportuna el konul-

1 Eylül Savaşa Karşı Savaş Günü

Bundan 45 yıl önce Hitler ordularının Polonya'ya işgal etmesi ile 2. Dünya Savaşı'nın başladığı gün olan 1 Eylül'de, her yıl olduğu gibi bu yıl da barışseverler bu acı deneyi hatırlatmak için savaşa karşı duydukları nefreti dile getirdiler.

Bu yıl Federal Almanya'da yapılan gösterilerin Alman Sendikalar Birliği (DGB) tarafından düzenlenmesi, sendikaların ve işçi sınıfının Kohl Hükümetinin Reagan yönetiminin yana olan savaşa politikasını desteklemediklerini ve barışı güvence altına almak için harekete geçmeye hazır olduklarını gösterdi. 1 Eylül günü 10 binlerce sendikacı, çeşitli politik akımlardan barışseverler, dini çevreler, gençler, yabancı işçiler DGB'nin Federal Almanya'nın Frankfurt, Saarbrücken, Dortmund, Aachen, Düsseldorf, Hannover gibi birçok kentte ve Batı Berlin'de düzenlediği gösterilere aktif katıldılar. Batı Berlin'deki mitingde konuşma yapan DGB yönetim kurulu üyesi Ilse Bruns konuşmasında Reagan yönetiminin saldırgan politikasını mahkum ederek, Varşova Paketi devletlerinin saldırı-mazlık paktı imzalaması yönündeki önerisini ciddiye almanın tam da zamanı olduğunu belirtti.

Türk Federasyon sahtekârlığını itiraf etti

MHP'nin yurtdışındaki yan kuruluşu olan Türk Federasyonu'nun yayın organı *Anayurt* dergisi Temmuz ayındaki sayısında bir "dizeltme" yayımlayarak Federasyon

Dört yılın bilançosu: 48 idam, 426 resmi cinayet, 6 bin 124 idam istemi

12 Eylül, dördüncü yılında tüm Avrupa'da protesto ediliyor

● Köln, Duisburg, Amsterdam, Paris, Stockholm, Kopenhag, Bern, Brüksel, Atina ve Sidney (Avustralya) kentlerinde mifing ve yürüyüşler yapılacak

12 Eylül'ün dördüncü yıldönümünde, Batı Avrupa'daki Türkiyei örgütler çeşitli protesto gösterileri düzenlediler. Dört yıl önce iktidara el koyan generalerin diktatörlüğünün parlamenter bir görünüm altında bugün de sürmekte olduğunu ve Türkiye'de demokrasiye gelişmediğini Avrupa kamuoyuna bir kez

daha hatırlatacak olan bu anti-faşist etkinlikler, eylem birliği yönünde de 6-nemli bir denek taşı oluşturuyor.

Gazetemiz baskıya hazırlandığı sırada Batı Avrupa'daki ve Avustralya'daki eylemlerin programı büyük ölçüde belli olmuştu. Derlediğimiz bilgilere göre, ülkelerin özellikleri gözönüne alınarak 7-15 Eylül arasındaki çeşitli günlerde yapılacak olan protesto gösterilerine katılan Türkiyei Türk ve Kürt örgütleri ile eylem günleri şöyle:

FEDERAL ALMANYA

Köln: Tarih: 8 Eylül Cumartesi. Yer: Ebertplatz. Saat: 10.00. Katılan örgütler: Ala Ruzgari, Birlik Yolu, Denge Komal, Proleter Dayanışma, KKDK, KOMKAR, Kürdistanlı Devrimciler, KURT-KOM (KKDK-KHE), Türkler tarafından, GER-ÇEK ADK, DİBAF ve FİDEF. Bu örgütler dışında ATİF, DİDİF, Av. Dev-Genç, İşçilerin Sesi, Roja Wet'la ve Devrimci Kuruluşu aynı gün, aynı yer ve saatla başla-yacak aynı bir protesto yürüyüşü daha düzenleyecekler.

Duisburg: Tarih: 8 Eylül, Cumartesi. Yer: Johannismarkt (miting: August-Bebel Platz). Saat: 10.00. Katılan örgüt: FEYKA-KÜRDİSTAN.

HOLLANDA

Amsterdam: Tarih: 15 Eylül, Cumartesi. Yer: Dam Meydanı. Saat: 16.00. Katılan örgütler: HTIB, Hollanda DEV-SOL, İşçi Gerçeği, Gerçek, Cephe, İşçilerin Sesi, Kürt İşçiler Birliği, Koç-Kak, Sosyalist İşçi.

FRANSA

Gazetemiz baskıya girdiği sırada, Paris'te ortak bir protesto gösterisinin düzenlenmesi konusunda örgütler arasındaki görüşmeler sürdüğünden yapılacak gösterinin günü, yeri ve saati henüz kesinlik kazanmamıştı.

İSVEÇ

Stockholm: Tarih: 12 Eylül, Çarşamba. Yer: Sergerstor Meydanı. Saat: 17.30. Katılan örgütler: Partizan Yolu, Devrimci İşçi, Emeglin Birliği, İSTİB, İşçi Gerçeği, Roja Wet'la Dayanışma Komitesi, Kawa, Tekesin, Kürdistan Kültür Merkezi, Kürt Federasyonu.

DANİMARKA

Kopenhag: Tarih: 12 Eylül Çarşamba. Yer: Türkiye Büyükelçiliği önü. Katılan örgütler: Danimarka Türkül İşçiler Birliği (FAT), Özgürlük Yolu'yla Dayanışma Komitesi, ÖRİAF, Dayanışma Komitesi.

12 Eylül 1980 sabahı İstanbul sokaklarından...

DİZELTME

Dergimizin 3. sayısında, SPD Genelbaşkanı sayın Willy Brandt ve FDP Genel başkanı ve Disipliner Bakanı sayın Hans Dietrich Genscher'in Türk Federasyon'un 6.

şirketin kamuallığına ya da polise başvurması" istenerek pasaportuna el konulmuştu.

Olay IG-Metall sendikasının Alman başına da geniş olarak yansıyan sert protestosuna yüz açarken, Başkonsolos kendisiyle görüşmek isteyen Alman gazetecileri, "Türkiye'nin içişlerine karışmakla" suçladı.

Bilindiği gibi, geçtiğimiz yıl 28 Mayıs 'günü kızının pasaportuna uzatmak için Münster Başkonsolosluğu'na giden Hakkı Öztürk'ün pasaportuna hiçbir gerekçe gösterilmeden el konulmuştu. IG-Metall sendikasının ve Alman Sendikalar Birliği DGB Merkez'in protestoları ve Federal Alman hükümeti düzeyindeki girişimleri sonucunda, kısa bir "üzür yazısıyla" birlikte posta yoluyla ifade etmişti.

Hollanda'da ırkçılığa karşı eylem haftası

Hollanda'nın Amsterdam kentinde 19-25 Ağustos tarihleri arasında "Ayrımcılığa karşı eylem haftası" yapıldı. Geçen yıl 23 Ağustos günü Anıtlı Kerim Duinmeyer'in Hollandalı ırkçı-faşistler tarafından baskılanarak öldürülmesinin anısına düzenlenen hafta, aralarında iktidardaki Hristiyan Demokrat Partisi'nin (CDA), Sosyalist Demokrat İşçi Partisi'nin (PvdA), Hollanda Komünist Partisi'nin (CPN), sendikaları, Kültürel Birliği'nin ve anti-faşist komitelerin de bulunduğu 81 yerli ve yabancı örgütler tarafından desteklenildi.

"İrkçilik insanlığa hak tanımaz, eşit haklar için birlikte mücadele edelim" belgisi düzenlenen hafta 25 Ağustos günü yapılan yürüyüş ve kültür programıyla tamamlandı. Yürüyüşü sırasında, Vondelpark'da Amsterdam Belediye Başkanı tarafından Kerim Duinmeyer'in anısına dikilen bir büstün açılışı yapıldı.

Hollanda Türküyle İşçiler Birliği (HTTB), hafta boyunca düzenlenen etkinliklere yabancılar için seçme ve seçilme hakkı ve faşist Centrum Partisi'nin kapatılması istemiyeli katıldı.

Dergimizin 3. sayısında, SPD Genel Başkanı sayın Willy Brandt ve Dışişleri Bakanı sayın Hans Dietrich Genscher'in "Kurtulay"ın 6. Büyük Kurultayı'na yazılı mesaj göndererek başarı diledikleri belirtilmiştir. Yazılmıştır, ancak, sayın Brandt ve sayın Genscher'in "Kurtulay" davetiyesini aldıklarını, teşekkür ettiklerini ve Kurtulay katılmayacaklarını yazılı olarak Türk-Federasyon Genel Başkanı sayın Ali Batman'a bildirdiklerini ancak, "Kurtulay" başarı dilediklerini tespit etmiş bulunuyoruz.

Kuzey Saksonya Eyaleti: Başbakanı sayın Johannes Rau da dergimize bir açıklama göndererek, Türk-Federasyon 6. Büyük Kurultayı'na telefonla başarı dilemediğini belirtmiştir.

Düsseldorf, söz konusu yanlışlıktan dolayı sayın Brandt, sayın Genscher, sayın Rau'dan ve okuyucularımızdan özür dileriz.

ANAYURT

yazmak zorunda kaldı. Anayurt dergisindeki "düzeltme" aynen şöyle:

"Dergimizin 3. sayısında, SPD Genel Başkanı sayın Willy Brandt ve FDP Genel Başkanı ve Dışişleri Bakanı sayın Hans-Dietrich Genscher'in Türk Federasyonu'na 6. Büyük Kurultayı'na yazılı mesaj göndererek başarı diledikleri belirtilmiştir. Yapılmıştır, ancak, sayın Brandt ve sayın Genscher'in Kurtulay davetiyesini aldıklarını, teşekkür ettiklerini ve"

kurtulay katılmayacaklarını yazılı olarak Türk-Federasyon Genel Başkanı sayın Ali Batman'a bildirdiklerini, ancak, Kurtulay başarı dilemediklerini tespit etmiş bulunuyoruz. Kuzey Saksonya Eyaleti Başkanı sayın Johannes Rau da dergimize bir açıklama göndererek, Türk Federasyonu'na 6. Büyük Kurultayı'na telefonla başarı dilemediğini belirtmiştir. Düsseldorf söz konusu yanlışlıktan özür dileriz sayın Brandt, sayın Genscher, sayın Rau'dan ve okuyucularımızdan özür dileriz."

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Mahmut Dikerdem'in iki kavgası

Türkiye Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem "hayat" için iki alanda kavgaya varıyor. Kavgaların birincisi yaşlı bedenine çökertilmeye çalışan uğursuz kansere, diğer insanoglunun barış ve yaşam haklarını tehdit eden savaşa, nükleer savaş tehlikesine karşı. Dün Metris tüktevinde, Kasımpaşa Askeri Hastanesi ameliyat salonunda, sıkıyönetim mahkemelerinde sürdürdü kavgasını, bugün Cerrahpaşa Tıp Fakültesi hasta yatağında sürdürüyor. Yarin, tutuklu veya tutuksuz, yazşarın ona dayattığı bir başka alanda sürdürücek.

Kuşkusuz gelecek için böylesine kesin konuşmak onun ve hapishaneleri, cezaevi arabalarını, sanık sıralarını paylaştığı bazı arkadaşlarının ve yargıcı yerlerini altüst eden tutumlarından kaynaklanıyor. Çiktıkları mahkeme kürsülerinden kendilerini değil çocuk, yaşlı, kadın, erkek hiçbir ayrım götmenden insanı, insanoglunu savunmalarından kaynaklanıyor.

Uzun yıllar en parlak devlet görevlerinde bulundu. Komunu, eğer isterse, Evren partilerine, holdinglere, yabancılara, tatlilere kucak açtırdı. Oyssa, "halkım için"

ne yaptımsa 35 yıllık devlet hizmetinde edip, 3,5 yıllık Barış Derneği başkanlığında yapabildim" diyor.

Dikerdem, bu yılın Nobel Barış Ödülüne aday gösterildi. Gerçekte haklarını on hatırlamam, mahkeme sürecinden ülkemizi bir yıkımdan kurtarmak için gösterdiği cabalanan değerlendirmesi için Beğin'lere Kissenger'lere Walesa'lara verilecek çoktan kirlenmiş Nobel Barış Ödülü alınmasın hiçbir gerekçesi yok. Ne de um tutukluğ süresince susanların arada sırada nezaketen seslerini çıkartmalarına.

Mahmut Dikerdem, inandıklarının gerçekleşmesi için hiçbir politik uğrarcı gözetmeksizin herkeste çalışabilen, yönetim değişikliği, baskılar, zorlamalarla inançlarından ödün vermeden ve gerçekten ülkemizin gerekçesi olan aydınlandır.

Türkiye Barış Derneği Başkanı "hayat" için iki alanda kavgasını sürdürüyor. Aslında iki kavganın da birbiriyle bağı olduğunu, bedenine sarılmaya çalışan kanserin de, tüm diğer hastalıkların da, açlığın-yoksulluğun-evsizliğin, işsizliğin de barış, nükleer bir savaş ölmek ve silahlanmaya ayrılan kaynakların daha verimli kullanılması için savaşmakla çok daha cabuk ortadan kaldırılabileceğini biliyor. Bunları mahkeme kürsülerinden defalarca dile getirdi ve hala da dile getiriyor.

liği (FAT), Özgür Yolu'yla Dayanışma Komitesi, DİBAF Dayanışma Komitesi,

İSVİÇRE

Bern: Tarih: 15 Eylül Cumartesi. Katılan Örgütler: Atılım ile Dayanışma, Birlik Yolu, Gerçek, Demokrasi İçin Birlik, DHDK Sempatizanları ve Şilli örgütler.

BELÇİKA

Brüksel: Tarih: 7 Eylül Cuma. Yer: Türkiye Büyükelçiliğinin önü. Saat: 10.00. Katılan örgütler: BTB, Demokrasi İçin Birlik, Gerçek ve Devrimci İşçi.

YUNANİSTAN

Atina: DDGF, UOB, İGD, Yunanistan Komünist Partisi Gençlik Örgütü KNE ile birlikte 13-16 Eylül arasında saptanacak bir günde Türkiye halkı ile uluslararası bir dayanışma toplantısı yapma hazırlıklarına sürdürüyor.

AVUSTRALYA

Sydney: Tarih: 15 Eylül Cumartesi. Yer: Town Hall Square. Saat: 10.00.

TÜSTAV